Veaceslav UNTILĂ

Politică pentru Moldova

Veaceslav UNTILĂ

POLITICĂ
pentru Moldova

ULYSSE

A t i t u d i n i

Rădăcinile corupţiei trebuie căutate în interiorul puterii

Până vom ajunge să adoptăm un nou Plan de acțiuni pentru implementarea Strategiei naționale de prevenire și combatere a corupției, aș vrea să mă opresc pe scurt la obiectivele Strategiei naționale de prevenire și combatere a corupției.

Unul din obiective este respectarea principiului de separare a puterilor în stat. A fost oare atins acest obiectiv? Nu! Din contra, unica putere în stat, căruia i se supun toate ramurile puterii, este conducerea Partidului Comuniștilor, care procedează după cum îi convine în diferite situații.

Un alt principiu al Strategiei este asigurarea transparenței activității instituțiilor publice. Ce să mai vorbim de transparența altor structuri de stat, dacă majoritatea parlamentară comunistă intenționează să sisteze transmisiunea în direct a ședințelor plenare ale Parlamentului. Astfel, comuniștii vor ca nimeni să nu afle despre abuzurile la care se dedau.

Un al treilea obiectiv este asigurarea accesului la informație. Nu o dată experții internaționali ne-au atenționat că avem una dintre cele mai bune Legi din Europa cu privire la accesul la informație, dar ea nu se implementează.

Alte obiective ale Strategiei sunt: identificarea domeniilor afectate de corupție și a condițiilor care favorizează corupția; consolidarea sistemului de măsuri pentru detectarea și contracararea fenomenului; perfecționarea cadrului legal în conformitate cu cerințele legislației internaționale, promovarea standardelor etice etc.

Astăzi suntem nevoiți să constatăm că nici unul din obiectivele stabilite inițial nu a fost atins. În 2004, votând Strategia, comuniștii au recunoscut că una din cauzele principale ale corupției este lipsa de voință politică și de responsabilitate politică. Adică, dacă până în prezent nu s-au înregistrat progrese în combaterea corupției, asta înseamnă că guvernarea nu are suficientă voință politică pentru aceasta.

Puterea doar a schițat în 2004 cauzele care duc la apariția corupției, dar nu a făcut nimic pentru înlăturarea lor. Este vorba despre existența unor factori interni și externi, care impun interesele de grup la luarea unor decizii; nesoluționarea problemei raioanelor de est; erorile comise în procesul de realizare a reformelor economice și sociale; concurența politică neloială; traficul de influență asupra mass-media și organelor de drept. Acestea sunt tocmai încălcările comise de comuniști pe parcursul aflării lor la guvernare!

Și în plan economic responsabilitatea pentru situația dezastruoasă la capitolul corupție revine guvernării. Căci, puterea nu a făcut nimic în ultimii doi ani pentru eliminarea cauzelor de ordin economic.

Mă refer aici la tergiversarea birocratică în procesul de întocmire a documentelor; incapacitatea statului de a asigura securitatea producătorului; protecționismul; reglementările și controalele de stat excesive; descurajarea potențialilor investitori și a inițiativei de întreprinzător etc.

Chiar și la o analiză sumară a precedentului Plan de acțiuni, se vede că, indiferent de declarațiile guvernării, el practic nu a fost îndeplinit.

Astfel, până în prezent nu avem încă:

- o nouă redacție a Legii cu privire la prevenirea și combaterea corupției prin prisma standardelor internaționale în domeniu;
- nu avem un proiect de Lege privind verificarea titularilor și candidaților la funcții publice;
- nu a fost revizuită legislația cu privire la funcționarii publici în vederea armonizării ei cu practicile internaționale;
- nu există un proiect de Lege cu privire la răspunderea ministerială(când a fost înaintat un astfel de proiect de lege, comuniștii l-au respins);
- nu se realizează sondaje sociologice privind perceperea corupției și atitudinea față de ea a populației (acest lucru îl face doar societatea civilă).

Din păcate, noul Plan de acțiuni este doar o reconfirmare a celui vechi și azi avem tot temeiul să afirmăm că, după cum nu s-a realizat Planul vechi, nu se va realiza nici cel nou. Noul Plan prevede ceea ce prevedea și vechiul Plan. Adică, se transcriu dintr-un

document în altul niște preconizate acțiuni pentru a demonstra lumii întregi că luptăm împotriva corupției, dar în realitate nu se face nimic.

Multe prevederi ale noului Plan sunt declarative, ele fiind introduse doar pentru a umplea cu ceva documentul. Drept exemplu, voi aduce stipularea din Plan, care se referă la implementarea măsurilor de prevenire a corupției în procedurile de recrutare, selectare, angajare și promovare a persoanelor în funcții publice. Despre ce fel de măsuri este vorba concret, cine le va întreprinde – nu se spune nimic.

În același context poate fi invocată și altă prevedere: evaluarea riscului de corupție în organele centrale de specialitate ale administrației publice locale și centrale. Știți cine va evalua acest risc? Aceleași organe ale administrației publice locale și centrale. Ele se vor verifica singure pe sine în ce măsură sunt supuse corupției. E ca și cum ai pune lupul să păzească oile!

Nu întâmplător Planul, care conține 12 pagini, este însoțit de obiecții ale deputaților cuprinse în 4 pagini și obiecții ale Transparency International, cuprinse pe 11 pagini. Adică, obiecții sunt mai multe decât prevederi!

Desigur, mă bucură faptul că multe dintre aceste obiecții au fost acceptate și, în rezultat, se va îmbunătăți calitatea documentului, dar îmi pun întrebarea: pe cât de profesioniști sunt factorii de decizie care l-au elaborat? Dacă avem așa specialiști și așa o atitudine, de ce oare ne mai mirăm că practic nu există progrese în combaterea corupției?

Fără îndoială, pentru a îmbunătăți situația în domeniul luptei împotriva corupției, e necesară o schimbare de optică a puterii. Guvernarea nu trebuie să perceapă lupta cu corupția, după cum ne atenționa la începutul anului curent Javier Solana, drept un mijloc de răfuială cu oponenții politici. Corupția e un flagel, rădăcinile căruia trebuie căutate în interiorul puterii. Iar pentru aceasta este nevoie, a câta oară, de voință politică și de responsabilitate politică. Până nu se va întâmpla acest lucru, situația nu se va schimba radical, chiar dacă noi vom adopta în fiecare zi câte un Plan sau câte o Strategie de combatere a corupției.

decembrie 2006

Să nu loviţi în demnitatea noastră naţională

Astăzi se împlinesc 15 ani de la declanșarea tragicului conflict de pe Nistru. De la distanța acestor 15 ani, atunci când vorbim despre consecințele și despre stadiul actual al acestui conflict, se impun două concluzii: 1) nici o guvernare, inclusiv actuala, nu a avut suficientă voință politică pentru soluționarea diferendului transnistrean; 2) toate partidele, care s-au perindat la conducerea țării în acest răstimp, nu au fost în stare să garanteze un trai decent celor ce au luptat pentru independența și integritatea Republicii Moldova.

În cei șase ani de când se află la putere, guvernarea comunistă nu a știut să soluționeze problema transnistreană. Tactica umblatului când cu rușii, când cu Occidentul, a condus la faptul că astăzi nimeni nu mai crede în declarațiile ștabilor de la Chișinău. Iar în lipsa unei politici consecvente a comuniștilor, nu ni se oferă prea multe șanse de soluționare a problemei în timpul apropiat. Comuniștii nu au fost capabili să promoveze o politică externă clară și coerentă în privința actorilor implicați în acest conflict.

Am să vă amintesc că fracțiunea majoritară a comuniștilor a refuzat să dea curs inițiativei AMN de a

condamna alegerile neconstituționale ale așa-numitului președinte al Transnistriei. Cum putem aștepta condamnarea acestor alegeri de către comunitatea internațională, dacă noi singuri nu le condamnăm?

Tot fracțiunea majoritară s-a opus inițiativei venite din partea opoziției de a condamna refuzul Rusiei de a-și retrage trupele și armamentul din Transnistria, în conformitate cu deciziile summit-ului OSCE de la Istanbul!

Nu ne puteți spune, domnilor comuniști, din care rațiuni strategice s-a procedat astfel?

Atunci vă spun eu: după summit-ul CSI de la Minsk, comuniștii au început să cocheteze din nou cu Kremlinul, iar inițiativele de care am pomenit mai sus au fost respinse pentru că guvernarea nu mai dorea să-i supere pe ruși.

Știm cu toții că în septembrie 2006, Rusia a elaborat un nou plan de reglementare transnistreană, care nu este altceva decât o variantă redactată a Memorandumului Kozak. Dar oficialii de la Chișinău încă nu și-au expus opinia pe marginea acestui proiect.

Oare nu cumva acesta o să fie prețul pentru gazele relativ ieftine? Oare nu cumva acesta o să fie prețul pentru revenirea vinurilor și cărnii pe piața rusească? Oare nu cumva acesta o să fie prețul pentru viețile și destinele calicite ale participanților la conflictul armat de pe Nistru?

Am să mă opresc în continuare la situația celor care au apărat cu arma în mâini suveranitatea

Republicii Moldova și pentru care ziua de astăzi are o semnificație deosebită. Mulți dintre ei au fost nevoiți să părăsească locurile de trai, casele și averile agonisite și să se refugieze împreună cu familiile la Chișinău. Statul le tot promite locuințe de mai bine de zece ani, dar oamenii așa și trăiesc în condiții insuportabile – câte cinci persoane pe 12 metri pătrați.

Autoritățile municipale le promit celor care au avut de suferit direct de pe urma războiului din Transnistria, două blocuri de locuit în capitală – pe strada Ginta Latină și pe strada Milescu-Spătaru. Oficialii comuniști susțin că până la finele anului curent ele vor fi date în exploatare. Acest lucru este practic imposibil, deoarece construcția blocului de pe strada Milescu-Spătaru încă nici nu a început. Iar pentru ca să vă dați seama care sunt ritmurile acestor construcții, vă voi spune că, din 8 mln. de lei cât erau prevăzute în 2006 pentru construcția blocurilor respective, au fost alocate doar 1,9 mln. lei. Mai mult nu s-a găsit.

Pentru Memorial și pentru alte construcții s-au găsit zeci de milioane de lei, iar pentru refugiații transnistreni nu se pot găsi. Pentru deținătorii ordinelor și medaliilor sovietice, comuniștii au găsit sume enorme de bani, în timp ce pentru cetățenii care au fost decorați cu ordinul „Ștefan cel Mare", comuniștii nu aveau bani. Astfel, numai la insistențele repetate ale fracțiunii AMN, s-a decis să li se acorde suplimente bănești lunare cavalerilor ordinului „Ștefan cel Mare și Sfânt".

Iată care este atitudinea fracțiunii comuniste față de participanții la conflictul de pe Nistru.

Această atitudine a fost confirmată pe 23 februarie curent de deputatul comunist Mocanu. Această ieșire cinică și sfidătoare la microfonul forului legiuitor a fost o batjocură la adresa celor peste 30 de mii de participanți la conflictul armat de pe Nistru.

Reprezentantul fracțiunii majoritare a vrut să ne aducă aminte de „gloriosul" trecut comunist. Acesta a fost scopul pentru care a ieșit la microfon, căci așa și nu am înțeles cine sunt acei „защитники отечества". Cu siguranță, nu se referea la militarii din armata națională!

Reprezentantul fracțiunii comuniste nu a vorbit în limba statului Republica Moldova, ci a vorbit o limbă străină nouă. Uniforma și distincțiile deputatului comunist nu fac parte din dotarea armatei naționale. Echipamentul său nu se deosebea de cel al armatei a 14 ruse și de cel ce îl poartă azi militarii separatiști transnistreni.

Să nu uităm că astăzi noi avem pe teritoriul Republicii Moldova unități ale armatei ruse, care sunt calificate drept trupe de ocupație și care își sărbătoresc la 23 februarie "день защитника отечества".

Și atunci mă întreb: al cui apărător este tovarășul deputat comunist? Imnul cărei țări și în ce limbă îl va intona acest brav ostaș? Și ce fel de "защитник отечества" este el , dacă nu se numără printre cei care în 1992 au apărat integritatea Republicii Moldova?

Cu alte cuvinte, comuniștii au încercat încă o dată să lovească în demnitatea noastră națională. Lovind însă în demnitatea noastră națională, voi loviți în memoria celor care au căzut în luptele de pe Nistru. Lovind în demnitatea noastră națională, voi loviți în demnitatea celor care și-au pus viața în pericol, luptând pentru independența și suveranitatea Republicii Moldova. Lovind în demnitatea noastră națională, voi loviți în istoria noastră recentă, pe care ideologia bolșevică nu va fi în stare să o falsifice, deoarece ecoul evenimentelor este încă viu în conștiința noastră.

Tocmai de aceea noi, deputații AMN, participanți la războiul de pe Nistru, am înaintat un proiect de Hotărâre, cu titlu de inițiativă legislativă, în care propunem ca ziua de 2 martie să fie numită "Ziua apărătorului Patriei". Această inițiativă se va încadra perfect în campania de promovare a patriotismului în rândul tinerei generații.

Republica Moldova trebuie să se debaraseze de trecutul ei comunist. Și cu cât mai repede vom reuși acest lucru, cu atât mai mult va avea de câștigat Republica Moldova și cetățenii ei. Noi astăzi avem alte aspirații. Noi astăzi împărtășim alte valori. Căci viitorul Republicii Moldova este în familia statelor Europei unite. Dar să nu încercați, tovarăși guvernanți, să ne călcați în picioare demnitatea noastră națională. Ar putea să vă coste scump. Și n-o să vă ajute nici trecutul vostru „glorios", de care nu vreți să vă despărțiți și pe care nicidecum nu-l puteți uita.

2 martie 2007

O lege cu prea multe restricţii

Problema perfecționării legislației privind partidele a fost tot timpul una de actualitate, fie că acei care inițiau modificarea legislației aveau scopul de a o îmbunătăți cu adevărat, fie că se conduceau de interese înguste de partid. Nimeni nu pune la îndoială faptul că legislația actuală în acest domeniu este departe de a fi perfectă. De aici vine și întrebarea: se va îmbunătăți oare situația după intrarea în vigoare a noii Legi a partidelor?

Deși legea reglementează situații absolut noi pentru politica moldovenească, am în vedere – finanțarea partidelor și a campaniilor electorale, în linii mari ea rămâne totuși una restrictivă. Acest lucru îl confirmă atât experţii străini, cât și de cei din Republica Moldova, în opiniile formulate pe marginea proiectului de lege. Opinii, care în mare parte au fost neglijate.

Cea mai gravă lacună o noii Legi a partidelor este faptul că ea atentează la principiul liberei asocieri a cetățenilor, principiu prevăzut și de Constituție, și de Convenția Europeană a Drepturilor Omului. Este vorba despre numărul minim de membri – 5 000, impus partidelor pentru înregistrarea lor, și de obligațiunea ca un partid să aibă câte cel puțin 150 de

reprezentanți în fiecare din minimum 2/3 din unitățile administrativ-teritoriale de nivelul II.

Această prevedere îngrădește dreptul cetățeanului la libera asociere. În acest context, Convenția Europeană a Drepturilor Omului stipulează, că dreptul la libera asociere poate fi limitat doar atunci când este vorba despre: securitatea națională, siguranță publică, apărarea ordinii și prevenirea infracțiunilor, protejarea sănătății și moralei, protecția drepturilor și libertăților altor cetățeni. Deci, limitarea prevăzută de noua Lege a partidelor nu se încadrează în nici una dintre situațiile menționate mai sus.

De asemenea, partidele sunt obligate să prezinte o listă detaliată cu privire la membrii de partid. În această listă urmează a fi indicate nu numai datele personale sau domiciliul membrului de partid, ci și locul de lucru și funcția deținută. Oare nu cumva autoritățile, în cazul nostru, autoritățile comuniste, vor folosi aceste date ca o pârghie suplimentară pentru a-și asigura controlul asupra partidelor politice?

Din păcate, în noua lege au fost păstrate unele restricții din vechea lege. Astfel, se interzice activitatea în Moldova a partidelor care propagă idei ce contravin Constituției. Această prevedere este foarte largă și lasă mari spații de interpretare și abuzuri din partea puterii. De exemplu, în componența actualului Parlament avem partide care militează pentru aderarea la NATO sau partide care susțin ideea federalizării

Republicii Moldova. Adică, e vorba de partide care propagă idei ce contravin principiului de neutralitate și principiului statului unitar, prevăzute în Constituție. Asta însă nu înseamnă că partidele în cauză urmează a fi scoase în afara legii. Atâta timp cât ele folosesc procedee democratice, pașnice de propagare a ideilor lor, nici vorbă nu poate fi de o eventuală interzicere a activității formațiunilor respective.

Și dacă vorbim de interzicerea activității, nu putem trece cu vederea că noua lege, ca și cea veche, acordă Ministerului Justiției dreptul să suspende activitatea partidelor. Este o abordare total greșită, căci Ministerul Justiției e o subdiviziune a Executivului, care de regulă e controlat de partidul aflat la guvernare. Considerăm că toate deciziile ce țin de suspendarea sau interzicerea activității unui partid trebuie să le ia instanța de judecată și nimeni altcineva.

În genere, un partid ar putea fi dizolvat doar pentru propagarea violenței sau pentru punerea sub semnul întrebării a valorilor democratice. Noua Lege a partidelor oferă însă o mulțime de posibilități în acest sens – chiar și pentru inactivitatea partidului, ceea ce contravine practicii europene.

O altă interdicție nejustificată este interzicerea finanțării partidelor de peste hotare. Să nu uităm că, în actuala redacție (care este destul de confuză la acest capitol), ea se referă inclusiv și la cetățenii noștri care muncesc peste hotare și care nu au dreptul de a participa la viața politică activă a republicii, dar ar dori

eventual să susţină financiar activitatea unei formaţiuni de care-şi leagă speranţele de viitor.

Cu siguranţă, fără aceste interdicţii, legea ar fi fost mult mai atractivă nu numai pentru politicieni, ci şi pentru cetăţeanul de rând care, în cazul unei legi bune, ar fi fost tentat să se implice mai activ în viaţa societăţii.

Însă noua Lege a partidelor nu întruneşte calităţile unui mecanism de apropiere a cetăţeanului de politic. Dimpotrivă, având atâtea lacune, ea nu face altceva decât să limiteze participarea cetăţeanului la viaţa cetăţii.

Tocmai de aceea, sunt convins că pe viitor va trebui să revenim asupra legii respective şi să o modificăm substanţial. Nu exclud nici varianta contestării unor prevederi aparte ale noii Legi la Curtea Constituţională, dacă aceasta o va cere situaţia. Numai aşa vom reuşi să avem în sfârşit un cadru legislativ privind funcţionarea partidelor în conformitate cu rigorile democraţiei şi ale standardelor europene.

iulie 2007

Unitatea noastră ca neam

La 27 martie 1918, parlamentul democrat al Basarabiei, denumit în mod fericit Sfatul Țării, a votat Actul Unirii Basarabiei cu România, reconfirmând astfel dorința poporului român de a trăi într-un singur stat. Actul Unirii, susținut de 86 de deputați din cei 135, a demonstrat nu doar responsabilitatea și curajul membrilor Sfatului Țării, ci și baza solidă a românității basarabenilor. Vom menționa, de asemenea, și modul democratic prin care a fost exercitat votul: 3 parlamentari au votat împotrivă, iar 46 s-au abținut de la vot.

În acele condiții, cei care au votat actul Unirii au dat dovadă nu numai de o viziune politică clară, ci şi de spirit de sacrificiu. Ei aveau un scop, un scop nobil şi au mers consecvent şi neabătut spre îndeplinirea lui.

Astăzi, omagiind a 90-ea aniversare a acelui eveniment epocal, nu putem să nu apreciem principalele realizări ale Actului Unirii. Iată care sunt aceste realizări: dreptul tuturor cetățenilor la votul liber, secret și universal; dreptul la opinie și la educație; dreptul la proprietate privată; drepturi ale minorităților egale cu cele ale etniei majoritare; circulația liberă a ideilor

și fluxurilor financiare; reforma agrară; învățământul obligatoriu al tuturor cetățenilor, mai întâi până la 4 clase, apoi și până la 7 clase; instituirea unor licee și facultăți necesare pentru cadrul spiritual și economic al Basarabiei; deschiderea Teatrul Național, a Muzeului Național, a numeroase reviste științifice, religioase și culturale, inclusiv în limbile minorităților etnice.

În acest context, nu vom trece cu vederea vitregiile istoriei și vom spune că imediat după 28 iunie 1940 au fost arestați și deseori uciși fără nici un fel de proces, sau deportați în Gulag zeci de mii de cetățeni ai Regatului României: români, evrei, ruși, ucraineni, găgăuzi, bulgari. După revenirea regimului sovietic în anul 1944 a reînceput un nou val al epurărilor politice, al epurărilor etnice și al deportărilor în masă. Cei care își spuneau români riscau să fie împușcați sau li se organizau procese politice răsunătoare. Dacă ținem cont de creșterea naturală demografică deosebit de mare în Basarabia în perioada interbelică, genocidul aplicat după 1940 devine unul monstruos – fiecare al treilea locuitor dintre Prut și Nistru a fost exterminat.

Sărbătorirea a 90 de ani de la votarea Actului Unirii Basarabiei cu România ne dă un prilej real de a ne asuma responsabilitatea pentru ieșirea din starea de criză profundă prin care trece Republica Moldova, cel mai sărac, mai devastat spiritual și moral stat al actualei Europe.

Să nu uităm că, cel mai important document al statalității noastre – Declarația de Independență din

27 august 1991, a condamnat toate ocupațiunile Basarabiei, inclusiv tratatul Ribbentrop-Molotov și consecințele lui, a declarat limba română ca limbă de stat și integrarea în structurile euro-atlantice ca vector politic de bază al Republicii Moldova.

Principiile Actului Unirii votat de înaintașii noștri, ar putea fi un exemplu demn de urmat în procesul integrării europene. Această sarcină va fi mai ușor de realizat cu sprijinul exprimat clar de către România, cu care ne vom regăsi, în cadrul comunității europene, în spațiul european istoric, economic, cultural și de limbă comun.

Astăzi, onorând curajul, profesionalismul politic și demnitatea deputaților Sfatului Țării, noi onorăm și viitorul nostru european, drept unica șansă de a ieși din impasul în care ne-am pomenit.

Din păcate, cei care au participat la evenimentele de până și după anul '91, nu au fost capabili să repete fapta înaintașilor noștri. Ceva a lipsit. Poate voința politică, poate încrederea în propriile forțe sau poate nu am știut să luptăm pentru idealurile noastre.

Oricum, nu s-a făcut suficient pentru consolidarea elementului românesc și pentru susținerea faptelor de civism românesc în R. Moldova. Spiritul românesc a devenit o prerogativă a intelectualilor, nu a mers mai departe, nu a ajuns la omul de rând, din care motiv a rămas în afara preocupărilor populației.

În plus, actualul regim comunist a atacat sistematic tot ce este românesc în R. Moldova. În cei şapte ani

de guvernare, comuniştii au reuşit să strice relaţiile oficiale dintre cele două state româneşti. Dar ei nu vor reuşi niciodată să submineze ceea ce a fost clădit şi fortificat pe parcurs de secole în strictura şi esenţa noastră ca neam.

Regimurile vin şi se duc, iar unitatea noastră ca neam va rămâne. Şi e de datoria noastră să o păstrăm nu numai pentru noi, ci şi pentru urmaşii urmaşilor noştri.

27 martie 2008

Guvernul nou – Guvernul vechi

Acum câteva zile, speakerul Marian Lupu s-a arătat atras de lumea teatrului, la care opoziția a remarcat, că Parlamentul însuși e un teatru, un teatru al absurdului. Căci guvernarea comunistă nu a făcut altceva decât un spectacol, pentru a ascunde dezastrul și mizeria la care a adus țara. La fel, un spectacol este și actul de investire în funcție a noului Guvern comunist.

Guvernanții se laudă că au asigurat creșterea bugetului. Dar acești bani au venit din defalcările vămii, nu din creșterea economică. Pentru a acoperi importurile masive, din care au trăit în toți acești ani, comuniștii au alungat peste hotare sute de mii de cetățeni, care sunt nevoiți să lucreze la negru, pentru a-și întreține familiile. Dacă în anul 2001 erau plecați peste hotare 200 mii de oameni, în 2007 numărul lor a depășit cifra de 1 milion.

Numai așa-numita reformă a patentelor a lăsat fără loc de lucru circa 40 mii de oameni, iar alte zece mii de persoane (preponderent medici și învățători, care nu sunt de acord cu ideologia comunistă) vor fi disponibilizați în viitorul apropiat.

Așa înțeleg comuniștii să-și respecte promisiunea electorală de a crea noi locuri de muncă!

Guvernul Tarlev a făcut permanent declarații pompoase despre creșterea PIB-ului, creștere economică, inflație rezonabilă etc. Însă de fiecare dată se ascundea faptul că aceste creșteri erau mult mai mici decât în alte state, chiar și din CSI. În plus, ritmurile galopante ale inflației depășesc creșterile salariale și indexările anuale la pensii pe care le operează guvernarea. Chiar dacă în cifre pensiile și salariile au crescut, puterea de cumpărare a populației este mult mai mică decât până la venirea comuniștilor la guvernare. Cred că nu mai există o altă țară în lume unde cresc principalii indicatori macroeconomici, în timp ce nivelul de trai al populației scade.

Nici un proiect de anvergură anunțat de guvernarea comunistă nu a fost dus până la capăt. Strategia de Creștere Economică și Reducere a Sărăciei, cu care se mândreau comuniștii, a eșuat. Aceeași soartă a avut-o și Programul național „Satul Moldovenesc", dar și multe alte concepții și strategii lansate de comuniști în preajma campaniilor electorale.

În loc să soluționeze problemele oamenilor, guvernanții au umblat cu idei deocheate de tipul: limbă moldovenească, istorie integrată, statut special pentru limba rusă etc.

La politica social-economică dezastruoasă a guvernării se adaugă și promovarea unei politici externe incoerente, dar și lipsa de progres în procesul de reglementare a diferendului transnistrean. În cei șapte ani, Guvernul Tarlev nu a făcut nimic pentru

soluționarea problemei transnistrene, deși a avut în componența sa un minister al Reintegrării și un ministru care nu cunoaște limba de stat. Acest minister, împreună cu tot Guvernul, au fost doar o secție a aparatului prezidențial.

De fapt, în toți acești ani Președinția a substituit și Guvernul, și Parlamentul. Toate deciziile s-au luat la Președinție, Parlamentul a fost utilizat pe post de mașină de vot, iar Guvernul – în calitate de paravan democratic al acțiunilor comuniștilor. Astfel, a fost uzurpată puterea în stat, ceea ce constituie, conform Constituției, cea mai gravă crimă împotriva poporului. Iar guvernul a fost un complice la această crimă.

Demiterea Guvernului Tarlev a constituit un show politic, un truc electoral ieftin. Această demitere a fost pusă la cale în cabinetele de la Președinție pentru a mima schimbarea promisă de comuniști. Demisia Guvernului a fost un spectacol cu grave derapaje antidemocratice. Atunci când un partid folosește Guvernul în scopuri politice și electorale, în nici un caz nu mai poate fi vorba de democrație.

De fapt, noul Guvern este cel vechi, căci din 21 de membri ai Executivului, noi s-au dovedit a fi doar șase. Dar și aceștia au făcut parte până acum din anturajul puterii.

Apropo, numărul celor „noi" ar fi fost și mai mic, dacă unul din miniștrii comuniști nu era prins chiar zilele trecute cu cocaina prin fasole. Și nu e vorba de ministrul agriculturii.

În schimb, a rămas în listă ministrul culturii și turismului, Artur Cozma care, recent în Parlament, nu a putut răspunde la nici una din cele zece întrebări ce i le-a adresat opoziția. Fețele noi cu care președintele țării a dorit să fericească poporul, s-au dovedit a fi cele vechi, de care lumea s-a săturat demult.

Sunt convins că viitorul Guvern va continua să fie un instrument în mâinile Președinției, va executa comenzile și indicațiile pe care le va primi „de sus", dar nu va fi în stare să propună o nouă abordare a problemelor cu care se confruntă societatea.

De aceea, pornind de la teza enunțată în debutul acestei declarații, vom rămâne și în continuare spectatori la acest teatru al absurdului, jucat destul de prost.

Și vom rămâne în această postură până în 2009, când electoratul îi va alunga pe comuniști din scenă și le va spune(vorba președintelui): „нахрен с плеажа!", căci nu știți nici să guvernați, nici să jucați teatru.

martie 2008

Drepturile omului şi guvernarea comunistă

În fiecare an, noi audiem în Parlament rapoartele Centrului pentru drepturile omului. În fiecare an, noi constatăm situaţia dificilă din acest domeniu. În fiecare an, noi adoptăm hotărâri pe marginea acestui raport, dar situaţia nu se schimbă în bine. Dimpotrivă – se înrăutăţeşte.

Iar aceasta se întâmplă, deoarece în Republica Moldova respectarea drepturilor omului se reduce la un buchet de declaraţii frumoase, ce trebuie utilizate în discuţiile cu factorii de decizie din exterior. Atitudinea formală a celor care exercită actul guvernării faţă de drepturile fundamentale ale omului, mimarea reformelor, promovarea în practică a unor politici contrare declaraţiilor – acestea sunt principalele explicaţii ale faptului că Moldova a ajuns restanţieră la capitolul respectării drepturilor omului.

Cel mai elocvent exemplu este situaţia din justiţie. Mă refer la realizarea dreptului la un proces echitabil şi a dreptului la liberul acces la justiţie. Nu în zadar am ales aceste două drepturi, căci un sfert din plângerile cetăţenilor ţin anume de încălcarea lor. Acum trei ani, coaliţia roş-oranj a anunţat cu surle şi trâmbiţe despre reformele radicale din justiţie, despre

sporirea independenței și eficienței justiției, începând de la Consiliul Superior al Magistraturii și terminând cu instanțele de judecată primare.

De ce atunci oamenii continuă să perceapă sistemul judecătoresc ca un focar de corupție, ca o piedică în realizarea drepturilor lor, unde examinarea cazurilor se tergiversează, iar când se ia o decizie, ea nu se mai execută. Așa cum procedează Ministerul Apărării, care refuză să execute decizii definitive ale instanțelor de judecată privind asigurarea cu spațiu locativ a angajaților săi, sau Ministerul Educației și Tineretului, care refuză să execute decizii definitive privind restabilirea în serviciu a persoanelor disponibilizate ilegal.

În consecință, putem afirma că așa-numitele reforme promovate de actuala guvernare nu sporesc independența justiției și nici accesul cetățenilor la ea. Preconizatele reforme nu au o continuitate practică. Ele nu sunt decât niște acțiuni populiste, pentru a arunca praf în ochii partenerilor occidentali.

Și mai prost stau lucrurile când e vorba de respectarea dreptului omului de a nu fi supus unui tratament inuman și degradant, dreptului la integritate fizică și psihică, dreptului la siguranța persoanei, dreptului la libertate individuală. Toate aceste drepturi se încalcă masiv și la pachet în sistemul penitenciar din Moldova. Este îngrijorător faptul că statul din an în an diminuează mijloacele financiare prevăzute pentru hrana deținuților. Nu este mai bună nici situația la capitolul asigurării deținuților cu condiții minime la eliberarea

din locurile de detenție. Deseori ei nu au bani nici să ajungă măcar până acasă, nemaivorbind deja de actele de identitate cu care instituțiile respective trebuie să-i asigure.

Un alt domeniu în care se vede clar lipsa de voință a autorităților de a avansa pe calea respectării drepturilor omului este libertatea întrunirilor. Noua lege a întrunirilor care a fost adoptată este mai bună decât cea veche, dar această lege nu se implementează – chiar în ziua intrării ei în vigoare, un grup de protestatari pașnici a fost reținut în fața Președinției, târâți pe asfalt, încărcați cu forța în automobile și duși la comisariatul de poliție.

Apropo, deseori oamenii sunt reținuți de poliție doar pentru a da explicații, dar se pomenesc închiși în aceleași cuști de fier cu infractorii. De asemenea, pentru a da explicații sunt chemați membrii partidelor incomode și totul se face special pentru a-i intimida. Și toate acestea au loc în țara în care noi trăim. În țara unde poliția este folosită pe post de instrument represiv, pe post de bâtă politică pentru persecutarea oponenților!

Autoritățile nu pot face față nici măcar respectării unui drept elementar ca cel la libera circulație. În context, voi aminti de numeroasele cazuri când reprezentanții partidelor de opoziție sunt împiedicați să ajungă la unele acțiuni de protest.

Situația este dezastruoasă și la capitolul drepturilor social-economice. Astfel, în 270 de localități nu

avem grădinițe, în 250 de sate nu există școli, în 60 de sate sunt doar școli primare, iar în 500 de localități – doar gimnazii. În aceste condiții, nici nu face să ne mai mire creșterea numărului de copiii neșcolarizați – la începutul anului de studii 2007-2008 acesta era dublu față de începutul anului precedent.

Nu putem trece cu vederea nici domeniul ocrotirii sănătății. Deși acum câțiva ani comuniștii au introdus asigurările medicale obligatorii și an de an sporesc defalcările agenților economici și oamenilor simpli în fondurile respective, calitatea serviciilor medicale nu crește, iar corupția în sistem rămâne la un nivel constant. Rezultatele unui studiu arată că aproape jumătate din pacienți dau mită medicilor.

Iar la întrebarea cu privire la modul de folosire a celui aproape un miliard și jumătate de lei pe care statul îl colectează anual sub formă de prime de asigurări medicale obligatorii, nu am primit un răspuns clar. De câte ori se discută bugetul respectiv, așa și nu reușim să obținem informații detaliate la acest capitol.

Trebuie să recunoaștem că în privința respectării drepturilor omului în R.Moldova s-au înregistrat regrese în majoritatea domeniilor. Situația continuă să se înrăutățească și, cu regret, avem toate motivele să presupunem că cel puțin încă un an va persista aceeași stare de lucruri.

Cetățenii Republicii Moldova au nevoie de un Guvern care să le apere drepturile, dar nu să le încalce cu indiferență și cinism. Guvernul comunist care a

pierdut atâtea procese la Curtea Europeană pentru Drepturile Omului nu mai este credibil. Un asemenea Guvern nu are de ales: sau se apucă de lucru, sau își caută de lucru.

Un Guvern ce nu poate să asigure respectarea drepturilor fundamentale ale omului, compromite șansele Republicii Moldova de aderare la Uniunea Europeană.

Gradul în care se respectă Drepturile Omului reprezintă nivelul de dezvoltare a statului și a societății. În această privință, Europa nu mai crede în declarații. Europa așteaptă de la noi decizii chibzuite și acțiuni concrete.

Un proverb spune că peștele de la cap se strică. În cazul nostru, capul bolnav este guvernarea comunistă. Tocmai de aceea, consider că drepturile omului în Republica Moldova vor fi cu adevărat respectate numai după ce comuniștii vor pleca de la guvernare.

iunie 2008

Guvernarea îşi bate joc de militarii pensionaţi

La data de 8 mai 2008, Parlamentul Republicii Moldova a adoptat o lege, prin care au fost introduse un șir de modificări la Legea privind asigurarea cu pensii a militarilor și persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne. Prin aceste modificări, militarilor care au îndeplinit serviciul prin contract și persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne care au luat parte la acțiuni de luptă în timp de pace, li se stabilește un spor lunar la pensie în mărime de 135 de lei. Aceasta în condițiile în care, potrivit unor decizii anterioare ale instanțelor judecătorești din țară, pensiile respectivei categorii de persoane se majorau anual concomitent cu majorarea pensiei minime pentru limita de vârstă. Astfel, la intrarea Legii în vigoare, pensionarii din această categorie aveau un spor lunar la pensie, în mărime de o pensie minimă, care la data adoptării era de 475 lei.

Așadar, determinarea sumei de 135 lei a diminuat cuantumul pensiilor fixate anterior. Parlamentul a ignorat faptul că aceste pensii au fost obținute prin munca prestată, prin exercitarea unor funcții speciale, de importanță majoră pentru societate. Legiuitorul a încălcat principiul unanim recunoscut al respectării

drepturilor obţinute si dobândite în mod licit, în virtutea cărora mărimea noii pensii nu poate fi mai mică decât cea stabilită printr-o lege anterioară. Diminuarea cuantumului sau suspendarea plăţii pensiei sunt posibile numai în cazurile în care la calcularea ei au fost comise abuzuri sau alte încălcări ale legii. Iar o asemenea situaţie nu a fost constatată.

Din păcate, Parlamentul a admis şi alte prevederi neconstituţionale la Legea respectivă. Potrivit noilor reguli constituite de Legiuitor, „persoanelor din corpul de ofiţeri şi din corpul de comandă (cu excepţia celui inferior) al organelor afacerilor interne, care au fost reîncadrate şi cărora li s-a prelungit peste limita de vârstă stabilită de legislaţie termenul de aflare în serviciu militar prin contract sau în serviciu în organele afacerilor interne li se plăteşte, pe lângă drepturile băneşti, pensia în mărime de 50% din suma pensiei cuvenite până la reîncadrare". O altă stipulare evident abuzivă este că „persoanelor din corpul de ofiţeri şi din corpul de comandă (cu excepţia celui inferior) al organelor afacerilor interne care nu au atins limita de vârstă de aflare în serviciu militar prin contract şi au fost reîncadrate în serviciul militar sau special plata pensiilor se sistează din ziua reîncadrării". Aceşti oameni au obţinut pensia prin muncă cinstită şi în conformitate cu legislaţia în vigoare. Faptul că ei, neavând cu ce-şi întreţine familiile, au fost nevoiţi să se reîncadreze în câmpul muncii, nu înseamnă că trebuie să fie lipsiţi de pensie sau să li se achite doar jumătate din aceasta!

Aici pot fi invocate un șir de articole din Constituție, care prevăd dreptul la un trai decent, dreptul la un tratament nediscriminatoriu, făcându-se trimitere și la actele internaționale la care Republica Moldova este parte. Vom atrage în special atenția asupra faptului că prevederile contestate contravin art.7 și art.23 din Declarația Universală a Drepturilor Omului, pe care Republica Moldova a semnat-o la data de 28 iulie 1990. Aceste articole preconizează că toți oamenii sunt egali în fața legii și au dreptul, fără deosebire, la protecție egală împotriva oricărei discriminări. De asemenea, prevederile contestate contravin și Pactului internațional cu privire la drepturile economice, sociale și culturale, pe care Republica Moldova l-a semnat tot la data de 28 iulie 1990. Art.2 alin. (2) și art.6 ale acestui Pact stipulează că statele aderente se angajează să garanteze dreptul la muncă, ce cuprinde dreptul oricărei persoane de a avea posibilitatea să-și câștige existența printr-o muncă liber aleasă sau acceptată.

În opinia mea, Parlamentul nu a luat în calcul unele decizii anterioare ale Curții Constituționale la tema în cauză. Instanța s-a pronunțat deja pe marginea cazurilor de încălcare a drepturilor unor anumite categorii de pensionari, prevederile abuzive admise de Parlament fiind declarate neconstituționale.

Sigur, nu poate fi neglijat nici aspectul moral. Această Lege lezează preponderent interesele și drepturile celor care și-au riscat viața și sănătatea pentru independența, suveranitatea și integritatea Republicii Moldova. Guvernarea comunistă nu o dată

și-a demonstrat disprețul față de această categorie, o dovadă în acest sens fiind și neglijarea unei inițiative pe care am depus-o în Parlament, împreună cu colegul meu, Alexandru Lipcanu, prin care propunem instituirea unei zile de comemorare a celor căzuți la Nistru. Și alte inițiative de acest fel au fost ignorate de guvernare, ceea ce ne permite să facem unele concluzii despre atitudinea comuniștilor față de o categorie concretă de cetățeni.

E de presupus că un rol aparte l-au avut și motivele de ordin financiar. Se știe că guvernarea comunistă "a pus pe brânci" sistemul de asigurări sociale de stat. Promovând o politică socială iresponsabilă, ghidându-se de interese politice și electorale, comuniștii nu au înțeles esența reformei sistemului de pensionare de la 1998. Anulând-o, ei au provocat o creștere rapidă a numărului de pensionari, cu descreșterea concomitentă a posibilităților Fondului Social de a face față situației. Astfel, pentru prima dată în ultimii ani, pentru 2008 noi avem un Buget al asigurărilor sociale de stat cu deficit. Or, aceasta înseamnă că este pusă sub semnul întrebării plata pensiilor, indemnizațiilor, care și așa sunt mizere. Cu alte cuvinte, comuniștii caută soluții pentru reducerea cheltuielilor, iar una din ele, se pare, a fost de a reduce sporurile la pensii și chiar pensiile categoriilor de persoane vizate de Legea din 8 mai 2008. Rămâne doar să intervină Curtea Constituțională și să restabilească drepturile acestor categorii de pensionari.

iulie 2008

O lecţie de demnitate civică

Dincolo de faptul că, după ședința de astăzi, 3 iunie 2009, a Parlamentului, vom intra direct pe făgașul alegerilor anticipate, momentul istoric pe care îl trăim, mai are încă o semnificație: e vorba de cristalizarea unei opoziții unite, principiale și responsabile față de alegători. Or, astăzi, opoziția a demonstrat că timpurile când interesele personale și de partid erau puse mai presus decât interesele alegătorilor, au trecut. Astăzi, opoziția a oferit o lecție de demnitate civică, a confirmat că și în Republica Moldova se merită să se investească în idei, principii și echipe. Drept urmare, astăzi asistăm la „înhumarea" prostituției politice, care a înflorit continuu în politica moldovenească, în special în ultimii patru ani.

Noi, cei din opoziție, conștientizăm întreaga responsabilitate pe care ne-am asumat-o, boicotând alegerea unui președinte comunist. Dar noi nu am putut avea o altă opțiune, deoarece comuniștii nu ne-au lăsat o altă alternativă. Practica ultimilor ani ne arată că puterea comunistă nu știe să prețuiască sprijinul opoziției, că se folosește de acest sprijin doar pentru a promova o politică departe de normele democratice. Nu cred că în aceste condiții un partid politic

serios ar fi acceptat să acorde susținere comuniștilor, pentru ca aceștia să-și continue politica fariseică și în următorul ciclu electoral.

Cei care ne-au investit cu încrederea lor și-au dorit o guvernare mai bună, mai omenească, mai competentă. Ei s-au săturat să trăiască într-un lagăr de concentrare în care s-a transformat Republica Moldova! Ei nu au nevoie de stabilitatea și prosperitatea iluzorie care există numai în declarațiile triumfaliste ale comuniștilor! Ei vor să trăiască într-un stat unde în capul mesei stă legea, dar nu interesele cuiva! Oare puteam noi să înșelăm așteptările acestor oameni?

În perioada postelectorală puterea comunistă ne-a reproșat că nu vrem să cooperăm în interesul țării. Dar noi anume de interesul țării și al cetățeanului ne-am condus. O democrație se ține pe voința poporului, iar o putere este legitimă doar dacă reprezintă majoritatea cetățenilor. Știm cu toții de enormele suspiciuni ce planează asupra legalității alegerilor parlamentare din 5 aprilie. Opoziția și observatorii au adus probe privind gravele încălcări comise de guvernare, dar acestea au fost trecute cu vederea. Tocmai de aceea, acordarea unui vot comuniștilor ar fi însemnat alierea la imensa fraudă care s-a comis în alegeri, ar fi însemnat susținerea unei guvernări legitimitatea căreia este pusă sub un mare semn de întrebare. Cum s-ar fi simțit alegătorii noștri, dacă noi, cei investiți cu încrederea lor, în loc să stăm de veghe la respectarea normelor democratice, am fi contribuit la compromiterea voinței cetățenilor?

Nu încercați, domnilor deputați din fracțiunea majoritară, să dați vina pe opoziție pentru criza politică pe care o traversează Republica Moldova, căci întreaga responsabilitate vă revine. Anume voi nu ați fost în stare să înțelegeți că opoziția este o forță care trebuie respectată și luată în calcul, deoarece reprezintă o bună parte din populația țării. În anii de guvernare v-ați deprins cu gândul că în rândurile opoziției există păpușari pe care-i veți putea speria, amenința, șantaja, ca să vă facă jocul. De aceea, nici măcar nu ați încercat să mimați un dialog cu opoziția. Astfel, a fost sfidată nu doar o parte importantă din populația țării, dar și organismele internaționale. Voi aminti în context de rezoluția Parlamentului European, care propunea puterii comuniste inițierea unui dialog constructiv cu partidele de opoziție și cu societatea civilă. Însă recomandările acestui prestigios for internațional, menite să conducă la deblocarea situației, au fost ignorate cu desăvârșire de comuniști. În această situație opoziției nu i-a rămas decât să acționeze în consecință.

Cred că cele întâmplate de la 5 aprilie încoace trebuie să fie o lecție pentru întreaga clasă politică și, în primul rând, pentru partidul aflat la putere. În acest răstimp s-a văzut clar cine și ce interese urmărește, și cine și ce preț pune pe interesul țării și al alegătorilor. Și trebuie să recunoaștem că opoziția a însușit lecția de bază – responsabilitatea față de alegători. Opoziția a dovedit că este suficient de matură din punct de vedere politic, suficient de deschisă pentru o

cooperare normală, în limitele democrației, transparenței și bunului-simț. În schimb, comuniștii au căzut acest test de maturitate politică. Puterea comunistă a afișat constant incapacitatea de a merge la compromisuri rezonabile în interesul țării și al cetățenilor.

Astăzi, când alegerile parlamentare anticipate au devenit practic un fapt împlinit, vin cu un apel către toți deputații: să dăm dovadă de corectitudine, responsabilitate, atașament față de normele democratice și respect față de voința alegătorilor.

iunie 2009

Integrarea europeană a fost compromisă de comuniști

O vorbă din folclorul mai recent spune: dacă vrei să compromiți un lucru, creează o comisie. Parafrazând această vorbă, voi spune: orice idee, orice intenție, orice proces e compromis și sortit eșecului din momentul în care intră în aria de preocupări a comuniștilor. Este tocmai exemplul integrării europene a Republicii Moldova.

Comuniștii niciodată nu au crezut în integrarea europeană și nici nu și-au dorit ca ea să devină un fapt împlinit. Din contra, toate acțiunile lor, chiar dacă declarativ erau îndreptate spre accelerarea cursului de integrare europeană, în realitate nu urmăreau decât să țină Moldova la o anumită distanță de această prestigioasă structură internațională.

Începând cu 1997, R. Moldova a demarat acțiuni concrete în vederea apropierii de UE și aceste eforturi ar fi dat negreșit rezultate, dacă în 2001 la putere nu veneau comuniștii, căci prioritățile lor în politica externă erau departe de integrarea europeană. În opinia lor, Moldova trebuia să devină „o Cubă a Europei", care să oprească „expansiunea imperialiștilor", iar drept direcție strategică a fost declarată integrarea în

Uniunea Rusia-Belarus. Astfel, nu putea fi vorba despre o posibilă includere a Moldovei în pachetul Bulgaria-România sau în pachetul balcanic.

În același timp, comuniștii au depus eforturi pentru a îndepărta Moldova de UE nu doar în plan extern, ci și intern. Degradarea stării instituțiilor democratice, încătușarea economiei, starea deplorabilă la capitolul drepturile omului, un control slab al frontierelor, instabilitatea internă, regresul pe dimensiunea reglementării transnistrene – toate acestea au determinat Bruxelles-ul să „uite" de perspectiva europeană a Republicii Moldova cel puțin pentru viitorul apropiat.

Mai mult decât atât, comuniștii nu au știut să „speculeze" relația cu Consiliul Europei pentru a accelera integrarea europeană. Nu este un secret că Uniunea Europeană ia în calcul evoluția relațiilor CE cu țările ce declară că vor să se integreze în UE. Comuniștii nu numai că nu au fost capabili să înregistreze progrese în relația cu CE, prin îndeplinirea obligațiunilor față de acest organism internațional, dar au adus Moldova la un trist record european – 14 ani de monitorizare din partea CE. Nici o țară din Europa nu a fost ținută atât de mult în procedura respectivă!

O altă greșeală în plan extern, care a afectat procesul de integrare europeană, a fost politica vădit ostilă față de NATO. Acoperindu-se cu principiul constituțional de neutralitate a statului, guvernarea comunistă s-a arătat foarte rezervată, iar pe alocuri chiar agresivă față de Alianța Atlanticului de Nord, deși aceasta nu

și-a declarat intenția de a atrage Moldova în rândurile sale. Din contra, prin programe gen „Parteneriatul pentru pace", NATO a ajutat Moldova să-și soluționeze anumite probleme.

Reorientarea bruscă a comuniștilor spre Uniunea Europeană, care datează cu 2004, nu a fost un gest făcut din convingere. Comuniștii au acționat astfel din instinct de autoconservare. La acea etapă, în Europa se crease o situație concretă – un nou val de extindere, în urma căruia Moldova a ajuns vecină a UE. În plus, regiunea europeană din care face parte și Republica Moldova era „zguduită" de revoluții de diferite culori, oamenii debarasându-se de vechile regimuri, instalând în funcție conduceri pro-europene. Dorind să rămână cu orice preț la putere, comuniștii s-au declarat peste noapte pro-europeni, dar comportamentul nu și l-au schimbat. Ei nici nu au avut măcar suficientă voință politică să depună o cerere oficială de aderare la Uniunea Europeană, lucru asupra căruia noi, cei din AMN, am insistat în repetate rânduri.

Încă o dovadă a nedorinței comuniștilor de a apropia Moldova de UE este și implementarea Planului de Acțiuni Republica Moldova – Uniunea Europeană în perioada 2005-2008. Guvernanții susțin că acesta a fost îndeplinit la nivelul cuvenit, dar cele patru mari restanțe constatate de UE, rămân și acum nesoluționate: independența justiției, libertatea mass-media, libertatea economică și drepturile omului. Adică, e vorba de patru din componentele de bază ale

funcționării unui stat democratic. Despre ce fel de progres în apropierea de UE poate fi vorba în acest caz?!

Fraudarea de către comuniști a alegerilor din 5 aprilie, deturnarea protestelor pașnice ale tinerilor în acțiuni violente, promovarea, în campania electorală a alegerilor anticipate din 29 iulie, a unui mesaj xenofob, de divizare a societății pe principii etnice, menținerea artificială a unei stări de confruntare și criză politică acută – sunt factori care pun în pericol demararea negocierilor pe marginea noului cadru juridic al relațiilor moldo-comunitare și, în perspectivă, atingerea obiectivului de integrare europeană a țării. Acesta este adevărul despre factura europeană și aspirațiile europene ale comuniștilor de la Chișinău.

iulie 2009

Investirea unui Guvern democrat

După ani grei de dictatură impusă de Partidul Comuniștilor am ajuns, în sfârșit, la instaurarea în funcție a primului Guvern democrat al Republicii Moldova în mileniul trei. De rezultatele activității acestui Guvern va depinde în mare parte renașterea democrației în Moldova și revenirea țării pe un făgaș normal de dezvoltare.

Opt ani de guvernare comunistă au însemnat o adevărată catastrofă pentru Republica Moldova. În această perioadă au fost demolate instituțiile democratice, fiind compromise astfel de valori fundamentale ca drepturile omului, libertatea presei și independența justiției. În această perioadă a înflorit corupția, birocrația și protecționismul. În această perioadă a fost distrusă economia iar imaginea țării în exterior a avut mult de pierdut. De aceea, noul Guvern este pus în situația să o ia practic de la zero, iar în unele domenii va fi nevoit să acopere găurile enorme lăsate de precedenta guvernare. Și asta, în condițiile unei crize financiare globale, care a afectat țara noastră în modul cel mai grav.

În economie – urmează să fie relansat sectorul real, fiind stimulată activitatea de întreprinzător și libera concurență. Republica Moldova nu mai poate fi un stat care trăiește preponderent pe seama vămii,

un stat cu o economie bazată strict pe consum și în care sectorul de producție este ca și inexistent.

Eforturi deosebite noul Guvern va trebui să depună și pentru îmbunătățirea climatului de afaceri. Climatul de afaceri din timpul guvernării comuniste i-a avantajat doar pe guvernanți și părtașii lor. Pentru întreaga lume Moldova a fost un teren riscant pentru investiții, mai ales după naționalizările masive, efectuate ilegal de către comuniști. Mesajul clar pe care noua guvernare trebuie să-l transmită în exterior este – Republica Moldova a devenit un stat în care guvernează legea, iar libera concurență nu mai e doar o declarație frumoasă.

În plan intern, guvernul coaliției majoritare urmează să-și canalizeze eforturile pe restabilirea încrederii cetățeanului față de stat. Prea mult timp a fost promovată insistent ideea că statul sunt cei aflați la guvernare – o idee eronată care, sunt convins, va fi combătută cât mai repede posibil.

Respectarea drepturilor omului trebuie să devină o practică. Oamenii așteaptă să obțină dovezi, că cei plătiți din banii lor se află în serviciul cetățeanului, dar nu al puterii.

La fel, urmează a fi restabilită încrederea cetățeanului în justiție, dar pentru asta este necesar de a exclude amestecul politicului în acest domeniu. Separarea puterilor în stat, principiu încălcat flagrant de guvernarea comunistă, se va impune prin acțiuni concrete, zi de zi, astfel încât omul de rând să simtă noua calitate a guvernării.

Una din preocupările de bază ale noii guvernări va deveni lupta împotriva corupției. Ani de-a rândul, am atenționat de la tribuna Parlamentului, asupra gravelor erori și lacune la acest capitol. Or, lupta cu corupția pentru guvernarea comunistă a însemnat răfuiala cu oponenții politici, cu businessmenii și cetățenii incomozi. În același timp, adevărații corupți au dus-o ca în sânul lui Dumnezeu. Tocmai de aceea, doar atunci când cetățeanul simplu va sesiza o schimbare de abordare în privința combaterii corupției, vom putea spune că flagelul respectiv este diminuat eficient.

Noua guvernare va avea mult de lucru și la capitolul libertatea presei. În anii de guvernare comunistă, presa din Moldova a fost împărțită în „prieteni" și „dușmani". Presa loială a cântat în strună puterii, obținând în schimb mai multe beneficii, în timp ce presa independentă a fost hărțuită, intimidată, persecutată.

Noul Guvern are datoria să asigure condiții egale pentru întreaga presă, astfel încât aceasta să-și exercite meseria în conformitate cu standardele internaționale. Totodată, este necesar să asigurăm respectarea dreptului cetățeanului la informație obiectivă, echidistantă și corectă, prin intermediul unui audiovizual public, liber de ingerințe politice.

În plan social, noul Guvern are o misiune și mai grea, căci e vorba de demontarea unor mituri comuniste: despre așa-zisul trai decent al pensionarilor, despre accesul sporit la serviciile medicale de calitate, despre sistemul social în continuă dezvoltare etc. Toate aceste lucruri abia acum urmează cu adevărat a fi realizate,

astfel încât omul simplu să simtă că statul există pentru cetățean, și nu invers.

De o importanță deosebită este problema reîntregirii țării. Optica guvernării comuniste pe acest segment a fost una total greșită. S-a încercat implementarea diferitelor scheme (de multe ori contradictorii), dar niciodată nu s-a mers pe o concepție clară, pe o abordare consecventă. Sunt convins că noua guvernare va reuși să dirijeze procesul de reglementare transnistreană, ținând cont de Constituția și legislația în vigoare, dar și de interesul național al Republicii Moldova.

Când vorbim despre aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, pentru atingerea acestui obiectiv, noul Guvern urmează să mobilizeze nu numai resursele interne, ci și pe cele externe. Republica Moldova va demonstra că este un actor internațional serios, care are scopuri bine stabilite și știe cum să meargă consecvent spre atingerea lor. Și noul Guvern va trebui să depună eforturi considerabile pentru a reuși această poziționare corectă a Moldovei în plan extern.

Astăzi suntem la un nou început. Trebuie să fim conștienți de faptul că timpul declarațiilor a trecut, că a venit timpul acțiunilor concrete. Istoria ne-a mai acordat o șansă, șansa de a deveni un stat liber, democratic și prosper. Și noi nu avem dreptul moral să ratăm această șansă.

septembrie 2009

Să luăm măsurile de rigoare

A devenit deja o tradiție să audiem raportul Curții de Conturi, să adoptăm o hotărâre pe marginea lui și să o transmitem spre executare Guvernului. Până acum, acest exercițiu a fost mai degrabă o simplă formalitate. De acum încolo însă, cred că este necesar să asigurăm condiții, pentru ca gravele încălcări și lacune depistate de Curtea de Conturi să fie înlăturate prin acțiuni concrete. Cu atât mai mult, că raportul permite să ne facem o viziune clară asupra modului de utilizare a banilor publici de către guvernarea comunistă.

Astfel, Curtea de Conturi a constatat abateri de la cadrul legislativ și normativ, nereguli și incorectitudini la efectuarea cheltuielilor, la raportarea veniturilor și cheltuielilor, precum și la ținerea evidenței trezoreriale. Aceste nereguli se referă nu doar la Bugetul de stat, ci și la Bugetul asigurărilor sociale de stat, precum și la Bugetul fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală.

Aș vrea să mă opresc puțin la cel mai important impozit pentru Bugetul de stat – Taxa pe Valoare Adăugată. Neregulile depistate au vizat în special restituirea TVA. Din acest punct de vedere, doar 25 de

firme au prejudiciat bugetul de stat cu circa 900 mln. lei. Practic, este dovedit că delapidările masive au fost posibile din cauza neglijenței sau a relelor intenții ale organelor fiscale și organelor cu funcții de control fiscal. Însă nimeni nu a fost tras la răspundere. Mai mult decât atât, unii responsabili, considerați vinovați de această situație, au fost eliberați din funcție de ochii lumii, ca la scurt timp după aceasta, să fie numiți în funcții de stat și mai importante. Iată cum a abordat fosta guvernare comunistă problema delapidărilor și prejudiciilor cauzate bugetului de stat!

Merită o atenție deosebită și utilizarea mijloacelor financiare pentru investiții și reparații capitale. Știm cu toții că precedenta guvernare a alocat mijloacele respective pe criterii politice. Dar din raportul Curții de Conturi reiese că în joc au fost puse nu numai interesele politice. Astfel, au fost înregistrate deficiențe la achiziționarea lucrărilor, respectarea limitei alocațiilor bugetare, executarea lucrărilor fără documentele necesare etc. Este evident că în spatele acestor încălcări au stat interesele cuiva, căci numărul lor este prea mare pentru a trece totul pe contul incompetenței.

Un al domeniu care a trezit mai multe semne de întrebare în ultimii ani, a fost aprovizionarea cu apă și canalizare. S-a dovedit că, declarațiile pompoase despre reușite și succese remarcabile, ascundeau de fapt anumite fenomene negative, cum ar fi: calitatea redusă a lucrărilor de proiectare; achizițiile de bunuri cu accent pe preț, dar nu pe calitate; termenul mic

de garanție a unor bunuri și procurarea neraională a acestora; nerespectarea cadrului legal în domeniul ținerii contabilității etc.

Deloc mai bună a fost și situația în unul din domeniile-cheie pentru republică – gestionarea patrimoniului public de către întreprinderile de stat. Multe dintre acestea au un randament financiar redus, iar raportul Curții de Conturi scoate în evidență grave abateri în această privință – începând de la nerealizarea pe deplin a competențelor de fondator și terminând cu prestația slabă a persoanelor cu funcții de răspundere.

Sub orice critică este și situația din cel mai sensibil domeniu sub aspectul posibilei coruptibilități. Mă refer la achizițiile publice unde au fost descoperite un șir de nereguli: evaluarea incorectă a ofertelor; anularea nefondată a licitațiilor; unele din documentele aferente achizițiilor publice au fost întocmite și păstrate inadecvat; în multe cazuri nu au fost semnate și depuse declarațiile de imparțialitate și confidențialitate, prevăzute de legislația în vigoare etc. Toate aceste nereguli au contabilizat sume enorme, bani publici care puteau fi utilizați mai corect și mai rațional.

Managementul financiar la majoritatea din instituțiile verificate de Curtea de Conturi nu a dovedit tendințe de îmbunătățire, comparativ cu perioada precedentă. S-a constatat lipsa unei voințe manageriale a conducătorilor acestor instituții, precum și neexecutarea propunerilor anterioare ale CC în măsura cuvenită.

Vreau să vă amintesc că, și în 2008, Curtea de Conturi a prezentat în Parlament un raport bun, iar în baza lui s-a adoptat o Hotărâre. S-ar părea că, în linii mari, Guvernul s-a conformat acelei Hotărâri, dar situația nu s-a schimbat.

De aceea, propun să nu ne limităm în acest an numai la adoptarea unei simple Hotărâri pe marginea raportului Curții de Conturi. Urmează să solicităm Procuraturii Generale să examineze cu atenție respectivul raport și să întreprindă măsurile de rigoare.

De asemenea, ar fi necesar un efort comun al Comisiei juridice, pentru numiri și imunități și a Comisiei pentru politică economică, buget și finanțe, care ne vor prezenta un raport în plenul Parlamentului, privind măsurile întreprinse ca urmare a audierii Curții de Conturi în Parlament.

După caz, în aceste acțiuni ar putea fi implicat și Guvernul Republicii Moldova, care a dovedit deja că are abordări total diferite de cele ale precedentei guvernări.

Numai așa ne vom asigura că rapoartele anuale ale Curții de Conturi nu sunt un simplu exercițiu pe care trebuie să-l efectuăm, ci o importantă acțiune de responsabilitate civică.

noiembrie 2009

Despre necesitatea alegerii preşedintelui

Alegerea noului preşedinte al Republicii Moldova va constitui un examen serios, care pentru noi toţi va fi şi un test de maturitate politică. Acest exerciţiu ar urma să pună capăt unei perioade de instabilitate politică nepermis de lungi, pentru un stat aflat în tranziţie şi care a resimţit din plin efectele crizei financiar-economice. În acest an, Republica Moldova a devenit un poligon unde s-au dat şi încă se mai dau interminabile lupte politice. Mai întâi, am avut campania electorală a alegerilor parlamentare din 5 aprilie 2009, au urmat tragicele evenimente din 7-8 aprilie, apoi criza din Parlament legată de imposibilitatea alegerii şefului statului, din nou o campanie electorală – de această dată a alegerilor parlamentare anticipate, iar în final, perioada post-electorală, cu toate greutăţile legate de schimbarea puterii.

Dar vine un timp când jocurile şi interesele politice trec pe un plan secund, iar în capul mesei trebuie puse interesele ţării şi ale cetăţeanului. În cadrul întâlnirilor pe care le avem periodic cu alegătorii, oamenii ne declară deschis, că nu vor alegeri parlamentare anticipate, că-şi doresc ca în ţară să fie linişte şi stabilitate, ca republica să se dezvolte, iar ei să beneficieze de un nivel de trai decent. Şi rezultatele sondajelor politice ne demonstrează acelaşi lucru. Nu

cred că în această sală este cineva care cu adevărat să dorească alegeri anticipate. Or, raportul de forțe în Parlament nu s-ar schimba substanțial și atunci vom ajunge să constatăm, că nimeni nu a câștigat nimic, dar noi toți împreună am pierdut timpul prețios, atât de necesar pentru dezvoltarea țării.

Situația în care ne-am pomenit este și un rezultat al imperfecțiunii legislației în vigoare. Nu e normal ca acei care dețin majoritatea în Parlament să nu poată alege șeful statului. Noi am devenit ostatici ai unei lacune legislative, strecurate cu bună știință în legislația în vigoare de către anumite forțe politice, care s-au condus la momentul respectiv de interesele lor înguste de partid. Nu este corect ca cineva să se folosească acum de imperfecțiunea legislației în vigoare, pentru a bloca alegerea noului președinte al republicii.

Fără îndoială, legislația în vigoare va trebui revăzută sub acest aspect, dar aceasta e o chestiune de perspectivă. Ferma mea convingere este că, problema trebuie privită nu atât prin prisma legislației în vigoare, cât a moralității și responsabilității. Iar moralitatea și responsabilitatea ne dictează să facem alegerea în favoarea stabilității, în favoarea unui curs de dezvoltare normală a societății.

Este o abordare greșită, să compari situația în care suntem acum, cu situația care a fost după alegerile parlamentare din 5 aprilie. Atunci, asupra corectitudinii scrutinului planau serioase suspiciuni. În plus, avuseră loc tragicele evenimente din 7-8 aprilie, ceea ce făcea imposibilă orice colaborare dintre putere și opoziție. Alegerile parlamentare anticipate erau

unica posibilitate de depășire a situației, de aceea ele au constituit răul necesar pentru țară, în general, și pentru clasa politică, în particular.

Acum, nu există motive întemeiate pentru ca actualele partide parlamentare să-și dorească alegeri anticipate. Micile supărări nu pot fi un argument demn de luat în seamă, atunci când e vorba despre interesul țării. Miza este mult prea mare pentru a nu încerca să punem capăt instabilității politice. Urmează să decidem ce facem mai departe: ne măcelărim în continuare sau îngropăm securea războiului și începem să construim viitorul pe care-l merită cetățenii Republicii Moldova?!

Consider că în privința alegerii președintelui Republicii Moldova, noi pur și simplu suntem obligați să găsim un compromis rezonabil între interesele de partid și interesele țării, să dovedim prin prestația noastră, că semnalele care au fost transmise în continuu în societate au fost justificate, iar votul nostru este un rezultat logic al dialogului politic spre binele cetățenilor.

Momentul în care ne aflăm acum este unul de importanță istorică. De decizia fiecăruia dintre noi în parte și de decizia noastră comună, depinde soarta de mai departe a țării. Fiecare va face alegerea după cum îi va dicta conștiința și reieșind din interesele celor care ne-au investit cu încrederea lor. Fiecare își va asuma o responsabilitate personală pentru votul său, urmând ca istoria să ne judece după merit.

decembrie 2009

Nimeni nu poate fi deasupra legii

Declarațiile ofensatoare la adresa jurnaliștilor, pe care și le-a permis președintele Curții Supreme de Justiție, Ion Muruianu, în cadrul Adunării generale a judecătorilor, constituie un atac fără precedent la adresa mass-media. Dl Ion Muruianu atacă în modul cel mai barbar mass-media în ansamblul său, folosind un limbaj jignitor și calificative inadmisibile referitor la rolul jurnaliștilor într-o societate democratică. Acest caz ieșit din comun, compromite mesajele pro-europene ale noii guvernări și afectează climatul democratic din țară. Respectivul atac la adresa presei este un atentat direct la adresa statului de drept Republica Moldova.

Și este regretabil, că asemenea declarații vin din partea unui magistrat de calibrul domnului Muruianu. Această reacție e cu atât mai gravă, cu cât vine din partea președintelui instituției menite să facă justiție.

Pornind de la această stare de lucruri, l-am îndemnat pe dl Muruianu să-și prezinte benevol demisia. Drept răspuns, președintele CSJ caută justificări, sugerându-ne că vorbele sale au fost interpretate greșit,

că nu am fi înțeles contextul, că s-a simțit "obligat" să reacționeze la atacurile presei.

Vă reamintesc, că fără libertatea de exprimare și fără o mass-media liberă și curajoasă, capabilă să spună adevărul, nu ar fi fost posibilă înlăturarea de la putere a regimului comunist. Discreditarea jurnaliștilor înseamnă tocmai nerecunoașterea rolului pe care îl poartă presa în asigurarea unei dezvoltări solide a statului, inclusiv prin critica constructivă pe care o aduce instituțiilor. Noi trebuie să luptăm împotriva unor astfel de abuzuri. Cred că este timpul să dăm un exemplu și să arătăm că susținem valorile democrației și nu rămășițele comunismului.

Noi sprijinim libertatea de exprimare, deoarece sprijinim și respectăm valorile democrației. Noi respectăm libertatea de exprimare – chiar dacă nu ne este favorabilă, chiar dacă ne critică, deoarece aceasta este esența democrației.

Iar de la judecători, noi cerem corectitudine și imparțialitate. Asta trebuie să ofere oamenii legii. Răbufnirile de orgolii nu au ce căuta la un președinte al CSJ. Or, acest război pe care dânsul l-a pornit împotriva mass-media, împotriva tuturor, denotă subiectivism și nu aduce folos nimănui.

Domnului Muruianu nu i-a plăcut faptul că presa vorbește despre dosarele pierdute la CEDO? Poate pentru că însuși dl Ion Muruianu are câteva astfel de dosare?

Merită a fi menționate cele patru dosare pierdute la CEDO din cauza lui Muruianu, dosare ce țin de

încălcarea libertății de exprimare a jurnaliștilor de la anumite publicații din R.Moldova. De asemenea, nu putem trece cu vederea nici cazul „Oferta Plus versus R. Moldova", care ne-a adus un prejudiciu de 2,5 milioane de euro. Potrivit juriștilor, acest dosar este lider în topul dosarelor cu cele mai multe încălcări admise atât de judecători, cât și forțele de ordine. Iar Curtea de la Strasbourg și-a exprimat îngrijorarea serioasă față de modul cum a procedat în acest dosar CSJ condusă de Muruianu.

Poate de aceea nu există încă nici un caz de tragere la răspundere a persoanelor vinovate de condamnarea Republicii Moldova la CEDO? Poate de aceea nu se aplică procedura de regres și plătim, din bugetul de stat, pentru greșelile de judecată făcute de oamenii care au legea în mână, dar care se cred deasupra acesteia.

Din aceste considerente, eu susțin aplicarea procedurii de regres. Legea trebuie să se aplice, iar instanțele de judecată trebuie să hotărască cine răspunde pentru încălcarea drepturilor omului în Republica Moldova. Încălcări comise chiar de către magistrați!

Deoarece procedura de regres este una formală și practic inaplicabilă, eu propun Parlamentului să modifice Legea cu privire la statutul judecătorului în așa fel, ca judecătorii care au pierdut mai mult de trei dosare la CEDO, aducând prejudicii de imagine și materiale Republicii Moldova, să fie demiși din funcție.

În mod normal, această modificare la lege ar trebui să aibă o acțiune retroactivă.

Eu personal, îmi asum elaborarea unui asemenea proiect de lege, proiect ce va stabili un mecanism real de sancționare a persoanelor vinovate de condamnarea Republicii Moldova la CEDO. Important este ca deputații să susțină această inițiativă legislativă.

Și sunt convins, că modificarea legislației și aplicarea procedurii de regres, va conduce negreșit la creșterea nivelului de responsabilitate civică și de protecție a drepturilor fundamentale ale cetățenilor.

februarie 2010

Suntem abia la început

Acum mai bine de jumătate de an, forțele democratice din Republica Moldova au obținut votul de încredere al alegătorilor și au reușit să instaureze primul guvern cu adevărat democratic din ultimul deceniu. Un deceniu de guvernare comunistă nu a trecut fără urmări pentru țara noastră. Astfel, noua guvernare a moștenit o economie ruinată, cu o justiție departe de a fi independentă, cu un stat democratic și de drept existent doar pe hârtie, cu o presă supusă persecuțiilor permanente, cu drepturi ale omului practic inexistente la modul practic etc.

Sarcina căreia a trebuit să-i facă față noua guvernare a fost una extrem de grea. La prima etapă nici nu se punea problema unor performanțe în plan economic, politic, social, ci doar a supraviețuirii țării. Acum jumătate de an, Republica Moldova era în pragul falimentului și, trebuie să recunoaștem că Guvernul Alianței pentru Integrare Europeană a reușit să evite colapsul. Astfel, a fost asigurată capacitatea de plată a țării, au fost puse bazele relansării economice, a fost restabilită funcționalitatea principiilor de bază ale democrației, au fost create condiții adecvate pentru apropierea

de Uniunea Europeană, au fost deblocate relațiile cu statele vecine și cu partenerii de dezvoltare.

Dar nu trebuie să ne îmbătăm cu apă chioară și să considerăm că totul este bine, după cum făceau precedenții guvernanți. Am promis că vom aduce o nouă calitate a actului guvernării, iar aceasta presupune și un înalt nivel de transparență, de sinceritate. Trebuie să recunoaștem că schimbările inițiate de noua guvernare pentru a readuce țara pe un făgaș normal de dezvoltare au fost destul de dureroase. În special, este vorba de reformele sociale.

Da, Guvernul a implementat un nou sistem de asistență socială, care presupune majorarea cu 40% a alocărilor în acest sens și direcționarea lor spre categoriile care au nevoie de acest lucru. Însă din alt punct de vedere, noi nu putem neglija majorările de prețuri și tarife.

Da, Guvernul a demarat acțiuni de liberalizare a activităților comerciale. Însă mâna monopoliștilor se simte încă destul de tare, ceea ce frânează procesul de reducere a prețurilor.

Da, Guvernul a demarat lupta cu corupția într-o nouă dimensiune. Însă fenomenul continuă să înflorească practic în toate instituțiile publice.

Da, Guvernul a demarat reforme cardinale în justiție și în sistemul organelor de drept. Însă calitatea activității acestora continuă să fie departe de perfecțiune.

Șirul acestor „puncte slabe" și „puncte forte" ar putea continua, dar nu aceasta e important. Contează că cetățeanul încă nu sesizează acea calitate a vieții pe care reprezentanții actualei guvernări au promis-o în alegeri. În societate există o ușoară deziluzie la acest capitol și o mare parte din vină în acest sens revine liderilor partidelor democratice. După un deceniu de stagnare, în societate se resimțea o puternică dorință de schimbare. Această stare de spirit urma să fie gestionată corect, în special în perioada postelectorală. Dar acei care au preluat guvernarea au ridicat și mai mult așteptările electoratului. De aceea, și s-a ajuns acolo unde s-a ajuns. Astfel, toate succesele guvernării, în loc să fie primite și tratate ca atare, sunt percepute doar ca jumătăți de măsură, ceea ce sporește pesimismul în societate.

Astăzi, suntem nevoiți să constatăm că scopurile pe care ni le-am propus din start, acum necesită o redimensionare totală. Oamenii trebuie să știe că ce a fost mai greu a trecut și de acum încolo urmează să dezvoltăm împreună acele firave începuturi, care și-au găsit expresie în primele șase-șapte luni de guvernare. Atunci când vorbim despre interesul țării și despre atingerea unor scopuri comune, societatea trebuie să devină partenerul numărul unu al guvernării. Iar cetățeanul, din spectator pasiv, din actual și potențial beneficiar, trebuie să devină participant activ la procesele ce au loc în societatea noastră. Numai așa vom reuși

să dezvoltăm ceea ce am început, asumându-ne această guvernare.

Deși rezultate sunt abia sesizabile, ar fi o crimă dacă în loc de schimbările promise, populația se va alege doar cu iluzii și cu un gust amar al dezamăgirii. Istoria noastră recentă conține mai multe precedente de acest gen și cred că a venit timpul să învățăm și noi câte ceva din lecțiile istoriei.

martie 2010

Unele aspecte ale corupţiei

Respectând o tradiţie stabilită de ani de zile, noi venim cu modificări la Hotărârea Parlamentului din 2004 pentru aprobarea Strategiei naționale de prevenire și combatere a corupției și a Planului de acțiuni pentru realizarea strategiei menționate. E un exercițiu util și important, care urmează a fi concretizat într-un set de reforme coerente, cu efecte pozitive la nivel național.

Este evidentă necesitatea acestor modificări, cu atât mai mult că ele prevăd acțiuni concrete, programate a fi întreprinse în 2010 în vederea prevenirii și combaterii corupției. Dar nu pot să trec cu vederea faptul că noi, spre regret, riscăm să continuăm practica precedentei guvernări. De exemplu, prezentarea proiectului de hotărâre nu a fost precedată de o discuție publică privind situația în domeniul prevenirii și combaterii corupției, nu a fost făcută o analiză amplă referitor la ce merge și ce nu merge la acest capitol. Toate acestea lasă impresia că astfel de documente seamănă mai mult cu niște declarații de intenții, cu un exercițiu formal pe care-l facem doar pentru că așa prevede legislația sau pentru că am avea unele obligațiuni externe.

O altă constatare este faptul că toate eforturile depuse până în prezent în vederea combaterii corupției nu prea au dat rezultate. Astfel, nici unul din cazurile de presupusă corupție de răsunet, înregistrate în ultimii ani, nu au ajuns să aibă o finalitate. Mă întreb și vă întreb: ce s-a ales din „dosarul cocainei", caz despre care a vorbit o lume întreagă acum doi ani? De ce nu s-au luat măsuri în alte cazuri de presupusă corupție, care au ieșit la iveală după amplul proces de desecretizare inițiat de Executiv? Nu am auzit să fi fost pornite anchete, cauze penale, nimic.

În context, aș vrea să întreb organele responsabile: de ce majoritatea cazurilor de contrabandă de proporții, despre care am aflat cu această ocazie, nu s-au soldat cu urmări pe măsură? Este o întrebare deschisă, la care aștept răspuns și sper să-l primesc în viitorul apropiat de la organele abilitate.

Din păcate, trebuie să constatăm că nu baza legală este un obstacol în prevenirea și combaterea corupției, ci capacitatea redusă de a face față, la modul practic, provocărilor ce stau în fața noastră. Factorul uman constituie cea mai gravă problemă cu care ne confruntăm. Sistemul moștenit de la guvernarea comunistă este unul defectuos iar noua guvernare nu a avut suficient timp la dispoziție și nici acoperire legală adecvată pentru a schimba radical starea de lucruri. Recentul caz de

contrabandă cu țigări la punctul vamal Albița este un exemplu elocvent în acest sens.

În majoritatea țărilor europene, chiar și niște cazuri de corupție minore la prima vedere, depistate de jurnaliști, devin subiect de discuție publică la nivel național. La noi însă, apar în presă investigații jurnalistice despre cazuri de-a dreptul șocante, dar aceste cazuri sunt mușamalizate, nu au continuitate.

De ce se întâmplă așa? Cred că aici se impune o radiografie a fenomenului corupției în Republica Moldova.

În primul rând, acest fenomen are la temelie condiția materială slabă a funcționarilor publici, ceea ce îi determină să recurgă la acțiuni incompatibile cu legislația, cum ar fi actele de corupție. Noi avem funcționari cu salariul mai mic decât minimul de existență.

În al doilea rând, este vorba de factorul uman, de calitatea și probitatea morală a celor care fac parte din categoriile de risc, atunci când vorbim despre fenomenul corupției.

În al treilea rând, aș menționa sistemul birocratic vicios și presiunea fiscală enormă, care apasă pe umerii potențialilor generatori de corupție.

În consecință, toate acțiunile noastre în vederea combaterii fenomenului, dincolo de voință politică, trebuie să ia în calcul aceste aspecte, abordându-le în complexitatea lor.

Tocmai de aceea, imediat după acest exercițiu, noi trebuie să venim cu o nouă abordare a modului de contracarare a corupției. Am în vedere o nouă abordare atât la nivel de reglementare, cât și la nivel de acțiuni practice. Numai așa măsurile de prevenire și combatere a corupției vor deveni eficiente și noi vom obține rezultate concrete în lupta împotriva acestui fenomen nociv pentru societatea noastră.

mai 2010

Politică pentru Moldova

Contextul politic

Alegerile parlamentare din iulie 2009, chiar dacă nu au dus la o clarificare a scenei politice din Republica Moldova, au transmis un semnal politic important: cetățenii Moldovei doresc un alt tip de politică decât cel din ultimii ani. S-a dat un vot pentru schimbarea unei realități, pentru democratizarea Moldovei. Un vot pentru un mai bine al societății noastre și al fiecăruia dintre noi. Iar Alianța pentru Integrare Europeană a fost formată ulterior pentru a răspunde acestor așteptări.

De la acel moment s-a scurs aproape un an. Un an în care s-au făcut schimbări și nu trebuie să negăm asta. Un an în care s-au făcut totuși prea puține schimbări, și nici acest lucru nu poate fi trecut cu vederea.

Traiectoria AIE

AIE a reușit să supraviețuiască acestei perioade. A reușit să înceapă reforme timide la nivel politic și social. Dar nu a reușit să finalizeze niciuna dintre acestea. Disputele interne din cadrul AIE au alimentat imaginea unei alianțe fragile și aflate oricând în pragul dizolvării. Pe fundalul unui climat politic instabil, a crescut gradul de dezamăgire al cetățenilor.

Toate aceste dezbateri și tensiuni interne au avut la bază subiecte pur politice. Nu am asistat la dezbateri reale și serioase asupra unor probleme de pe agenda oamenilor. S-a creat, o dată în plus, imaginea unei alianțe de guvernare preocupată mai degrabă de conservarea puterii politice, decât de utilizarea ei în interesul oamenilor. Adică în interesul celor care au votat cu speranța producerii unei schimbări reale, a modului de a se face politică în Moldova.

AIE rămâne, fără îndoială, un construct politic necesar la acest moment. Alianța a apărut ca alternativă și contrapondere a PCRM. Dar AIE trebuie să devină nu doar un loc de întâlnire al unor forțe politice și al unor interese politice, ci nucleul democratizării clasei politice din țara noastră.

Pe primul loc: interesul cetățenilor

AIE trebuie să fie un factor de coagulare pentru o acțiune politică unitară și coerentă, axată pe interesul cetățenilor. Aceasta este singura soluție pentru Republica Moldova, pe termen scurt și mediu. Altfel, PCRM va capitaliza electoral greșelile coaliției de guvernare și își va conserva vechile obiceiuri și practici, stopând orice proces de reformă internă, orice încercare de modernizare a societății noastre.

Oamenii nu trebuie să aleagă între dictatură și democrație, ci între programe concrete făcute de partide democratice pentru binele general. De aceea, este cu atât mai important ca liderii AIE să înțeleagă

că miza reală care e astăzi în joc nu e viitorul lor sau al formațiunilor pe care le reprezintă, ci viitorul Moldovei democrate.

Dacă se va înțelege acest lucru, măcar acum, MAE va continua să fie un partener de încredere al coaliției. Dacă nu se va înțelege nici acum că miza nu este prezența la guvernare, ci utilizarea prezenței la guvernare pentru a răspunde problemelor de pe agenda cetățenilor, MAE își rezervă dreptul de a-și urma propriul drum politic.

Un drum în care responsabilitatea politică se raportează la interesul cetățeanului, nu la lupte bazate pe calcule și orgolii politice.

Evoluții pe scena politică

Ce trebuie de făcut în plan politic? AIE trebuie să fie unită în jurul unui proiect național legat de relansarea economică și creșterea nivelului de trai al populației. Soluțiile nu trebuie amânate, pentru că problemele nu pot fi negate, iar realitatea socială nu poate fi ignorată. Acțiunea politică trebuie demarată astăzi, nu mâine.

Chiar dacă în AIE regăsim atât formațiuni de centru-dreapta, cât și de centru-stânga, ceea ce trebuie să ne unească este obiectivul atingerii interesului național. Pentru moment, ne unește faptul că toți credem în aceleași valori democratice și le promovăm.

Adversarii politici ai MAE, ca partid de dreapta, sunt partidele de stânga și centru-stânga. În acest

moment, două partide importante ocupă acest spațiu politic: unul nedemocratic – PCRM, altul democrat – PDM. Aliatul nostru nu sunt însă partidele, ci cetățenii. De aceea, chiar dacă avem viziuni politice diferite, pledăm pentru AIE și pentru consolidarea ei.

Atât timp cât electoratul care își dorește integrarea în Europa are nevoie de o clasă politică democrată care să împlinească acest deziderat, alianța cu partide din spectru politic opus este justificată și necesară. Ceea ce ne unește – valorile democratice – este și va fi mai important decât ceea ce ne desparte – valorile doctrinare. Cu toate acestea, așa cum spuneam, susținerea AIE pe mai departe atât în plan parlamentar, cât și în alte dimensiuni politice, nu este necondiționată.

AIE trebuie să își asume misiunea stabilirii unui standard de bază, atât al reformării societății moldovenești, cât și în planul asigurării unui nivel de trai decent minimal pentru toți cetățenii Moldovei. Interesul național cere nu doar să fim uniți, dar să fim solidari în a respecta prioritățile și problemele oamenilor. Iar viitoarele alegeri parlamentare vor fi câștigate de cei care vor reuși să se adapteze acestor priorități și să răspundă acestor probleme. A trecut vremea în care anticomunismul era suficient. Trebuie să formulăm mai clar și mai ferm oferta noastră social-economică.

Rolul MAE

Mișcarea Acțiunea Europeană este pe deplin conștientă de rolul său pe scena politică din Republica

Moldova. Practic, parlamentarii MAE au fost cei care au asigurat funcționarea actualei puteri politice. Noi nu deținem funcții de decizie la nivel guvernamental, nu avem niciun fel de privilegiu, ci doar răspunderea în fața alegătorilor de a susține cea mai bună soluție de guvernare în interesul lor. Este însă un moment de bilanț și pentru noi. Și ne facem un reproș: am fost prea tăcuți.

Trebuia nu doar să susținem soluțiile și mesajele AIE, ci să o spunem mai „apăsat", când credeam că se greșește și că ne îndepărtăm de agenda oamenilor. Înțelegem această greșeală și ne-o asumăm. În egală măsură învățăm din ea și tragem concluziile potrivite.

MAE nu va mai fi un partener tăcut al AIE. MAE va începe să aducă AIE pe o tematică mai apropiată de ceea ce așteaptă oamenii de la ea și de la politicieni în general. Nu putem asista impasibili la erodarea și fragmentarea AIE, la producerea unui eșec al AIE. Și asta pentru că revenirea PCRM la putere ar însemna un dezastru pentru Republica Moldova.

MAE rămâne consecventă principiilor sale de centru-dreapta și deciziei de susținere a actualei puteri politice. În același timp, MAE își asumă ca principală responsabilitate aducerea actului de guvernare în întâmpinarea problemelor și nevoilor reale ale oamenilor.

De aceea, suntem hotărâți să promovăm în perioada următoare mai multe proiecte politice,

orientate în această direcție – a creșterii bunăstării cetățenilor Moldovei și a relansării economice a țării. Este vorba de proiecte urgente, fără culoare politică, dar care sunt necesare recâștigării încrederii electoratului față de actualii decidenți politici. Acesta este modul în care înțelegem că trebuie făcută politica în Moldova și acesta este singurul mod în care MAE va înțelege să își dezvolte și să susțină parteneriatele și alianțele politice.

mai 2010

Condamnarea regimului comunist

La două decenii de la proclamarea independenței Republicii Moldova, noi am ajuns în sfârșit să discutăm în Forul legislativ suprem al țării și să luăm atitudine față de regimul totalitar comunist și crimele comise de acesta împotriva umanității.

Patimile care s-au încins în jurul acestui subiect în ultimele luni, vin să confirme justețea deciziei de a constitui Comisia pentru studierea și aprecierea regimului comunist. Sigur, dacă acum 20 de ani ar fi fost creată o asemenea Comisie, care ar fi elucidat problema în cauză, noi am fi închis deja acel capitol negru din trecutul țării noastre. Și astăzi am fi fost preocupați mai cu seamă de construirea prezentului și viitorului nostru.

Însă, din alt punct de vedere, trebuie să recunoaștem că doar acum s-a creat conjunctura favorabilă pentru asemenea gen de discuții, pentru că doar acum, la putere în Republica Moldova au venit forțe cu adevărat democratice, cărora nu le este indiferent trecutul nostru.

Mai devreme sau mai târziu, noi ar fi trebuit să răspundem la întrebarea: ce a însemnat regimul comunist sovietic pentru spațiul dintre Prut și Nistru? Și aici

lucrurile sunt cât se poate de clare. Noi ne-am ales cu cinci decenii de ocupație sovietică, în care populația a fost supusă unor experimente antiumane de proporții. Foametea organizată, deportările în masă, deznaționalizarea forțată au fost doar câteva dintre caracteristicile de bază ale acelei perioade de tristă faimă. Am trecut poate prin una din cele mai grele perioade din istoria existenței noastre ca neam, ca țară.

Frica și teroarea, semănate de regimul comunist, dar și lașitatea multor conaționali de-ai noștri, unii dintre care au ocupat și continuă să ocupe funcții importante în stat, ne-au împiedicat să condamnăm în acești ani regimul comunist totalitar și crimele comise de către acesta.

Nu am avut curajul să spunem lucrurilor pe nume nici măcar atunci când Consiliul Europei ne-a ridicat mingea la fileu, adoptând o rezoluție prin care a recomandat statelor-membre să condamne regimurile comuniste totalitare.

Astăzi, putem repara acea nedreptate istorică, putem să-i reabilităm moral pe toți acei care au avut de suferit de pe urma regimului comunist totalitar. Avem o șansă unică de a ne alinia democrațiilor europene avansate, care au condamnat comunismul, de rând cu fascismul.

Am analizat cu mare atenție datele istorice, pe baza cărora s-a conturat raportul Comisiei pentru cercetarea crimelor regimului totalitar comunist. Membrii Comisiei au reuşit să adune dovezile

necesare condamnării regimului comunist. Acum este nevoie doar de voință din partea clasei politice din Republica Moldova. Noi nu ne putem permite, în aceste momente sensibile în plan economic şi social, să amânăm deciziile ce țin de identitatea acestui stat, din cauza intențiilor electorale ale unor lideri.

Nu sunt de acord cu cei care consideră că o eventuală condamnare a comunismului ar avantaja fosta guvernare, prin victimizarea ei, și că ar dezbina societatea noastră în două tabere. Nu cred că există în societatea noastră măcar un om sănătos, care ar subscrie acelor crime și atrocități comise de regimul comunist totalitar.

Opinia mea este că, din contra, asemenea dezvăluiri vor compromite un partid care, dacă dorește săși salveze imaginea și pozițiile electorale, urmează să se desolidarizeze de un astfel de trecut. Din aceleași motive nu cred că poate avea loc o dezbinare a societății. Singura scindare pe care merită să o aducem în discuție este cea a clasei politice, dar în acest caz – divizarea comuniștilor de anticomuniști ar fi benefică pentru clarificarea lucrurilor pe scena politică.

De mai bine de un an de zile, Republica Moldova se află într-o perioadă de tranziție, de pe urma căreia societatea dă semne de îndoială: vedem neîncredere în clasa politică, în justiție, în instituțiile statului, în libertatea de exprimare. În acest context, condamnarea publică a regimului comunist poate avea, pe termen mediu şi lung, un puternic efect de reconciliere națională.

Crimele comunismului trebuie condamnate acum, iar orice amânare nu va face decât să ştirbească din forța acestui act simbolic, pe care clasa politică este datoare să şi-l asume.

Comunismul trebuie condamnat public și asta va fi o dovadă clară a faptului că noi ne-am îndeplinit datoria morală față de cei care au trecut prin acest calvar.

Comunismul trebuie condamnat public și asta va fi o garanție pentru generațiile viitoare, că nu vom mai admite niciodată revenirea la comunism.

iunie 2010

În acest referendum nu există învingători

Referendumul constituțional din 5 septembrie 2010 a constituit un exercițiu democratic, care a oferit cetățenilor posibilitatea de a participa la adoptarea unei decizii de maximă importanță pentru țară. Din păcate, procesul electoral ce a vizat organizarea referendumului a decurs cu serioase abateri de la norma legală. Contrar prevederilor legislației în vigoare, la cererea conducerii PCRM, mai multe organe ale puterii locale au adoptat decizii de boicotare a referendumului. Însă intervenția autorităților a purtat un caracter formal și nehotărât. Prin urmare, eșecul referendumului este și un rezultat al ineficienții administrației publice centrale.

De asemenea, vom menționa și nivelul de implicare redusă în campania pentru referendum a partidelor care au declarat oficial la CEC această opțiune. Majoritatea dintre aceste partide nu au prea avut activități pro-referendum și s-au limitat doar la apariții în cadrul dezbaterilor TV, ceea ce nu putea fi suficient pentru a mobiliza electoratul să participe la referendum. În concluzie, vina pentru eșecul referendumului o poartă atât partidele democrate, cât și comuniștii, adică, întreaga clasă politică. În acest referendum nu

există învingători. Există un singur mare învins – poporul. Slab informați și manipulați, cetățenii au ratat șansa de a-și reîntoarce dreptul de a alege singuri președintele țării. Iar partidele politice, mai devreme sau mai târziu, vor trebui să poarte răspundere în fața cetățenilor pentru acțiunile sau inacțiunile lor.

Politicienii au ajuns prizonieri ai alianțelor. Aceste alianțe, dincolo de efectele benefice, cum ar fi, spre exemplu, posibilitatea de depășire a unor situații de colaps, presupun și o anumită limitare în acțiune, anumite cedări la capitolul promovării de principii. Este și cazul AIE, o alianță care are la bază anumite principii și valori comune, dar nu trebuie să facem abstracție și de marile diferențe la nivel de abordări, viziuni, acțiuni. În astfel de construcții, uneori, interesul național este trecut pe planul doi. Cu regret, situația politică în Republica Moldova continuă să fie una încordată și pericolul revanșei comuniste determină partidele politice de orientare democratică să accepte anumite compromisuri. Este, dacă doriți, o perioadă de tranziție politică, ce se va duce în istorie odată cu diminuarea pericolului revenirii comuniștilor la putere. Desigur, această nu înseamnă că pe viitor nu vom mai avea nevoie de alianțe, dar ele vor fi mult mai omogene și mult mai angajate în promovarea interesului național.

Partidele democratice au demonstrat că au șanse de izbândă, numai atunci când sunt unite. Așa s-a întâmplat și la 29 iulie 2009, când societatea a acordat

un vot de încredere forțelor democratice. Aș aminti în context, că eu și o bună parte dintre colegii mei de partid am contribuit nemijlocit, nu prin vorbe, ci prin fapte, la consolidarea forțelor democratice de la 2001 încoace. Noi, deputații MAE am fost consecvenți și nu am înaintat nici un fel de condiții AIE. Am sprijinit coaliția democratică, fiind conștienți de faptul că astfel contribuim la revenirea Republicii Moldova pe un făgaș normal de dezvoltare. În această toamnă noi vom avea de susținut un examen politic foarte serios și suntem pur și simplu obligați să ne mobilizăm, să strângem rândurile, deoarece orice greșeală ar putea însemna reîntoarcerea comuniștilor la guvernare. Tocmai de aceea, MAE propune pentru preconizatele alegeri parlamentare crearea unui bloc electoral, din care vor face parte partidele democratice care au aceeași agendă politică sau sunt apropiate doctrinar. Ar fi pentru noi o continuare logică a eforturilor pe care le-am depus până în prezent și o finalitate pe măsură a năzuințelor unei importante părți a electoratului.

Mișcarea Acțiunea Europeană este o formațiune în continuă creștere și această apreciere nu-mi aparține mie sau colegilor mei, ci sociologilor, analiștilor politici. Ultimul sondaj arată că MAE a ajuns în topul încrederii la 13%. Este un rezultat îmbucurător pentru noi și demonstrează că efortul pe care-l depunem zi de zi ne aduce tot noi și noi simpatii din partea cetățenilor. Noi mizăm pe toți oamenii noștri, fie că este vorba de un președinte de raion, sau un simplu membru

de partid. Pentru familia MAE, care are peste 14 mii de membri, contează calitatea oamenilor noștri. MAE este o echipă unită, în cadrul căreia toate eforturile sunt îndreptate spre atingerea rezultatului comun și nu aș putea evidenția careva persoane sau organizații teritoriale aparte. Suntem un partid cu scopuri bine definite și sunt absolut convins că le vom atinge!

septembrie 2010

Baza alianţelor postelectorale trebuie pusă acum, înainte de alegeri!

Mişcarea „Acțiunea Europeană" mizează pe faptul că ideile şi principiile sale au forța să atragă simpatiile unui larg spectru de alegători. Din acest punct de vedere, mesajul nostru în viitoarea campanie electorală va fi: „Luptăm pentru Moldova!" Iar aceasta înseamnă: o Moldovă cu o economie dezvoltată; o Moldovă cu un înalt nivel de bunăstare al cetățenilor; o Moldovă cu o societate consolidată; o Moldovă cu o democrație autentică; o Moldovă integrată în Uniunea Europeană etc.

Anume aceste principii le vom promova, inclusiv în Parlament. Nu cred că veți găsi un cetățean al Republicii Moldova care să nu-și dorească realizarea acestor aspirații, dacă nu integral, cel puțin parțial. Pentru aceasta merită să luptăm și să fim prezenți în viitorul Parlament.

Așadar, mizăm pe sprijinul unui segment cât mai larg de electorat, a acelui electorat care își va regăsi aspirațiile în principiile și valorile promovate de noi, în scopurile pe care ni le-am propus.

Dacă e să "schițez" un portret al alegătorului nostru, acesta ar arăta în linii mari cam așa: adept al

avansării Moldovei pe calea democrației și integrării europene, al dezvoltării economiei de piață, efectele căreia s-ar regăsi în ridicarea nivelului de viață al cetățenilor; care își dorește o schimbare reală a stării de lucruri din țară, dar nu o mimare a schimbării; pentru care lupta cu corupția nu este doar o lozincă frumoasă, ci o necesitate stringentă; care nu acceptă compromisuri cu propria conștiință și nu-și trădează principiile; pentru care interesul național nu este ceva abstract, ci un set de principii și valori bine definite, ce nu pot fi tălmăcite diferit, în funcție de conjunctură etc. Vă asigur, că în societatea noastră sunt foarte mulți alegători care se încadrează în această descriere.

MAE a fost prima formațiune care, imediat după eșecul referendumului constituțional din 5 septembrie, a venit cu propunerea de a consolida formațiunile democratice și, prin aceasta, electoratul democratic. Participarea în comun la alegerile parlamentare anticipate ar reabilita și ar face mai puternice partidele democratice, ne-ar oferi o șansă unică de a apăra cuceririle din 29 iulie și de a le dezvolta, ar permite să ne mișcăm înainte și să continuăm acele importante procese de reformare și apropiere de Uniunea Europeană, demarate în ultimul an.

Partidele democratice nu trebuie să se îmbete cu apă chioară – comuniștii continuă să fie destul de puternici și mai puțin contează faptul că acest lucru se datorează minciunii și manipulării, instrumente

pe care nu le-au abandonat nici după plecarea de la putere. Avem o responsabilitate istorică în fața alegătorilor și, dacă nu vom reuși să asigurăm în continuare dezvoltarea Republicii Moldova pe un făgaș democratic normal, întreaga responsabilitate va reveni doar partidelor democratice. Acest lucru trebuie să-l înțelegem cu toții și să acționăm corespunzător.

În Republica Moldova nu există și nu cred că vor exista, cel puțin în viitorul apropiat, partide care vor fi în stare singure să acumuleze un număr de voturi necesar pentru a constitui măcar simpla majoritate parlamentară. Partidele care în campaniile electorale își asumă asemenea angajamente trișează sau mint alegătorii. Și atunci iarăși ajungem la alianțe, mai cu seamă, la alianțe postelectorale.

Eficiența alianțelor este determinată de partidele ce constituie alianțele postelectorale, de principiile ce stau la baza constituirii acestora și de scopurile pe care și le propun. De aceea, baza alianțelor postelectorale trebuie pusă încă înainte de alegeri. Politicienii serioși tot timpul anticipează evenimentele și gândesc cu un pas înainte. Ideea unor posibile alianțe postelectorale trebuie să determine în mare parte comportamentul partidelor în alegeri.

Nu sunt sigur că actuala clasă politică are suficientă cultură și maturitate politică pentru a acționa astfel și, din păcate, este mare riscul ca, în rezultatul unei atare abordări, să aibă de suferit calitatea viitoarelor coaliții postelectorale și eficiența acestora.

Mișcarea „Acțiunea Europeană" are principii de activitate bine stabilite și viziuni clare în probleme de maximă importanță. Pentru noi integrarea europeană, dezvoltarea economiei de piață, lupta împotriva corupției și birocrației, instituirea statului de drept, sporirea nivelului de bunăstare al populației nu sunt doar lozinci electorale, ci aspirații sincere.

E adevărat că multe partide își propun aceleași obiective, dar ceea ce ne deosebește pe noi de ei, este abordarea practică. Nu există partid, din cele care se pretind importante pe scena politică din Republica Moldova, care să nu fi avut ocazia să demonstreze în practică ce pot face în vederea atingerii scopurilor declarate. Rezultatele le vedem cu toții.

Din această perspectivă, oponenții MAE pot fi împărțiți în două categorii: 1) cei care nu susțin modelul de dezvoltare al țării, proclamat în documentele noastre programatice, sau, mai bine zis, cei care au viziuni incompatibile cu ale noastre; 2) cei care au declarate aceleași viziuni și scopuri, dar care le-au compromis prin acțiunile lor de ordin practic. Nu cred că este cazul să fac careva precizări la nivel de denumiri și nume – societatea este suficient de informată și de matură din punct de vedere politic pentru a face concluziile de rigoare și a da verdictul la momentul potrivit.

Sunt sigur că alegătorii ne vor acorda susținerea cuvenită pentru ca noi să pretindem la postura de exponenți ai viziunilor și aspirațiilor unui important

segment de electorat. În campania pentru referendum noi am fost foarte activi. Oamenii au avut ocazia să se convingă cine lucrează în teritoriu și cine apare doar la televizor. Drept urmare, MAE a crescut în ultimul timp în topul simpatiei electoratului. În preconizata campanie parlamentară noi vom fi și mai buni, și sunt convins că rezultatele vor fi pe potriva efortului nostru.

septembrie 2010

Un protocol pentru Alianţă

Preluarea guvernării și realizarea unei majorități parlamentare de către partidele democratice a reprezentat, în 2009, un prim pas în redeschiderea granițelor Republicii Moldova către un viitor mai bun pentru cetățenii acestei țări.

Acest pas a însemnat, totodată, reluarea unui dialog civilizat cu statele dezvoltate din întreaga lume. Occidentul s-a reîntors către noi și este gata să ne sprijine.

Am început reforme importante pentru a redobândi Republicii Moldova statutul de democrație. Avem posibilitatea de a relansa Republica Moldova din punct de vedere economic, social și politic. Avem șansa de a ne dezvolta ca un stat puternic.

Însă aceste deziderate nu se pot realiza decât cu un semnal de unitate dat de formațiunile democratice și cu eliminarea oricărui pericol de revenire la dictatura comunistă, care a ținut pe loc țara noastră atâția ani.

Toate acestea vor fi posibile dacă împreună, partidele membre ale Alianței pentru Integrare Europeană, vom reuși să promovăm cu adevărat reformele democratice în Republica Moldova.

De aceea, este cu atât mai important ca partidele democratice să se unească, încă o dată, în jurul unor principii comune, pentru a realiza un proiect de modernizare a țării. Este nevoie ca în preajma unor momente atât de însemnate pentru viitorul Republicii Moldova să devenim o singură voce puternică.

Experiența ultimelor luni a arătat că exercițiul democratic este uneori dificil și că multitudinea opiniilor e de multe ori greu de armonizat. Dar tocmai în aceasta constă adevărata valoare a democrației! Putem avea păreri diferite câtă vreme urmărim împlinirea aceloraşi idealuri.

Avem un scop comun, anume reformarea statului, modernizarea și democratizarea țării noastre și așezarea ei reală pe făgașul integrării europene.

În lumina acestor considerente, partidele membre ale Alianței pentru Integrare Europeană urmează să accepte un protocol politic de colaborare, un document principial pe care să îl adoptăm în cadrul AIE.

În perspectiva alegerilor parlamentare anticipate și a constituirii unei noi majorități care să continue politica reformelor începute de Alianța pentru Integrare Europeană, semnatarii acestui protocol se angajează să adopte următoarele atitudini ferme pentru consolidarea democrației în Republica Moldova, creșterea nivelului de trai al populației și asigurarea altor condiții necesare aderării la Uniunea Europeană:

1. Partidele semnatare vor respecta un acord de conduită care să nu permită componentelor Alianței să treacă de la competiție, la dușmănie.

2. Partidele semnatare se angajează să susțină și să ducă la îndeplinire acțiunile asumate în calendarul comun al Alianței pentru Integrare Europeană, din prezent și până la validarea rezultatelor alegerilor locale din 2011.

3. Partidele semnatare se vor implica activ și vor susține un mesaj general comun în campaniile electorale ce vor urma.

4. Partidele semnatare se angajează să promoveze public și prin vot toate deciziile asumate în cadrul Alianței pentru Integrare Europeană.

5. Partidele semnatare vor refuza să poarte negocieri pentru funcții, beneficii materiale sau alte interese, cu Partidul Comuniștilor din Republica Moldova sau intermediari ai acestuia.

6. Partidele semnatare vor promova cu prioritate proiecte care răspund în primul rând interesului cetățenilor și vor sprijini acele măsuri capabile să reformeze statul și să îmbunătățească nivelul de trai, indiferent de culoarea politică a inițiatorului.

În democrație este productiv ca actorii politici să vină cu idei diferite, atâta timp cât ele se subsumează unui ideal comun. Teoretic, așa se întâmplă și în AIE. Practic, mai avem totuși nevoie de un set de reguli, care să ne ofere garanția că ideile bune, indiferent care este partidul ce le propune, sunt implementate cu succes și nu se irosesc în negocieri.

Acest set de reguli, cu obligații și responsabilități, urmează a fi respectat de toate partidele membre

AIE. Pentru a nu se mai repeta anumite greșeli pe care le-am simțit de la înființarea Alianței și până în prezent, când ne pregătim iar de alegeri parlamentare anticipate. Greșeli pe care, din păcate, le-au resimțit și alegătorii noștri.

Scopul acestui protocol este de a asigura unitatea forțelor democratice în continuare. Este un contract care ne obligă să acționăm politic unitar, pentru a evita eventuale derapaje, cum au fost cele din campania pentru Referendum.

Acest protocol va constitui o dovadă în plus că Alianța există, funcționează și are viitor. Va fi un semnal de unitate, de coerență și de maturitate politică din partea noastră. Va fi un semnal că am învățat să ne respectăm alegătorii.

septembrie 2010

Politica noastră sunt faptele

Pe 28 noiembrie noi vom avea de susținut un examen politic serios. Examenul nu va fi deloc ușor, deoarece vom avea de ales între partidele care au compromis noțiunea de clasă politică și forțele care își propun să reabiliteze și să reformeze această clasă politică.

Din păcate, partidele ce s-au perindat până acum la putere, indiferent de culoarea lor politică, au folosit această putere numai pentru a-și satisface propriile ambiții și interese. Lipsa de cultură politică, incompetența, promovarea intereselor de grup și de partid în detrimentul problemelor stringente ale oamenilor, au dus țara la mizerie și sărăcie. Situația în economie a ajuns dramatică din cauza lipsei de viziune şi de înțelepciune a actualei clase politice. Oamenii s-au dezamăgit și nu mai vor să creadă în promisiunile frumoase ale unor politicieni.

Eu sunt un om al faptelor. În politică și în afara politicii. Am pledat întotdeauna pentru o responsabilitate maximă față de ceea ce spui și ce faci. Nu am agreat niciodată politicienii care vorbeau prea mult și făceau prea puțin.

Ca președinte al partidului Mișcarea „Acțiunea Europeană", am puterea, alături de colegii mei, să oferim

oamenilor fapte, nu vorbe. Proiecte și soluții concrete, nu politică de dragul politicii.

Noi am reușit să ridicăm pensiile, chiar dacă MAE are la acest moment doar doi parlamentari. Având mandatul poporului și o reprezentanță mai largă în Parlament, noi vom reuși să majorăm și salariile. Noi avem scopuri bine stabilite și vom merge consecvent spre atingerea lor. De exemplu, pentru următorii patru ani, n-am propus un obiectiv important: crearea locurilor de muncă. Mai multe și mai bine plătite. Specialiștii noștri au elaborat un plan amplu, cu referințe internaționale, prin care economia noastră se poate dezvolta pentru a genera aceste locuri de muncă.

Până în prezent au fost dezbătute de clasa politică sute de strategii, pe diferite domenii. Niciuna aplicată pe problemele reale ale oamenilor, ci pe subiecte politice. Planul MAE de modernizare a Republicii Moldova are drept obiectiv crearea locurilor de muncă. Intrarea noastră la guvernare ar fi o garanție că problema locurilor de muncă va deveni o prioritate a guvernării. Oferta noastră pentru cetățenii Moldovei este serioasă şi de impact. Fiecare din acțiunile preconizate generează bani pentru locurile de muncă despre care vorbim. Creditele mai mici pentru antreprenori aduc bani şi pentru a-şi angaja mai mulți oameni cu salarii mai bune; cota unică va aduce mai mulți investitori străini şi, deci, şi mai mulți bani; oamenii de la sate vor vinde mai repede şi mai bine produsele lor prin rețele de centre de colectare; întreprinderile care

folosesc materii prime vor prospera; va creşte puterea de cumpărare a populației.

Prioritățile MAE sunt axate mai mult pe probleme sociale și mai puțin pe probleme politice. Planul MAE va contribui la sporirea numărului locurilor de muncă și la creșterea nivelului de trai al populației. Vor avea de câștigat toți cei care nu au un loc de muncă, dar și cei care își doresc un loc de muncă mai bine plătit.

Noi am demonstrat că acționăm altfel decât celelalte partide, că nu ne interesează certurile politice, ci dorim să realizăm ceva pentru oameni.

Fără falsă modestie, noi am reuşit să luăm pulsul real al țării. Am mers în caravanele poporului, am strâns semnături pentru mai multe proiecte importante pentru Moldova, am vorbit cu mii de oameni și nu în ultimul rând, am studiat modelele economice de succes din țările dezvoltate.

Aşa am înțeles un lucru simplu pe care politicienii noştri îl uită sau nu vor să şi-l asume: țara noastră are nevoie acum de mai multe fapte şi de mai puțină politică. Fără mai multe fapte şi fără o abordare cu totul diferită în modul de a face politică, nu avem nicio şansă să ne fie mai bine. Vor prospera doar câțiva oligarhi şi bodyguarzii lor politici.

Tot ce a ştiut să producă politica Republicii Moldova în 19 ani a fost o permanentă criză. De ani de zile politicienii se ceartă și se insultă reciproc, provocând conflicte și scandaluri. Aceasta este clasa politică pe care o avem acum. Multe vorbe, puține fapte.

Aceşti politicieni încă nu au realizat că alegătorii fac partidele să fie mari sau mici. Ei au în mână toată puterea. Ei urmează să fie precauți cu partidele care se cred deja mari, pentru că doar promisiunile lor sunt mari, iar faptele sunt mici.

De aceea, îi chem să fie alături de MAE, pentru a face politica lor. Pentru că există partide care fac și partide care doar promit. Pentru că există cetățenii acestei țări și politicienii care trebuie să-i slujească. Iar noi, cei de la MAE, am ținut cont întotdeauna de așteptările și speranțele oamenilor.

Crezul nostru este simplu și-l vom urma neabătut: mai multe fapte, mai puțină politică! Politica noastră sunt faptele. Problemele politicienilor trebuie să fie problemele oamenilor. Oamenii aşteaptă de la politicieni soluții, nu scandal, rezultate, nu promisiuni. Singura condiție pe care a pus-o MAE pentru a susține guvernarea, au fost soluții care să răspundă aşteptărilor oamenilor. Noi nu am cerut funcții, ci soluții pentru oameni.

MAE crede că politica trebuie făcută pentru oameni şi face politică pentru oameni. Noi suntem partidul care se consultă cu oamenii, care îi vizitează, care le cere părerea, care îi susține în fața autorităților. Pentru noi, oamenii reprezintă adevăratul partener politic. Noi avem parteneriat cu oamenii şi negociem doar în numele lor.

MAE a venit în această campanie nu cu un mesaj politic, ci cu o soluție politică la problemele

reale ale oamenilor. Nu venim cu promisiuni deşarte, ci cu proiecte clare, care vor deveni legi în beneficiul cetăţenilor Moldovei.

Este momentul ca Republica Moldova să fie guvernată, în sfârşit, de o politică a faptelor, nu de o politică a vorbelor goale. Pentru prea mult timp, clasa politică s-a aplecat asupra propriilor interese, neglijând interesul naţional.

Este timpul să oferim altceva populaţiei: să facem agenda politică în funcţie de ce au nevoie oamenii, nu în funcţie de ce au nevoie politicienii.

octombrie 2010

Un mandat în serviciul poporului

Campania electorală parlamentară este în plină desfășurare. Politicienii iarăși și-au prezentat oferta, în încercarea de a obține voturile alegătorilor. Promisiunile sunt diferite, unele – mai cu bun-simț, altele – populiste de-a binelea. Pentru a diminua într-un fel acest val de speculații electorale, cred că ar fi corect, ca deputații din Parlamentul anterior, care au decis să se implice în scrutinul parlamentar anticipat, să vină neîntârziat cu o dare de seamă, pe marginea activității lor în legislativ, în fața celor care i-au învestit cu un mandat de ales al poporului.

În anul 2009, Republica Moldova a devenit un poligon unde s-au dat și încă se mai dau interminabile lupte politice.

Apelurile noastre la calm, conștiință civică, maturitate politică nu au fost auzite. Din păcate, au existat forțe care nu au dorit să plaseze jocurile și interesele politice pe un plan secund, și Republica Moldova a intrat într-o nouă fază a crizei politice.

„Voturile de aur”

În ultimul an, Mișcarea „Acțiunea Europeană” a demonstrat prin acțiuni concrete că toate politicile sale

sunt ghidate strict de interesul poporului. MAE nu a acceptat târguri și înțelegeri care nu s-ar fi încadrat în agenda cetățeanului simplu.

Deputații MAE au susținut necondiționat activitatea Alianței pentru Integrare Europeană și a Guvernului instalat de aceasta, fără a pretinde la funcții sau alte beneficii.

Toate proiectele de legi votate de deputații MAE au avut drept scop depășirea recesiunii, relansarea economică a țării, restabilirea bunei funcționări a instituțiilor democratice, accelerarea cursului de integrare europeană. Astfel, am pus bazele renașterii Republicii Moldova ca stat democratic și de drept. Noi am folosit „voturile de aur" pentru a oferi țării o șansă de dezvoltare normală în viitor.

Cultură și tradiții politice

În toată această perioadă, am încercat să promovez calitatea în politică, cultura și tradițiile politice.

După aproape un deceniu de dominație a unui partid de factură totalitară, dezvoltarea democratică a țării noastre căpătase un nou imbold. Noile realități impuneau noi abordări și o nouă calitate a proiectelor politice. Timpurile când scopul major era mobilizarea tuturor forțelor, unirea cantitativă în fața adversarului comun trecuseră. Venise timpul ca politica cantității să fie înlocuită de politica calității. Venise timpul, când în prim-plan urmau să fie scoase principiile politice, dar nu interesele de scurtă durată.

Noi toți ne dorim să trăim într-un stat democratic, în care ar guverna legea, un stat cu presă liberă, justiție independentă, economie prosperă. Noi toți ne dorim să trăim într-un stat integru, în care cetățenii și-ar găsi rostul la ei acasă, dar nu ar fi nevoiți să ia calea pribegiei. Noi toți ne dorim să trăim într-un stat cu un sistem social și educațional performant, în care astfel de fenomene negative cum sunt corupția și protecționismul nu și-ar găsi locul. Toate aceste obiective urmează a fi realizate pe parcurs, culminând cu atingerea scopului major – integrarea în Uniunea Europeană.

Am pledat constant pentru consolidarea segmentului politic ocupat de forțele democratice, fiind conștient că acesta este un imperativ al timpului.

„Moldova trebuie să-și cinstească eroii"

În acest an, am obținut modificarea Hotărârii Parlamentului nr.433-XII din 26 decembrie 1990 cu privire la zilele de sărbătoare și la zilele de odihnă în Republica Moldova, astfel încât eroii războiului de pe Nistru să aibă o zi de comemorare – 2 martie.

Scopul acestei inițiative legislative a fost să aducă omagiul și recunoștința apărătorilor Patriei, celor care s-au ridicat să-și apere țara, atunci când era pusă în pericol însăși existența Republicii Moldova ca stat suveran și independent. Este vorba de cei care, riscându-și propria viață, au luptat pentru menținerea și consolidarea integrității teritoriale a Republicii

Moldova. Ar fi fost o nedreptate să dăm uitării sacrificiul participanților la conflictul armat de pe Nistru.

Cu regret, partidele pretins democratice au perceput problema combatanților exclusiv prin prisma intereselor lor politice de moment.

În luna februarie curent, Guvernul a neglijat faptul că eu înaintasem acum trei ani o inițiativă legislativă privind declararea zilei de 2 martie drept zi de comemorare, venind cu propriul proiect de hotărâre. Astfel, Guvernul și-a însușit o idee, o inițiativă, care nu-i aparținea. Promovând un proiect de alternativă, formațiunile parlamentare au demonstrat că nu se deosebesc prin nimic de guvernarea comunistă, care a aplicat pe larg plagiatul legislativ. Doar prin eforturi considerabile, în Parlament s-a reușit restabilirea parțială a echității, ambele inițiative fiind examinate în pachet. Instituirea acestei zile comemorative este un gest de reabilitare morală a celor care și-au dat viața pentru integritatea, suveranitatea și independența Republicii Moldova.

Actul justiției și jocurile politice

În ultimii ani, Republica Moldova a ajuns campion la CEDO după numărul de condamnări pe cap de locuitor. Pentru a schimba situația, am propus o inițiativă legislativă, privind modificarea Legii nr.544-XIII din 20.07.1995, inițiativă ce ar fi dus la sporirea eficienței actului de justiție și respectiv la reducerea cazurilor de condamnare a R. Moldova de către Curtea

Europeană. Proiectul de lege prevedea explicit sancțiuni pentru judecătorii care acționează cu rea voință sau comit abuzuri. Eram convins că numai prin sancționarea judecătorilor care au prejudiciat imaginea justiției naționale va fi posibilă reabilitarea autorității puterii judecătorești.

Din păcate, Guvernul din nou a dat dovadă de slăbiciune și a avizat negativ respectiva inițiativă legislativă. Făcând abstracție de gravitatea problemei, Cabinetul de miniștri a invocat motive formale pentru a respinge această inițiativă. Însă pe 18 iunie, Guvernul a venit în Parlament cu o inițiativă similară, care a și fost votată de deputați. Astfel, s-a recurs a doua oară în doar câteva luni la un furt intelectual de proporții.

Lupta împotriva corupției

În ultimul an, am continuat eforturile în vederea mobilizării resurselor existente pentru prevenirea și combaterea corupției. De la tribuna Parlamentului, am atenționat asupra caracterului „cosmetic" al acțiunilor Parlamentului și Guvernului în acest sens.

Nu am trecut cu vederea faptul că noi riscăm să repetăm practica precedentei guvernări. De exemplu, prezentarea proiectelor anti-corupție nu a fost precedată de o discuție publică privind situația în domeniul prevenirii și combaterii corupției, nu a fost făcută o analiză amplă referitor la ce merge și ce nu merge la acest capitol. Aveai impresia că astfel de documente seamănă mai mult cu niște declarații de intenții, cu

un exercițiu formal pe care-l facem doar pentru că așa prevede legislația sau pentru că am avea unele obligațiuni externe.

Astfel, nici unul din cazurile de presupusă corupție de răsunet, înregistrate în ultimii ani, nu au ajuns să aibă o finalitate. Ce s-a ales din „dosarul cocainei", caz despre care a vorbit o lume întreagă acum doi ani? De ce nu s-au luat măsuri în alte cazuri de presupusă corupție, care au ieșit la iveală după amplul proces de desecretizare inițiat de Executiv? Nu am auzit să fi fost pornite anchete, cauze penale, nimic.

La întrebarea mea, de ce majoritatea cazurilor de contrabandă de proporții nu s-au soldat cu urmări pe măsură, nu am primit nici până în prezent un răspuns din partea organelor abilitate.

În apărarea drepturilor consumatorilor

Dacă vă mai amintiți, am intervenit prompt pe parcursul anului curent și am taxat dur atacurile la adresa consumatorilor, în special acțiunile ANRE de majorare a tarifelor la gaze naturale.

Argumentele mele au fost următoarele: o nouă majorare a tarifelor la gaze va genera scumpiri în lanț la mărfuri, produse și servicii, după cum s-a întâmplat ulterior; salariile și pensiile oamenilor nu le permit să facă față prețurilor și tarifelor exagerate; „Moldova-Gaz" avea suficiente resurse acumulate anterior pentru a nu cere o nouă majorare(spre exemplu, când cursul de schimb al monedei naționale a fost mai mic

decât cel prognozat inițial, „MoldovaGaz" a acumulat bani în plus, dar nu a micșorat tariful).

Am cerut instituirea unui moratoriu în privința majorării prețurilor și tarifelor până la organizarea audierilor parlamentare în problema formării tarifelor și prețurilor la principalele mărfuri și servicii, prestate populației.

Totodată, am obținut constituirea unei comisii parlamentare pentru investigarea situației la SA „MoldovaGaz", în vederea identificării unor soluții pentru a interveni în procesele ce au loc, ținând cont de interesele cetățenilor.

Elucidarea evenimentelor din aprilie 2009

Prin crearea Comisiei pentru elucidarea evenimentelor din aprilie 2009, Parlamentul și-a asumat o decizie responsabilă, dar foarte riscantă. Nobila intenție a Parlamentului care, în linii mari a eșuat, putea schimba accentele în acest dosar. Organele abilitate ale statului ar fi fost tentate să folosească acest raport pentru a camufla lipsa de progres în anchetarea evenimentelor din aprilie 2009.

În opinia mea, Raportul Comisiei pentru elucidarea evenimentelor din aprilie 2009, nu a constituit o investigație, după cum ar fi fost normal să fie, ci era mai degrabă o sistematizare a datelor, bazată în special pe declarații și materiale de presă. Acest exercițiu a generat mai multe întrebări decât răspunsuri.

De aceea, am propus să examinăm posibilitatea extinderii mandatului Comisiei. Raportul putea fi considerat drept unul intermediar, care va constitui un punct de pornire în investigațiile viitoare, mult mai competente. Oamenii n-o să ne înțeleagă dacă, după câtă vâlvă s-a făcut, le vom prezenta doar niște constatări sterile. Noi trebuie să fim conștienți că reunificarea societății, consolidarea acesteia, nu va fi posibilă atâta timp, cât nu vor fi date răspunsuri clare în privința evenimentelor ce au avut loc în aprilie 2009!

MAE – pentru bunăstarea cetățenilor

Pe data de 24 mai 2010, am înregistrat la Biroul Permanent al Parlamentului proiectul Legii privind majorarea etapizată a pensiilor și salariilor minime până la minimul de existență. Importanța acestei legi era incontestabilă într-un stat în care majoritatea populației trăiește la limita sărăciei.

În lunile următoare, MAE a desfășurat o amplă campanie în susținerea proiectului de lege, inițiativa fiind sprijinită de circa 200 mii de cetățeni ai Republicii Moldova. Având mandatul poporului, MAE a acționat ferm în vederea promovării dreptului constituțional al cetățenilor la un trai decent.

Însă am rămas nedumerit de atitudinea deputaților din alianța de guvernământ, care au refuzat în repetate rânduri să introducă pe ordinea de zi a ședințelor Parlamentului acest proiect de lege.

Astfel, deputații din majoritatea parlamentară se opuneau nu inițiativei unui deputat, nu inițiativei unui partid politic, ci inițiativei populare, căci numărul de semnături colectate de MAE în susținerea proiectului de lege este suficient pentru a modifica chiar și Constituția țării, dar nu o lege ordinară.

Până la urmă, Guvernul a dat curs inițiativei noastre de majorare a pensiilor pe calea acordării unor compensații sociale pentru perioada rece a anului. Numai că alocarea unei compensații sociale este doar un pas, dar nu și realizarea integrală a dezideratului de asigurare a unui nivel de trai decent cetățenilor Republicii Moldova.

De asemenea, a rămas neacoperită cea de-a doua parte a inițiativei – aducerea salariului minim la nivelul minimului de existență. Dar sunt sigur că, având o largă susținere a societății, noi vom obține și realizarea acestui obiectiv.

Consolidarea forțelor democratice

Alegerile parlamentare anticipate vor constitui pentru formațiunile ce alcătuiesc alianța de guvernare un test de maturitate politică. Partidele democratice au demonstrat că au șanse de izbândă, numai atunci când sunt unite. De aceea, este cu atât mai important ca partidele democratice să se unească, încă o dată, în jurul unor principii comune, pentru a realiza un proiect de modernizare a țării. Este nevoie ca în preajma unor momente atât de însemnate pentru

viitorul Republicii Moldova să devenim o singură voce puternică.

Pentru a nu se mai repeta anumite greșeli pe care le-am simțit de la înființarea Alianței și până în prezent, când am ajuns iar la alegeri parlamentare anticipate, am propus partidelor membre ale Alianței pentru Integrare Europeană un Protocol politic de colaborare. Acest set de reguli, cu obligații și responsabilități, urma să fie adoptat în cadrul AIE și respectat de toate partidele membre AIE.

Scopul acestui Protocol este de a asigura unitatea forțelor democratice în continuare. Este un contract care ne obligă să acționăm politic unitar, pentru a ne prezenta în fața cetățenilor cu o ofertă coerentă și serioasă.

Avem o responsabilitate politică față de cetățenii acestei țări, față de viitorul oamenilor care vor să trăiască într-un stat democratic și prosper. Și nu avem dreptul să-i dezamăgim.

octombrie 2010

Strategia naţională privind ocuparea forţei de muncă în localităţile rurale

Strategia națională privind ocuparea forței de muncă în localitățile rurale a fost elaborată în scopul sprijinirii creării de locuri de muncă la sate, pe calea stimulării apariției noilor afaceri în contul atragerii investițiilor.

De asemenea, prezentul document are ca și scopuri derivate asigurarea pieței interne cu mărfuri de calitate, accesibile ca preț, sporirea capacităților de export, diminuarea soldului negativ al balanței comerciale externe.

Introducere

În Republica Moldova, potrivit datelor statistice, locuiesc 3,563 mil. persoane (fără localitățile din stânga Nistrului și municipiul Bender). Cea mai mare parte a populației – 2,087 mil. persoane, locuiesc în mediul rural.

Populația economic activă a Republicii Moldova reprezintă 1,265 mil. persoane, rata de activitate fiind de 42,8%. Populația ocupată reprezintă 1,184 mil. persoane, rata de ocupare fiind de 40%. Numărul oficial de șomeri înregistrați este de 81 mii persoane,

rata șomajului constituind 6,4%. Totodată, se știe că în realitate acești indicatori sunt mult mai mari.

Potrivit informațiilor oficiale, în Moldova, la limita sărăciei trăiesc peste 26% din cetățenii țării. Cele mai defavorizate categorii ale populației sunt cuplurile tinere, care au copii și familiile cu mulți copii din localitățile rurale. Acești oameni au un venit mediu lunar de 945 de lei.

Cu un salariu minim de 60 euro lunar pe cap de locuitor, Moldova este cea mai săracă țară din Europa. Salariul minim în Bulgaria este de 123 euro, iar în România - peste 150 euro. În Irlanda, un salariu mediu lunar este de circa 1500 euro.

Moldova este a doua în CSI cu cele mai mari creșteri de prețuri, fiind depășită doar de Ucraina. Prețurile din Moldova au crescut în primele 8 luni ale anului cu aproape 8 la sută, față de aceeași perioadă a anului trecut.

Datele Biroului Național de Statistică arată că minimul de existență în Moldova este de 1385 lei pe lună. Cheltuielile medii lunare pe cap de locuitor constituie 1325 lei, iar venitul mediu - 1260 lei.

Ce presupune Strategia?

Această strategie identifică direcțiile de acțiune în vederea deschiderii de noi afaceri la sate, posibilitățile de implicare a statului, astfel încât în fiecare localitate a țării să apară noi locuri de muncă.

Strategia identifică domenii concrete de acțiune, dar și măsuri ce urmează a fi întreprinse pentru atingerea obiectivului propus.

Priorități

- Crearea condițiilor optime pentru relansarea industriei prelucrătoare în 1450 localități ale Republicii Moldova.
- Apariția a minimum 50 de locuri de muncă în fiecare localitate, ceea ce ar însemna 72 mii locuri de muncă în total, în următorii trei ani.
- Asigurarea pieței interne de mărfuri cu produse de calitate, accesibile ca preț.
- Soluționarea parțială a problemei piețelor de desfacere pentru producătorii de materie primă de la sate.
- Sporirea potențialului de export al țării și contribuția la diminuarea soldului negativ al balanței comerciale externe.

Liniile directoare pentru dezvoltare și creare de locuri de muncă (2011-2013)

Linii directoare macroeconomice:

1. Asigurarea stabilității economice.
2. Protejarea dezvoltării economice.
3. Promovarea alocării eficiente a resurselor.
4. Asigurarea că sporirea salariilor contribuie la stabilitatea și dezvoltarea macroeconomică.

Linii directoare microeconomice:

1. Extinderea și asigurarea pieței interne.
2. Asigurarea de piețe deschise și atractive.
3. Crearea unui mediu de afaceri mai atractiv.
4. Promovarea culturii antreprenoriale și crearea unui mediu de sprijin pentru IMM.
5. Contribuția la o bază industrială suficientă.

Linii directoare pentru ocupare:

1. Implementarea politicilor de ocupare care au ca scop îmbunătățirea calității și productivității muncii, întărirea coeziunii sociale și teritoriale.
2. Asigurarea includerii pe piața muncii a persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă și a grupurilor dezavantajate.
3. Îmbunătățirea corelării cu nevoile pieței muncii.
4. Extinderea și îmbunătățirea investiției în capitalul uman.

Oportunități/direcții de acțiune

1) Prelucrarea fructelor și legumelor:
   a) Uscarea fructelor;
   b) Înghețarea fructelor proaspete.
2) Prelucrarea laptelui.
3) Prelucrarea cărnii.
4) Brutării.
5) Prelucrarea semințelor de floarea soarelui.
6) Producerea finală a produselor biologice.
7) Ateliere de prelucrare a lemnului.

8) Producerea pastelor făinoase.
9) Asamblarea utilajului.

Acțiuni

Modificarea legislației cu privire la activitatea de antreprenor

- Afacerile în mediul rural în domeniile vizate de prezenta Strategie se înregistrează, cu titlu de excepție, la organul administrației publice locale contra sumei simbolice de 1 leu. Această înregistrare, cu abatere de la regulile generale, este valabilă pentru o perioadă de trei ani, după care pentru întreprindere încep să acționeze regulile general aplicate.

- Afacerile în mediul rural în domeniile vizate sunt scutite de obligativitatea de a avea un fond statutar. Contribuția fiecărui partener și distribuția cotelor părți sunt declarate de fondatori printr-un document, semnat de fiecare dintre ei și care se depune la organul administrației publice locale, de rând cu cererea de înregistrare. Termenul de acțiune a prevederii – trei ani.

- În primii trei ani de activitate, antreprenorii ce au inițiat afaceri în mediul rural în domeniile vizate sunt scutiți de orice controale din partea organelor abilitate.

Modificarea legislației fiscale

- Afacerile inițiate în mediul rural în domeniile vizate sunt scutite de achitarea oricăror taxe, impozite

și alte plăți cu caracter fiscal pentru un termen de trei ani.

- Angajații întreprinderilor respective, de asemenea, se scutesc de plata oricăror impozite, taxe și alte plăți cu caracter social pentru un termen de trei ani.

- Antreprenorii ce au inițiat afaceri în mediul rural în domeniile vizate vor prezenta anual, până la data de 31 ianuarie a anului următor perioadei de raportare, organului administrației publice locale o informație în formă liberă despre principalii indicatori: număr de locuri de muncă, salariu mediu, rulaj financiar. Prevederea este valabilă pentru primii trei ani de activitate.

Acțiuni în plan bugetar

- Guvernul va institui un fond bugetar pentru subvenționarea inițierii afacerilor în mediul rural, urmând să subvenționeze în proporție de minimum 50% din costul fiecărei afaceri.

- Guvernul va aloca mijloace pentru compensarea pierderilor bugetului Fondului de asigurări medicale obligatorii și a bugetului asigurărilor sociale de stat ca urmare a facilităților fiscale menționate mai sus, astfel încât persoanele angajate în cadrul acestor întreprinderi să beneficieze de asistență socială și medicală în măsură deplină.

- Guvernul va prevedea mijloace pentru desfășurarea unei ample campanii de informare a populației privind noile oportunități de afaceri în mediul rural.

Costurile Strategiei

Costurile implementării Strategiei vor fi evaluate ulterior, în funcție de numărul de întreprinderi și principalii indicatori de activitate. Eventual, acestea ar putea fi suplinite din atragerea granturilor de la partenerii de dezvoltare, orientate spre susținerea apariției și dezvoltării întreprinderilor mici și mijlocii. Sumele alocate de la Bugetul de stat, precum și ratările de capital din taxe și impozite ale bugetelor locale, urmează a fi tratate ca și investiții publice, care se vor recupera ulterior și vor aduce profit ca urmare a lansării unei industrii prelucrătoare performante în mediul rural.

Monitorizarea și evaluarea Strategiei

Guvernul va institui, în cadrul Cancelariei de stat sau a altei autorități a administrației publice centrale (după competență), o Unitate de monitorizare și evaluare a prezentei Strategii, care va ține evidența rezultatelor obținute și, în caz de necesitate, va veni cu propuneri pentru îmbunătățirea situației. Conducătorul unității va face publice periodic rapoarte la această temă, în vederea asigurării unei transparențe maxime a implementării Strategiei și implicării societății în procesul de perfecționare a acestui document.

La finalul perioadei de implementare a Strategiei, Unitatea va veni cu un amplu raport de evaluare, în cadrul căruia se va pronunța inclusiv asupra indicatorilor de performanță, dar și asupra oportunității prelungirii termenului de acțiune al Strategiei.

noiembrie 2010

Eşecurile guvernării democratice

Tot mai mulți analiști politici prezic un absenteism electoral avansat la preconizatele alegeri parlamentare anticipate din data de 28 noiembrie. Iar cauza invocată cel mai frecvent este demobilizarea electoratului democratic ca urmare a eșecurilor suferite de actuala guvernare. Și această stare de spirit este de înțeles, căci alianței de guvernământ are ce i se reproșa la capitolul respectiv.

Neelucidarea evenimentelor din 7 aprilie 2009

Pe durata a mai bine de un an de guvernare, forțele care au reprezentat puterea așa și nu au reușit să dea un răspuns clar referitor la ce s-a întâmplat pe 7 aprilie 2009. Electoratul democratic a rămas cu un gust amar, că sacrificiul a sute de tineri batjocoriți, torturați, umiliți a fost în zădar. Nimeni nu a fost tras la răspundere, ancheta a bătut pasul pe loc, iar toate acțiunile care au vizat 7 aprilie 2009 au purtat un pronunțat caracter de propagandă politică, protagoniștii lor încercând să obțină dividende politice. Argumentele gen „procuratura nu și-a făcut treaba", „justiția rămâne servilă fostului regim" nu țin, căci progrese în acest sens nu s-au înregistrat nici pe linie

parlamentară, acolo unde procuratura și judecătorii nu au avut nici o treabă. Trebuie să recunoaștem că societatea moldovenească, în special clasa politică, nu a trecut testul moral „7 aprilie".

Nu a fost demolat sistemul construit de comuniști

Deși cei care reprezintă astăzi puterea au promis în precedenta campanie electorală că vor demola defectuosul sistem de administrare a statului construit de comuniști, în realitate nimeni nu a depus nici un efort în această privință. Din contra, s-a încurajat păstrarea sistemului, în funcții importante fiind promovate și acceptate cadre comuniste. Noua putere a mers pe cea mai ușoară cale pentru ea – nu a reformat, ci doar și-a subordonat fostul sistem, punându-l în serviciul propriilor interese. Armata de funcționari, crescută de comuniști, a continuat să-și facă mendrele sfidând interesele cetățeanului simplu, care așa și nu a înțeles unde e schimbarea promisă.

Nu a fost implementat un nou model de dezvoltare economică

Fiind în opoziție, actuala putere a criticat dur modelul de dezvoltare economică, promovat de comuniști, care avea la bază consumul, dar nu dezvoltarea. Însă, după mai bine de un an de guvernare democrată, continuăm să avem un Buget de stat bazat pe consum, cu venituri furnizate preponderent de vamă care, la rândul ei, mizează pe importuri. Scuza

vehiculată de guvernare, precum că a preluat puterea pe timp de criză profundă, nu e convingătoare. Anume perioadele de criză sunt cele mai potrivite pentru a promova reforme și abordări radicale. Iar noi am ratat această șansă.

Numirile în funcții-cheie pe criterii politice, în mod netransparent

Actuala putere a continuat practica târgurilor politice la numirea în funcții-cheie a diferitelor persoane și a mers pe principiul: „E funcția care a revenit partidului meu și pe nimeni nu trebuie să intereseze cine va accede în această funcție". Timp de mai bine de un an, liderii coaliției de guvernământ nu au putut da un răspuns clar cine l-a instalat în funcție pe actualul Procuror general. Astfel, ei doar au alimentat zvonurile că Procurorul general ar fi reprezentantul unui anumit grup de interese, care ar fi plătit unui lider politic pentru promovarea lui două milioane de dolari. O situație comparabilă în linii mari este și în cazul altor persoane promovate în funcții-cheie în stat.

Abordarea fenomenului corupției nu a suferit modificări

Actuala guvernare nu a venit cu o nouă strategie de prevenire și combatere a corupției și nici măcar nu a venit cu noi abordări ale planurilor anuale de implementare a acelei strategii anti-corupție, moștenite de la comuniști. Mai mult decât atât, ori de câte ori

în societate au izbucnit scandaluri de răsunet la tema corupției, guvernarea s-a detașat comod de ele, nu s-a implicat, făcând astfel dovadă că la nivel practic nu s-a schimbat nimic în comparație cu guvernarea comunistă. Din păcate, trebuie să constatăm că nu baza legală este un obstacol în prevenirea și combaterea corupției, ci capacitatea redusă de a face față, la modul practic, provocărilor ce stau în fața noastră. Factorul uman constituie cea mai gravă problemă cu care ne confruntăm.

Reformarea justiției a eșuat

Războiul declarat deschis justiției aservite anumitor cercuri de interese politice și economice a eșuat. Deși a făcut mare tam-tam, guvernarea nu a reușit nici măcar demiterea din funcție a lui Ion Murueanu, chiar dacă motive au existat mai mult decât suficiente. Puterea s-a limitat doar să constate că sistemul defectuos moștenit de la comuniști este într-atât de înrădăcinat încât nimic nu se poate de făcut. Nu s-au propus noi abordări, nu s-a menționat dacă se vor căuta alte soluții pentru situația creată. Astfel, societatea a primit un semnal clar că puterea s-a resemnat cu gândul că situația în justiție nu va înregistra în curând schimbări pozitive.

Niciun comunist nu a fost tras la răspundere

Cei care reprezintă actuala guvernare, declarau frecvent, pe durata aflării în opoziție, că comuniștii

comit nelegiuiri și că locul lor este după gratii. S-au documentat volume întregi de asemenea nelegiuiri, în acest sens cheltuindu-se sute de kilograme de hârtie, însă niciun caz nu a fost dus până la capăt. Lipsa unor acțiuni concrete din partea actualei guvernări, a consolidat și mai mult pozițiile comuniștilor, făcându-i să apară în postură de victime ale regimului. Astăzi, după mai bine de un an de guvernare democrată, nici un comunist nu a fost pus la dubă pentru ilegalitățile comise în perioada aflării la guvernare.

AIE nu a reușit să consolideze și să mobilizeze societatea

Guvernarea democratică din ultimul an a fost marcată de disensiuni permanente între cei patru lideri. Deși toate sondajele indicau că oamenii așteaptă de la AIE unitate și conjugarea eforturilor pentru atingerea scopului propus, liderii celor patru partide s-au certat în permanență, s-au acuzat reciproc în public, au demonstrat incapacitatea de a dialoga constructiv și de a veni cu soluții comune, de compromis. Această rivalitate internă a subminat încrederea oamenilor în forțele democratice și în capacitatea lor de a guverna în comun. Societatea nu a primit poate cel mai important mesaj pe care-l aștepta de la politicieni – suntem un tot întreg și doar împreună vom reuși realizarea obiectivelor stabilite.

noiembrie 2010

Un exerciţiu democratic eşuat

Campania electorală a alegerilor parlamentare anticipate din 28 noiembrie 2010 a avut loc în condițiile unei polarizări excesive a electoratului. Situația încordată, înregistrată în ultimul an, marcată profund de criza politică și constituțională, nu a lăsat loc pentru promovarea unor mesaje și programe constructive, unor soluții viabile de viitor pentru Republica Moldova. Procesul de tranziție de la o guvernare comunistă la una democratică a fost blocat, lupta ideilor fiind înlocuită cu o luptă acerbă între lideri și partide. Perpetuarea crizei, tensiunea impusă de apropierea alegerilor anticipate (resimțită pe parcursul întregului an), mobilizarea semnificativă a electoratului, starea de alertă impusă pe alocuri artificial de liderii principalelor partide politice au constituit fundalul pe care s-a desfășurat campania electorală.

În această perioadă, două formațiuni – Partidul Comuniștilor și Partidul Liberal – au avut mesaje cu un conținut antagonist, încercând să împartă societatea în două tabere: comuniști și anticomuniști. Ambele formațiuni s-au ajutat reciproc, fără a face acest lucru conștient. Demersurile antirusești ale liderului PL (scrisoarea în adresa Secretarului General NATO cu

solicitarea de a ajuta în eliberarea Republicii Moldova de trupe ruseşti, vizita în Republica Moldova, în ajunul alegerilor, a liderului georgian Mihail Saakaşvili, încercările de a-l lipsi pe Vladimir Voronin de imunitate în dosarul 7 aprilie etc.) au mobilizat la maximum electoratul comunist, în special electoratul vorbitor de limbă rusă. Potenţialii alegători, care puteau migra eventual spre formaţiunile de pe segmentul de centru-dreapta, au intrat în alertă, s-au pătruns de responsabilitatea momentului şi au rămas pe segmentul de stânga. Pe de altă parte, atacurile de răspuns ale comuniştilor au ajutat pe Mihai Ghimpu să-şi consolideze electoratul considerat tradiţional „unionist" – 9-10% din cei care participă la vot. Trebuie să recunoaştem că, datorită politicii dure anticomuniste a Partidului Liberal, comuniştii au pierdut totuşi un număr impunător de votanţi.

Este de remarcat prestaţia Partidului Democrat şi Partidului Liberal Democrat din Moldova în aceste alegeri. Ambele partide au dus o luptă îndârjită între ele, ceea ce a descurajat o parte a electoratului democrat, care a primit un semnal clar că o alianţă postelectorală democratică, în aceste condiţii devine extrem de dificilă. În a doua parte a campaniei electorale, PD şi-a axat mesajul împotriva PLDM, a liderului acestui partid, Vlad Filat şi a Guvernului condus de el. Astfel, misiunea PCRM a fost simplificată, deoarece PD opera cu argumente caracteristice unui partid de opoziţie, intenţionat detaşându-se de guvernarea din

care a făcut parte mai bine de un an. Negarea realizărilor sociale, economice, în domeniul politicii externe, a redus nu doar din șansele PLDM în alegeri, ci și, în general, ale partidelor ce au constituit în august 2009 coaliția de guvernământ. PD a demarat atacuri în adresa PCRM și PL doar spre sfârșitul campaniei, însă acestea au fost destul de timide și s-au rezumat mai mult la constatări ale unor situații regretabile. Spre exemplu, PD din când în când le amintea comuniștilor că ar trebui să fie mai atenți cu acuzațiile în adresa lui Marian Lupu, deoarece s-ar putea să le regrete după campania electorală. Prin intermediul articolelor de presă comandate, PD a lansat idea unei posibile alianțe postelectorale dintre PD și PCRM. Scopul urmărit a fost atragerea voturilor suplimentare de pe segmentul de centru-stânga, exponenții cărora ar fi votat pentru PD, dar se temeau că votul lor ar putea ajunge la Partidul Liberal, într-o eventuală construcție postelectorală. Însă, acest joc periculos a avut și un alt efect – a demobilizat o parte din electoratul de centru și centru-dreapta, care și-ar fi dorit o coaliție postelectorală ce ar fi continuat procesele de democratizare și europenizare începute în 2009.

PLDM a deschis concomitent două fronturi. Principalele forțe acest partid le-a aruncat în lupta cu comuniștii. PLDM și-a axat mesajul în aceste alegeri pe realizări, profitând de faptul că celelalte partide participante la guvernare au abandonat această postură, preferând să meargă în alegeri din poziții similare

celor în care au participat partidele de opoziție. PLDM a contrapus pe toată durata campaniei electorale rezultatele sale cu rezultatele guvernării comuniste și a impus în societate o stare pe alocuri artificială de alertă și chiar de panică. Mesajul neoficial a fost – suntem într-un moment crucial, realizările noastre sunt în pericol, de aceea trebuie să ne mobilizăm, să nu uităm că fiecare vot contează. Acest mesaj neoficial a avantajat PLDM în alegeri, dar a dezavantajat enorm partidele de orientare democratică, care au promovat, de asemenea, mesaje pro-europene și pro-reformatoare. Electoratul a identificat un exponent de bază al acestor idealuri și doi exponenți suplimentari. Aceasta a redus enorm din capacitatea și disponibilitatea alegătorilor de a risca. Cel de-al doilea front, PLDM l-a deschis împotriva colegilor de alianță, în special împotriva PD. Fie că erau atacuri propriu-zise, fie că erau reacții de răspuns la atacurile în adresa sa din partea celorlalți concurenți electorali, putem însă presupune că electoratul de centru-dreapta a primit un mesaj demobilizator, care a afectat rezultatul comun al taberei democratice.

Toate cele patru partide care au trecut în Parlament au avut însă o latură de comportament comună. Aceste formațiuni au promovat solidar mesajul că importanța momentului este prea mare pentru ca alegătorii să-și permită să riște și să voteze partidele care, în opinia lor, nu aveau șanse să acceadă în Parlament. În aceste alegeri, nu doar pe centru-dreapta

s-a simțit o concurență înverșunată, ci și pe centru-stânga (MU, PUM), ceea ce a și determinat atitudinea solidară a PCRM, PLDM, PD și PL. În rezultat, pozițiile partidelor de opoziție din afara Parlamentului au fost afectate la modul serios, ele fiind nevoite să piardă cea mai mare parte a timpului pentru combaterea tezelor false promovate de partidele considerate mari.

Evident, o asemenea stare de lucruri nu a fost benefică pentru MAE, chiar dacă partidul a înregistrat o creștere (fie și modestă) în topul simpatiilor alegătorilor. Noi ne dădeam seama că, după eșecul referendumului din 5 septembrie, electoratul democratic era dispersat. Și nu exista o altă modalitate de consolidare a electoratului, decât prin consolidarea partidelor democratice. Liderii partidelor respective au neglijat însă acest imperativ. Toate acțiunile și inițiativele MAE în această privință au fost ignorate de către formațiunile ce se aflau la guvernare. Mai mult decât atât, politicienii democrați așa și nu au coborât cu picioarele pe pământ, și-au subestimat adversarii, adică, pe comuniști, deși pericolul revenirii comuniștilor la putere era unul real, ținând cont de capacitatea lor de manipulare a alegătorilor.

Este știut că formațiunile democratice au reușit numai atunci când s-au unit în jurul unui ideal comun, în jurul unui proiect major pentru viitorul Republicii Moldova. Pentru a veni în fața oamenilor cu un mesaj politic unitar și pentru a evita unele greșeli comise în cadrul Alianței, Mișcarea „Acțiunea Europeană" a

propus partidelor membre ale AIE un Protocol politic de colaborare. Documentul obliga partidele semnatare să-și asume angajamentul că nu vor negocia și nu vor colabora ulterior cu Partidul Comuniștilor. Din păcate, acest protocol nu a fost semnat iar conflictele dintre partidele democratice au depășit cadrul unei competiții civilizate.

În aceste alegeri, MAE a fost avantajată în special de două aspecte: venirea în fruntea formațiunii a unei noi echipe de conducere, care a impus o nouă abordare, mai pragmatică, a realităților politice; identificarea și alierea cu necesitățile stringente ale unei părți considerabile din electorat (salarii, pensii, prețuri la pâine). Totodată, există anumiți factori care au frânat ascensiunea formațiunii. În primul rând, e vorba de factorul intern. Echipa nu a reușit să-și consolideze rândurile și potențialul pe interior la cote maxime și a lăsat de dorit capacitatea de planificare și poziționare corectă în raport cu evenimentele și actorii politici. Un rol aparte l-a avut și brand-ul politic, asociat de mulți alegători cu rezultatele și imaginea fostei echipe de conducere. În al doilea rând, este vorba despre factorul extern. Specificul situației (descris mai sus), polarizarea excesivă a societății, atitudinea vădit ostilă a partidele considerate mari cu toate consecințele ce decurg din aceasta au diminuat din ponderea și credibilitatea mesajelor promovate de MAE și care, în consecință, au afectat rezultatul înregistrat de partid în alegeri.

Totuși, conjunctură politică nu a fost favorabilă pentru evoluția MAE ca partid cu o pondere mai accentuată în societate. MAE nu a participat la guvernare, în schimb a susținut aproape necondiționat guvernarea AIE. Drept urmare, cei care au rămas mulțumiți de guvernarea democrată, au optat pentru componentele, cele mai vizibile, care au asigurat nemijlocit această guvernare. Iar cei care au rămas dezamăgiți de respectiva guvernare, nu au votat pentru MAE, anume din motivul că partidul, deși mai mult formal, a făcut parte din Alianță. Așadar, în cazul succesului guvernării, au beneficiat cei ce s-au aflat la guvernare, în cazul nereușitei, nemulțumirea alegătorilor s-a abătut și asupra MAE, ca membru al Alianței. Cu alte cuvinte, MAE nu a reușit să-și impună o poziționare strategică mai nuanțată în perioada preelectorală.

Situația de incertitudine politică, care s-a creat după alegerile parlamentare anticipate din 28 noiembrie, face practic imposibilă o planificare strategică eficientă și de durată. Orice decizie luată în aceste condiții ar fi una extrem de riscantă și nu ar garanta succesul în continuare. De aceea, toate planurile de viitor, inclusiv stabilirea strategiilor și priorităților, urmează să fie corelate strict cu evenimentele politice ce se anunță pentru perioada imediat următoare în Republica Moldova.

decembrie 2010

Un proiect de viitor

Partidele care au participat la scrutinul din 28 noiembrie vor analiza cu siguranță și vor da aprecierea corespunzătoare activității lor în această campanie electorală, fie că au înregistrat rezultate notabile, fie că rezultatele au fost mai modeste. Probabil, notele vor fi puse în funcție de obiectivele ce și le-a propus fiecare formațiune.

Noi ne-am implicat activ în această campanie, fiind convinși că astfel vom pune umărul la victoria democrației în Republica Moldova. Toate acțiunile noastre au fost ghidate anume de acest obiectiv.

Dacă vă mai amintiți, Mișcarea „Acțiunea Europeană" a avut un șir de inițiative cu privire la consolidarea forțelor democratice, atât în perioada preelectorală, cât și în timpul campaniei electorale. Noi am făcut apel la unitate în cadrul Alianței, dar nu am fost auziți. MAE a chemat partidele extraparlamentare să se unească într-o singură echipă, pentru a obține acele câteva mandate atât de necesare pentru depășirea crizei politice, dar nu am fost înțeleși corect. Probabil, partidele din Alianță și-au închipuit că vor acumula suficiente voturi pentru crearea unei majorități confortabile, iar partidele extraparlamentare au găsit de cuviință să meargă fiecare pe cont propriu. Rezultatul este știut deja. Singurul judecător în această

competiție a fost măria sa alegătorul. Anume alegătorii au decis. De data aceasta, ei au ales unele partide, data viitoare, ar putea să aleagă altele.

Noi am mers masiv în teritoriu, am fost alături de oameni și oamenii ne-au acordat votul lor de încredere. Cele peste 21 de mii de voturi obținute de MAE constituie rezultatul muncii noastre, ele au fost date anume pentru MAE, dar nu pentru alte formațiuni.

În această campanie electorală am învățat multe lucruri, rezultatul însă ne arată că mai avem încă de lucru. O asemenea perspectivă nu ne sperie, căci MAE este un partid tânăr, dornic de afirmare, cu un potențial ce urmează a fi valorificat. Procesul de consolidare a MAE va continua, fiind aplicată, totodată, o nouă formulă de restructurare eficientă a partidului. Suntem conștienți că se impun schimbări radicale în cadrul formațiunii. Aprecierea va fi pe potriva rezultatului obținut. Nu vom menaja pe nimeni, nici persoanele și nici structurile partidului care nu au dat randamentul scontat.

Rezultatul înregistrat de MAE în scrutinul din 28 noiembrie, care e ceva mai bun decât rezultatele înregistrate în campaniile anterioare, a fost considerat de către membrii partidului drept un rezultat modest, departe de așteptările și speranțele lor pentru această campanie electorală. Oamenii au rămas nedumeriți și dezamăgiți, caci după o muncă atât de încordată, ei sperau la un scor mai bun. Membrii partidului își dau seama că ceva nu a mers, că ceva

nu a funcționat așa cum trebuie și, anume din acest motiv, ei vor să afle unde s-a greșit, cine a greșit, din ce cauză au fost comise aceste greșeli, pentru a le putea evita pe viitor.

Este salutabilă dorința membrilor de partid de a clarifica lucrurile, de a trage linia și de a merge mai departe. Este salutabilă determinarea lor de a continua lupta și de a demonstra că ei sunt capabili de mai mult. Conducerea MAE nu s-a grăbit să dea note activității formațiunii și a inițiat o discuție în ziarul partidului, pe marginea rezultatelor înregistrate în scrutinul din 28 noiembrie. Cei mai activi membri ai partidului urmează să-și spună punctul de vedere asupra evenimentului respectiv. Vom încerca să sistematizăm toate aceste păreri și atitudini, după care vom trage concluziile de rigoare. Opinia mea personală este că fiecare va fi apreciat după merite și în funcție de rezultatul obținut.

Evident, pot fi invocate mai multe motive ale nereușitei:

- Lipsa de experiență a activiștilor de partid.
- Perioada de timp relativ scurtă pentru consolidarea organizațiilor teritoriale.
- Nu s-a reușit o conlucrare eficientă dintre staff-ul central și staff-urile locale.
- Nu a existat un concept clar de campanie electorală.
- Nu a fost identificată persoana capabilă să îndeplinească funcția șefului de campanie electorală.

- Atacurile murdare din partea altor formațiuni democratice pe ultima sută de metri (de exemplu, informația difuzată la postul de televiziune NIT, cu o săptămână până la data scrutinului, precum că MAE se retrage din cursa electorală în favoarea PLDM). Mituirea potențialilor alegători ai MAE cu bani și produse alimentare, în unele localități chiar și in ziua alegerilor.

Imediat după anunțarea rezultatelor oficiale de către CEC, conducerea MAE a convocat o ședință închisă a Biroului Politic unde s-a încercat o primă analiză a situației create. A fost o discuție dificilă, dar sinceră și necesară pentru momentul respectiv. Ulterior, conducerea MAE a avut o întrevedere cu președinții filialelor partidului. De asemenea, a avut loc o dezbatere aprinsă, pe alocuri dură, dar nimeni nu a încercat să dea vina pe altcineva. Fiecare era gata să-și asume partea sa de vină pentru rezultatul alegerilor. Pentru a încuraja și a susține membrii de rând din teritoriu, am decis organizarea conferințelor raionale cu participarea conducerii partidului. În timpul apropiat va avea loc ședința Consiliului Național, care va lua în discuție convocarea Congresului V Extraordinar al MAE, modificarea Statutului și Programului, alegerea organelor statutare de conducere ale partidului. La Congres se va face o analiză amplă și se va da o apreciere activității MAE în perioada de după congresul de constituire.

O analiză detaliată a activității MAE în această campanie electorală urmează a fi efectuată, eu însă

vreau să mulțumesc tuturor cetățenilor care au votat MAE și să-i asigur că pot miza pe sprijinul și susținerea noastră. De asemenea, vreau să le mulțumesc membrilor de partid, care au muncit cu jertfire de sine în această campanie, aducându-și astfel contribuția la promovarea unui proiect ambițios, a unui proiect de viitor.

decembrie 2010

O soluţie fără preşedinte

Alegerile parlamentare anticipate din 28 noiembrie 2010 nu au oferit o soluție clară și imediată pentru criza politică cu care se confruntă Republica Moldova. Radicalizarea excesivă a electoratului, alimentată artificial de către actualele partide parlamentare prin mesajele și acțiunile lor, a accentuat faptul că avem o societate polarizată și dezbinată pe criterii etnice, politice, sociale etc. Împărțind strict sferele de influență (așa cum le-a dictat interesul de moment), partidele parlamentare au nimerit însă în propria cursă. Astfel, șansele de identificare a compromisului în vederea alegerii președintelui republicii și depășirii crizei politice au rămas la fel de iluzorii ca și până acum.

Astăzi, fiecare partid încearcă să tragă jarul la turta sa, iar în această goană după satisfacerea intereselor personale și obținerea de capital politic este total-mente neglijat interesul țării și al cetățeanului.

Comuniștii se fac a uita că ei poartă cea mai mare parte din vină pentru actuala criză politică. La finele anului 2009, ei au zădărnicit două tentative de alegere a șefului statului, iar ulterior și referendumul constituțional care, dacă reușea, astăzi Republica Moldova ar fi avut deja un președinte. Acum comuniștii înaintează noi și noi condiții, reieșind din interesele

partidului lor, împingându-ne spre noi alegeri anticipare. Ei dau de înțeles că nu-i preocupă stabilitatea în țară și nici dezvoltarea republicii, atât timp cât nu au acces la putere.

Partidul Democrat continuă să insiste pe o candidatură la funcția de președinte care, este tot mai evident, nu va reuși să obțină susținerea necesară în Parlament, pentru buna finalizare a procesului de alegere a șefului statului. Se creează impresia că această formațiune, ca și comuniștii, ar prefera să arunce țara în alegeri anticipate, decât să cedeze.

Partidul Liberal-Democrat și Partidul Liberal nu au curajul (și, probabil, nici interesul) pentru a interveni în disputa absolut sterilă și fără sorți de izbândă dintre PCRM și PD. Aceste două formațiuni și-au atins deja scopul (de a se menține la putere), își fac propriile jocuri și par mai puțin interesate de ceea ce se întâmplă în jurul lor.

În rezultat, am ajuns să constatăm că, după alegerile din 28 noiembrie 2010, nu avem învingători, ci doar învinși. Iar învinșii sunt cetățenii Republicii Moldova, votul cărora, în prima fază, a fost speculat, iar ulterior – folosit irațional. Este adevărat, nu toate mecanismele politice privind alegerea noului președinte al republicii au fost utilizate. Spațiu de manevră mai există, dar pe zi ce trece motive de optimism rămân tot mai puține. Or, comportamentul partidelor parlamentare ne convinge încă o dată că ele nu au capacitatea de a susține testul de maturitate politică, precum este alegerea președintelui.

Recent, Curtea Constituțională a lăsat la discreția Parlamentului să stabilească termenul pentru alegerea șefului statului. S-a vorbit despre un termen rezonabil, de 2-3 luni, dar și despre un timp nedeterminat, atât cât va avea nevoie Legislativul pentru a desfășura procedura de alegere a președintelui țării. Este clar că acest „răgaz" a fost acordat lui Marian Lupu și Partidului Democrat. Numai că „răgazul" nu poate dura la nesfârșit: nu le vor permite partenerii de Alianță. Totodată, ar putea și societatea civilă, obosită de atâtea incertitudini și tergiversări, să ceară tranșant: când vom avea și dacă vom avea în timpul apropiat un președinte ales?

Având în vedere raportul de forțe de pe eșichierul politic și circumstanțele ce s-au creat, eu consider că sunt posibile trei variante de a ieși din impas: 1) să se găsească cele două voturi necesare pentru alegerea președintelui; 2) să se accepte propunerea comuniștilor în privința unui candidat din afara politicului; 3) să ajungem din nou la alegeri anticipate. Celelalte soluții vehiculate, sunt mai degrabă niște speculații politice și se află la limita normei legale, și Alianța riscă de a fi învinuită de tentativă de uzurparea puterii în stat.

Dar să le luăm pe rând. Prima: comuniștii sunt înrăiți pe Marian Lupu că i-a dus de nas și declară că nu vor vota pentru candidatura acestuia nici în ruptul capului. Fiind derutați și speriați, ar putea să se țină de cuvânt, nu neapărat datorită unor principii sau a disciplinei interne de partid. A doua: nu cred că depolitizarea postului de președinte al țării va rezolva problema. Un

preşedinte apolitic va presupune şi o funcţie apolitică, iar asta înseamnă că cele mai importante atribuţii ale actualului preşedinte de ţară vor fi delegate preşedintelui Parlamentului şi Primului ministru. Cu alte cuvinte, funcţia de preşedinte al ţării va avea valoare de simbol şi mai mult nimic. Adică, în cazul când nu suntem în stare să alegem un preşedinte de ţară cu împuternicirile corespunzătoare, ni se va propune un surogat.

Şi aici mă întreb: dacă nu ne duce capul să alegem preşedintele ţării, la ce n-ar trebui o păpuşă care nu hotărăşte nimic în ecuaţia politică a statului? De aceea, eu aş propune să renunţăm la funcţia de preşedinte de ţară, să o suprimăm. Este o soluţie reală de depăşire a crizei politice şi de a evita alegerile anticipate. Este o decizie pe care trebuie să şi-o asume întreaga clasă politică, dacă ne interesează soarta ţării şi a cetăţenilor ei. Rămâne doar să avem curaj şi voinţă politică.

În caz contrar, se va ajunge din nou la alegeri parlamentare anticipate, atunci când ele nu vor mai putea fi amânate. Tragerea de timp şi tărăgănarea în privinţa alegerii preşedintelui va aprofunda şi mai mult criza, nu numai politică, ci şi economică, şi ar putea duce în cele din urmă la o explozie socială.

Dacă totuşi se va ajunge la alegeri anticipate, până acolo va fi o perioadă de timp, în jur de un an de zile. Important este ca această perioadă de timp să o folosim util. Să o folosim în beneficiul cetăţeanului. Fără jocuri de culise, fără tertipuri murdare şi încercări de a trage pe sfoară partenerul de coaliţie. Să nu se

irosească forțele în căutarea unor soliții miraculoase de a ocoli legea, pentru realizarea propriilor planuri și ambiții. Să se facă reforme. Să se adopte legi care vor promova aceste reforme. Să vadă și să simtă oamenii că lucrurile merg spre bine.

Va fi un termen de încercare pentru Alianța de guvernare, care trebuie să arate pentru ce are nevoie de putere. Dacă pentru binele oamenilor și al țării, atunci guvernarea va avea sprijinul populației pentru un mandat deplin sau poate chiar pentru mai multe mandate. Dacă însă vor prevala interesele de grup și de partid, atunci o asemenea guvernare nu trebuie nimănui și alegătorii își vor îndrepta speranțele către alte partide și către alți politicieni.

În aceste condiții, rolul partidelor extraparlamentare trebuie să devină unul determinant. Or, dezamăgiți de prestația partidelor parlamentare, alegătorii ar putea să cadă într-o altă extremă, cunoscută sub noțiunea de „absenteism electoral". În perspectiva alegerilor parlamentare anticipate, acest lucru implică mai multe riscuri, inclusiv riscul revenirii PCRM la putere, deoarece electoratul comunist este unul organizat, iar „absenteismul" este mai degrabă o caracteristică a electoratului democrat. De aceea, insist pe ideea că nouă, partidelor extraparlamentare, ne revine misiunea de a menține vie speranța cetățenilor de a avea o viață mai bună și de a fi conduși de politicieni mai înțelepți. E o speranță ce are toate șansele de a se împlini.

februarie 2011

I n t e r v i u r i
(2006 – 2011)

„A face politică înseamnă a schimba lucrurile în bine”

– Stimate domnule Veaceslav Untilă, sunt mai bine de cinci ani de când v-ați lansat în politica activă. Cum apreciați traiectoria pe care ați parcurs-o în această perioadă?

– Am avut o traiectorie rectilinie, asta o spun cu toată certitudinea. În activitatea politică, sunt suficiente situații când ai puterea de decizie, tot așa cum sunt și destule situații când evoluția lucrurilor depinde de factori pe care nu-i poți dirija. Păi iată, indiferent de influențele potrivnice pe care le resimte, un politician trebuie să-și păstreze verticalitatea, altfel zis, trebuie să se raporteze mereu la principiile sale.

Traiectoria evoluției mele în politică pe alocuri a mers rapid în ascensiune, pe alocuri a înregistrat poate perioade de încetinire, însă de fiecare dată a avut aceeași orientare, aceeași direcție. Și aceasta cred că e una din trăsăturile cu care mă pot mândri.

– Activitatea politică reprezintă o călătorie cu un anumit final, iar traseul ei trebuie să fie clar definit din timp. Aveți schițată consecutivitatea pașilor pe care îi faceți?

– Cine nu știe încotro merge, ajunge nicăieri. Acest enunț e cât se poate de potrivit pentru a arăta cât de importantă este stabilirea obiectivelor, în viață în general și în politică în special. Când m-am lansat în 2001 în politică, eram conștient de faptul că doar știind încotro mergi, poți avea o prestație corectă și eficientă. Scopul meu a fost și rămâne edificarea unui stat de drept, în care să fie instaurată ordinea și să fie respectată libertatea cetățenilor. Iar consecutivitatea pașilor pe care i-am făcut și voi continua să-i fac în activitatea mea politică urmărește anume acest scop.

– Ați publicat câteva cărți despre politicul din R. Moldova. Ce urmăriți de fapt, promovarea propriei imagini sau altceva?

– Un politician are nevoie din când în când să-și evalueze propriile acțiuni, să-și proiecteze viitoarele activități. În asemenea momente, înțelegi că ai acumulat un bagaj de cunoștințe, de impresii, ai acumulat o experiență pe care dorești să o structurezi pentru tine și să o împărtășești și altora. Cartea este forma în care îți poți realiza această dorință.

– În acest context se înscrie și recenta Dvs. carte?

– Aveți în vedere probabil cartea *Politica e un joc serios,* apărută acum câteva zile. Este vorba de un volum de interviuri, pe care le-am acordat unor publicații începând cu anul 2001 încoace. Interviul constituie pentru mine o modalitate eficientă de dialog cu cititorul, cu potențialul alegător și am folosit orice ocazie de a susține un asemenea dialog. În felul acesta

oamenii au putut afla din prima sursă cine este politicianul Veaceslav Untilă.

– Care este cel mai deficitar element în politica autohtonă?

– Fără îndoială – verticalitatea, consecvența în declarații și acțiuni. Cu regret, pentru majoritatea politicienilor noștri politica este un business, o modalitate de a-și promova propriile interese. În rezultat, cultura politica și atitudinea societății față de politică în general au avut de suferit enorm. Iar dezinteresul electoratului față de alegeri este o derivată a lipsei de consecvență și verticalitate în politica autohtonă.

– Pot fi considerate partidele ce au participat la actul din 4 aprilie 2005 formațiuni de opoziție?

– Nu cred că aceste partide pot pretinde la rolul de opoziție. Ar fi o batjocură la adresa electoratului democratic, pe care l-au trădat cu atâta ușurință.

– Ați fost timp de patru ani de zile în opoziție activă, extraparlamentară, față de partidul de guvernământ. Acum, sunteți deja în opoziție parlamentară. E mai simplu, e mai dificil să vă manifestați?

– Am rămas tot în opoziție față de comuniști. Statutul de partid parlamentar pe care îl are AMN ne permite să ne exprimăm părerea la tribuna Parlamentului, să ieșim cu interpelări și propuneri, să atenționăm opinia publică și organismele internaționale față de felul deficient în care este guvernat statul. Totodată, continuă să ne fie îngrădit accesul la posturile așa-zise publice de Radio și TV, ne sunt ignorate proiectele de

legi și propunerile cu care venim, suntem discriminați sub aspectul competențelor pe care le putem avea, ni se încalcă flagrant drepturile de aleși ai poporului.

Suntem conștienți de marea răspundere pe care o avem față de alegătorii noștri și ne doare faptul că eforturile noastre se izbesc de cinismul cu care își acoperă comuniștii fărădelegile și gravele erori. A fi în opoziție parlamentară e la fel de dificil, dar e mult mai responsabil.

– Se creează impresia că lupta anticomunistă a partidelor democratice se află în declin. Chiar dacă opoziția are ocazia să-și expună poziția critică de la tribuna Parlamentului, așa cum susțineți și Dvs., fracțiunea majoritară se face în continuare că plouă. Când și cum își pot lua revanșa democrații?

– Pentru revanșe există scrutine. Numai așa, respectând regulile exercițiului democratic, poți demonstra cine e mai potrivit și mai capabil. Marea mea speranță este că electoratul din Republica Moldova se deșteaptă an de an.

Comuniștii manipulează iscusit cu cetățenii simpli, dar eu sper că oamenii se vor dumeri în ce prăpastie suntem duși cu toții și își vor exprima opțiunea votând împotriva guvernării roșii. Alegerile locale generale din 2007 vor arăta gradul de evoluție al electoratului de la noi. Se va da o luptă politică pentru Chișinău, pentru fiecare raion, pentru fiecare comună.

– Credeți că AMN va reuși să recucerească postul de Primar General al municipiului Chișinău?

– E prea devreme să dăm prognoze de pe acum. Cert este că AMN va ieși cu un candidat puternic, apt să câștige încrederea chișinăuienilor și să gestioneze efectiv treburile capitalei. Avem nevoie de o figură politică cu caracter, nu de o marionetă docilă și ridicolă a comuniștilor.

Eu cred că succesul din 2007 depinde în mare măsură de felul în care se vor înțelege forțele democrate. Trebuie să avem un singur candidat serios, să nu dispersăm iarăși voturile și resursele. Repet, la primărie trebuie să vină un om cu experiență și caracter.

– Sunteți președinte al Comisiei parlamentare pentru administrație publică, ecologie și dezvoltarea teritoriului. Numiți-ne câteva schimbări importante care trebuie să se producă în aceste domenii.

– Privită de pe pozițiile mele, administrația publică reprezintă un suman cârpit de nenumărate ori și care plesnește și se destramă la fiecare solicitare. Și în felul cum activează și există administrația publică, și în modul în care se realizează protecția mediului sunt mari neajunsuri. Cele mai grave sunt problemele ce țin de neconcordanța în legislația privind statutul și activitățile administrației publice locale. Bunăoară, Legea privind finanțele publice locale prevede că cea mai mare parte din veniturile obținute trebuie să fie direcționate spre centru. În acest caz însă localitățile respective nu mai au cum să supraviețuiască. Legea în cauză nu poate fi modificată fără a efectua modificări la Legea cu privire la sistemul bugetar. Iar legea

respectivă, la rândul ei, nu poate fi modificată din motiv că nu dorește fracțiunea majoritară etc., etc.

– Cum vi se pare, cât de eficace este dialogul și conlucrarea între fracțiunile din Parlament? În ce relații sunteți cu foștii colegi din Blocul „Moldova Democrată”?

– Fracțiunile din Parlament sunt caracterizate de un soi de egoism care de cele mai multe ori le face incapabile să dialogheze constructiv și să sprijine inițiativele cu care vin colegii din alte fracțiuni. E o trăsătură specific moldovenească, completată de o mentalitate post-sovietică și de interese înguste de partid.

Nici nu mai știi cum să interpretezi acțiunile foștilor colegi de bloc electoral și cum să le înțelegi reacțiile. În fond, cum poți să mai ai încredere în cei care au trădat într-un moment atât de important pentru țară? Unii dintre ei își deplâng greșeala, alții mai insistă în prostie, dar toți laolaltă nu mai au credibilitate în ochii lumii.

– Ce credeți despre doctrinele politice și rolul lor în R. Moldova?

– Într-o țară cu o democrație firavă și cu o economie în tranziție, cum e R. Moldova, rolul doctrinelor nu este semnificativ. Popularitatea doctrinelor crește odată cu nivelul de trai și cu maturizarea clasei politice. În R. Moldova au apărut deja primele semnale că electoratul se orientează spre partidele create în baza unor idei concrete, a unei doctrine clar formulate. Și nu e departe timpul când formațiunile care promit în

alegeri salam și pâine ieftină vor dispărea de la sine, cedând locul partidelor serioase și responsabile.

– Cum comentați inițiativa PSL de unificare a formațiunilor liberale într-un singur partid?

– Aș vrea să precizez că PSL a chemat la dialog unele grupuri de persoane și partide extraparlamentare care sunt răzlețite pe eșichierul politic. Inițiativa nu vizează formațiunea noastră. Nu cred însă că se poate vorbi la modul serios despre crearea unui pol liberal în R. Moldova fără Alianța „Moldova Noastră".

– Cât de reală vi se pare perspectiva integrării R. Moldova în UE?

– Integrarea europeană a R. Moldova va avea sorți de izbândă doar după schimbarea actualei guvernări. Comuniștii nu au făcut nimic în ceea ce ține de integrarea europeană, în afară de declarații. De fapt, ei nici nu pot face nimic în acest sens, deoarece nu doresc ca integrarea R. Moldova în UE să aibă loc. Guvernarea a îmbrățișat ideea respectivă, fiind constrânsă la un moment dat de conjunctura care se crease pe arena internațională și împinsă mai degrabă de instinctul autoconservării.

– Când ar trebui să ia sfârșit monitorizarea R. Moldova de către Consiliul Europei?

– Comuniștii asta și așteaptă – să se încheie cât mai repede posibil procedura de monitorizare, ca ei să aibă mână liberă pentru a comite mai multe abuzuri și ilegalități. Guvernanții nu urmăresc decât stoparea sau conservarea unor preconizate reforme în mai

multe domenii importante. Să luăm drept exemplu – Procuratura. Republica Moldova și-a asumat încă în 1995 față de CE obligațiunea de a stabili clar rolul și locul Procuraturii, dar nu a făcut acest lucru, deoarece celor aflați la guvernare le este convenabil să păstreze controlul asupra ei. Dacă nu vrem ca democrația în R. Moldova să degradeze definitiv, avem nevoie să rămânem sub monitorizarea CE cel puțin până la sfârșitul mandatului guvernării comuniste.

– Care este viziunea politicianului Veaceslav Untilă vizavi de promovarea și manifestarea activă a tinerilor în politică?

– Mă consider un politician care merge în pas cu timpul. Iar timpul dictează o schimbare de viziune în abordarea politicului, o schimbare de generații. Tinerii sunt cei care vor continua ceea ce am realizat noi, iar pentru ca efortul lor să fie mai rodnic, ei trebuie să se implice în activitatea politică de pe acum, să fie mai puțin apatici și indiferenți, să se călească în bătăliile politice, să învețe cum se gestionează o echipă, un partid, un departament.

În cadrul AMN, voi insista asupra ideii de a promova cât mai mulți tineri, de a-i încadra în organele de conducere ale formațiunii, în listele electorale. Însă promovarea tinerilor nu trebuie să fie un scop în sine. Promovarea nu este o chestiune de filantropie. Tinerii trebuie să-și demonstreze capacitățile. Concurența nu știe de vârstă, origine, etnie sau sex. Concurența apreciază capacitățile fiecăruia.

– Recapitulând perioada de timp de când sunteți în politică, ce vă reproșați?

– Nu cred că există om, mai ales participant activ la viața politică, care cel puțin în intimitatea sa, să nu aibă anumite reproșuri față de sine. Sper ca reproșurile pe care le am față de mine însumi să nu se acumuleze pe măsură ce avansez în cariera mea politică. În tot cazul, sunt o fire autocritică și analizez întotdeauna greșelile pe care le fac, pentru a le corecta la timp și a le evita pe viitor.

– Cine sunt oamenii care vă fac viața mai frumoasă?

– În primul rând familia, rudele, care îmi asigură un refugiu, îmi oferă o ambianță caldă și liniștită. Apoi prietenii, cu care pot petrece împreună orele tot mai rare de timp liber, cu care ne relaxăm mergând la pescuit sau pur și simplu stând de vorbă. Un rol important îl joacă pentru mine partidul și colegii cu care mă identific în cadrul aceleiași echipe. De fapt, sunt o fire deschisă și rămân mereu plăcut impresionat și emoționat de orice contact cu oamenii, mai ales atunci când ei sunt sinceri și plini de energie creatoare.

– De câți bani ați avea nevoie ca să vă simțiți fericit?

– Banii sunt purtători ai fericirii în măsura în care medicamentele sunt purtătoare ale sănătății. Banii, în mod sigur, sunt adesea indispensabili pentru sprijinirea unor proiecte, pentru atingerea unor obiective pe care ni le propunem, dar aici valoarea lor se limitează.

– În ce țară sau în ce oraș v-ar plăcea să trăiți?

– Am locuit un timp la Geneva și acest oraș mi-a devenit apropiat, deoarece anume în acea perioadă am realizat cum și de ce trebuie să adoptăm și noi, cei din R. Moldova, stilul de viață al elveților, francezilor, germanilor. Îmi este drag și Chișinăul – orașul în care am activat mulți ani și în care văd atâtea premise pentru lansarea noastră spre un trai demn, cu adevărat european și civilizat. Vreau să trăiesc aici, fiindcă este important pentru mine să fiu util și dorința mea este să fiu util la mine acasă, nu undeva în străinătate.

– Optimismul e o trăsătură care vă caracterizează?

– Dacă nu ești optimist, nu ai ce căuta în politică. În viziunea mea, a face politică înseamnă a schimba lucrurile în bine. Iar astfel de motivație îi este proprie doar unui om optimist. E adevărat că optimismul trebuie să fie „condimentat" cu o bună doză de realism, altfel riști să te autoamăgești și te paște pericolul unor aprecieri inadecvate.

Eu cred în șansa Republicii Moldova, în viitorul ei democratic, în destinul ei european, chiar și dacă unii folosesc în mod cinic aceste idei. Rămân a fi în continuare un optimist și sper că vor veni și pentru țara noastră vremuri mai bune. Iar misiunea noastră e să grăbim venirea lor.

– Care este cuvântul cel mai frecvent utilizat în ultimul timp în vocabularul Dvs.?

– Politica…

Timpul, 16 iunie 2006

„Demilitarizarea ar trebui să înceapă prin retragerea trupelor militare ruseşti din stânga Nistrului”

– În contextul soluționării conflictului transnistrean, președintele R.Moldova a propus un program de demilitarizare a țării. V.Voronin consideră că armata moldovenească există mai degrabă ca „o instituție obișnuită a statalității”. El a declarat că R.Moldova nu are de gând să lupte cu nimeni și nu vede de unde ar putea să provină vreun pericol armat pentru țara noastră. În opinia președintelui, Transnistria tot nu are de ce se teme, deoarece „nimeni nu se va întoarce la calvarul din 1992”. Șeful statului a mai propus, ca în viitorul apropiat, să fie lichidate toată tehnica și armele grele, sistemele de foc în salve de orice modificări, după care se va purcede la crearea forțelor armate consolidate. Credeți că aceste inițiative sunt realizabile?

– Soluționarea problemei transnistrene necesită o abordare complexă, nu una sectorială. Demilitarizarea este doar una din componentele abordării complexe despre care am pomenit. În 2005, atunci când după alegerile parlamentare s-a creat acea iluzie a consensului politic privind integrarea

europeană și problema transnistreană, noi, formațiunile din Parlament am reușit să adoptăm câteva documente importante referitor la diferendul transnistrean. Acele documente se refereau inclusiv și la demilitarizare. Numai că trebuie să facem o mare diferență dintre demilitarizarea țării, în general, și demilitarizarea regiunii transnistrene, în particular. Dacă vorbim de regiunea estică, într-adevăr se impune aplicarea formulei celor trei D – demilitarizare, decriminalizare și democratizare. Și succesiunea ar trebui să fie anume cea în care acești termeni sunt aranjați în formula de mai sus. Demilitarizarea ar trebui să înceapă prin retragerea trupelor militare rusești din stânga Nistrului și distrugerea stocurilor de armament rămase de la fosta armată sovietică a 14-cea. Acest mesaj trebuie promovat consecvent la toate nivelurile și cu orice ocazie. Al doilea pas ar trebui să fie lichidarea formațiunilor paramilitare existente în stânga Nistrului. În privința armatei naționale, președintele are dreptate atunci când o consideră doar un atribut formal al statalității. În anii de guvernare comunistă, armata a ajuns într-o asemenea stare încât este mai bine fără ea decât cu ea.

Vom menționa că în declarațiile prezidențiale există și o încărcătură politică. Și cred că anume ea a contat mai mult pentru șeful statului. Nu putem trece cu vederea contextul în care au căzut aceste inițiative: unele în ajunul, altele – după summit-ul CSI și întrevederea lui Vladimir Voronin cu Vladimir Putin. Adică,

avem toate motivele să presupunem că șeful statului era conștient că intențiile sale au prea puține șanse de a fi transpuse în practică. Pentru el conta impresia pe care ele aveau s-o producă asupra conducerii Rusiei, țară cu care comuniștii încearcă să-și refacă bunele relații.

– A fost avansată propunerea de a substitui armata cu unele centre militare, în care persoanele vor însuși pe parcursul a jumătate de an „meseria de pacificator", pentru a putea ulterior participa la operațiunile pacificatoare. Așa ceva este real? Și va susține oare această idee, inclusiv financiar, comunitatea internațională, precum își închipuie președintele țării?

– Abordarea este greșită din start – o armată nu poate fi substituită de careva centre sau alte structuri similare. Armata sau există sau nu există! Toate forțele militare pacificatoare din lume sunt parte a Armatei. Desigur, în unele acțiuni postconflict sunt antrenați și civili, dar ei nu fac parte din forțele pacificatoare. Probabil, cei care lansează idei de acest gen ar trebui să fie mai expliciți, să se înțeleagă ce au avut în vedere. Să luăm un exemplu concret – geniștii pe care-i avem în Iraq. Ei participă la o operațiune pacificatoare postconflict. Spuneți-mi, vă rog, ce statut ar trebui să aibă un eventual Centru care va substitui instituțiile Armatei Naționale și care ar putea pregăti genești? În situația în care nu știm toate dedesubturile, mă îndoiesc că cineva din afară se va grăbi să aloce bani pentru niște idei confuze.

– Ministrul Afacerilor Externe, Andrei Stratan, a declarat că actualul mecanism de menținere a păcii a devenit o parte a conflictului transnistrean și s-a pronunțat pentru transformarea așa-zisei operațiuni de menținere a păcii într-o misiune multinațională civilă cu mandat OSCE. Cum apreciați această declarație?

– Ministrul nu a spus nimic nou – noi promovăm această idee de ani buni de zile. De fapt, prin această declarație s-a constatat o situație reală. Cum poate o țară recunoscută oficial vinovată de declanșarea conflictului transnistrean și menținerea la putere a regimului separatist de la Tiraspol în toți acești ani (vezi decizia CEDO în cazul grupului Ilașcu) să-și asume și rolul de arbitru, de pacificator? Este un non-sens. Cunoaștem multe cazuri când aceeași pacificatori au favorizat acțiunile forțelor separatiste. Nu doar eficiența pacificatorilor ar trebui să fie pusă sub semnul întrebării, ci, în genere, statutul Rusiei de negociator și, ulterior, de garant, în reglementarea transnistreană. Problema trebuie privită mult mai larg – Tiraspolul urmează a fi exclus din procesul de negocieri, Rusiei să i se acorde statut de parte în conflict (același statut pe care-l are și R.Moldova), Ucraina și OSCE să-și păstreze statutul de mediatori, iar UE și SUA să fie trecuți din categoria „observatori" în categoria „mediatori". Numai negocierile în astfel de format ar putea fi eficiente.

Dacă e să revenim la problema pacificatorilor, apoi există mai multe posibile soluții. Prima ar fi cea

indicată de ministru și evocată în întrebarea Dvs. – trupe sub egida OSCE. A doua – o eventuală atragere a ONU în procesul de reglementare și a trupelor sub egida ONU în calitate de pacificatori; a treia – o misiune de monitorizare civilă cu mandat internațional. Oricare din aceste soluții va fi mult mai bună și mai eficientă decât actuala pretinsa misiune de pacificare din estul Republicii Moldova.

– Care va fi răspunsul părții transnistrene?

– Reacția părții transnistrene este previzibilă. Atâta timp cât la Tiraspol vor exista forțe ce nu doresc soluționarea conflictului, lucrurile în acest sens se vor mișca foarte greu. Este evident că aceste forțe vor zădărnici orice inițiativă care le va pune în pericol aflarea lor la putere. Nici nu e de mirare că acoliții lui Smirnov văd la tot pasul scenarii puse la cale de Chișinău, care au „ca scop final acapararea proprietății și lichidarea statalității transnistrene". Fără îndoială, clica lui Smirnov nu va pleca de bună voie, chiar dacă pe unele segmente influența ei politică s-a diminuat. Și aici un rol important îl vor avea contactele la nivel economic și la nivel de societate civilă. Rămâne doar ca inițiativele Chișinăului să fie atractive pentru populația din Transnistria și să aibă menirea de a îmbunătăți cu adevărat calitatea vieții oamenilor de pe ambele maluri ale Nistrului.

– Comuniștii par îngrijorați de faptul că opoziția tinde să modifice statutul de neutralitate a R.Moldova. Cât de întemeiate sunt temerile lor?

– Cred că până vom ajunge să discutăm despre revizuirea statutului de neutralitate a Republicii Moldova, ar trebui să ne concentrăm pe implementarea Planului individual de acțiuni al Parteneriatului RM-NATO. Este un plan complex, care include un spectru cât mai larg de probleme, inclusiv de ordin economic, cu care se confruntă R.Moldova. Planul respectiv propune acțiuni și soluții concrete, ce ne vor ajuta să depășim situația deloc ușoară, în care s-a pomenit țara noastră. Beneficiile pe care le-ar putea obține R.Moldova în urma colaborării cu structurile NATO sunt evidente. Ar fi păcat să nu folosim o asemenea oportunitate. Ca să nu mai vorbim despre faptul, că R.Moldova are nevoie de susținerea NATO pentru a asigura stabilitatea în zonă.

Cu regret însă, guvernarea comunistă face prea puțin, ori aproape nimic, pentru realizarea acestui Plan. Tocmai de aceea, cred că despre o eventuală modificare a statutului de neutralitate se va putea vorbi la modul serios abia după debarcarea comuniștilor.

Alianța, 2 noiembrie 2006

„Aderarea la NATO ne va permite să avansăm în dialogul nostru cu UE”

– Dle Untilă, ați făcut parte dintr-o delegație a Parlamentului Republicii Moldova, care a întreprins recent o vizită la NATO. Care a fost scopul acestei vizite?

– A fost o vizită de documentare la instituțiile Organizației Tratatului Atlanticului de Nord. Delegația Parlamentului Republicii Moldova a inclus deputați din toate fracțiunile (din partea AMN au mai făcut parte deputații Ion Pleșca și Leonid Bujor), cu excepția reprezentanților comuniștilor. Vizita a confirmat disponibilitatea NATO de a face un pas în întâmpinarea Moldovei și e regretabil faptul că reprezentanții fracțiunii majoritare, pentru a câta oară, au ignorat NATO. Este o politică a dublelor standarde pe care le aplică guvernarea.

În cadrul vizitei, am avut mai multe întrevederi atât cu responsabili din conducerea organizației și ai Adunării Parlamentare a NATO, cât și cu ambasadorii unor țări (Lituania, SUA, Romania, Bulgaria etc.). În cadrul discuțiilor, m-am convins încă o dată că oficialii NATO tratează cu înțelegere situația în care s-a pomenit R.Moldova și ar dori să ne dea o mână de ajutor, dar atitudinea reticentă a guvernării îi pune în gardă.

– Nu putem însă trece cu vederea faptul că anume comuniștii au fost acei care au semnat din partea Moldovei un Plan individual de acțiuni al parteneriatului dintre Republica Moldova și NATO...

– Într-adevăr, acest Plan a fost semnat de reprezentanții guvernării comuniste, dar apare altă întrebare: au făcut ei acest lucru benevol? Desigur, nu – mai degrabă au fost constrânși de conjunctura geopolitică ce s-a creat după aderarea României la NATO. O dovadă în acest sens este și faptul că Planul respectiv a fost ținut mult timp în secret. În „Monitorul Oficial" el a fost publicat cu mare întârziere. Deși Planul este în vigoare, nu prea se vede ca guvernarea să-și bată capul de implementarea lui. În Plan este scris că se va crea un grup de lucru pentru realizarea lui. Ați auzit undeva despre rezultatele activității acestui grup de lucru? Guvernul a aprobat un Plan bun, dar nu are voință politică pentru a-l implementa.

– Ce am avea noi de câștigat în urma acestei conlucrări?

– Planul nu prevede numai acțiuni de colaborare în domeniul militar, după cum se afirmă uneori - o parte din prevederile lui sunt acțiuni concrete ce vizează reformele democratice. Este vorba despre drepturile omului, statul de drept, lupta contra corupției, combaterea terorismului și crimei organizate, controlul democratic al forțelor armate, dezvoltarea economică și politicile prioritare, reformarea trupelor de carabinieri și grăniceri, colaborarea în domeniul

științei, planificarea situațiilor de urgență etc. Este un Plan complex care cuprinde tot spectrul de probleme cu care se confruntă în prezent țara noastră.

De exemplu, la capitolul economic sunt prevăzute expres necesitatea implementării SCERS și a componentei economice a Planului de acțiuni Uniunea Europeană – Republica Moldova. Prin acest Plan Moldova se obligă să promoveze competitivitatea și să îmbunătățească mediul de afaceri, să întreprindă măsuri în vederea consolidării securității economice și energetice, să îmbunătățească colaborarea cu organismele financiare internaționale. Adică, e vorba de acțiuni care ne-ar permite să ne dezvoltăm, să avansăm pe calea alinierii la standardele internaționale. De aceea, e mare păcat că guvernarea comunistă nu dorește să miște lucrurile în direcția unei colaborări fructuoase cu structurile NATO.

– Poate această reticență a guvernării față de NATO se explică prin statutul de neutralitate a R.Moldova. Credeți că acest statut ar trebui revizuit?

– Cred că la etapa actuală trebuie să ne axăm pe avantajele pe care ni le oferă acest Plan, în primul rând pe cele de ordin economic. Noi trebuie să fim conștienți de faptul că ușile UE se vor închide parțial după 2007, iar ușile NATO vor rămâne deschise pentru Moldova. Aceasta ne va permite să soluționăm o mulțime de probleme și ar fi păcat să nu valorificăm o asemenea oportunitate. Iar asupra principiul de neutralitate am putea reveni după implementarea

Planului individual de acțiuni al parteneriatului RM-NATO.

– Unele țări, precum România și Bulgaria, au aderat mai întâi la NATO și apoi la UE. În opinia Dvs., Moldova trebuie să procedeze la fel?

– Nu este obligatoriu, dar e de dorit. Aderarea la NATO ne va permite să avansăm în dialogul nostru cu UE și, cu siguranță, ne va facilita accesul în această organizație. Comuniștii comit o greșeală enormă când încearcă să separe aderarea la UE de aderarea la NATO. Nu e nevoie să inventăm ceva nou, e suficient să urmăm exemplul vecinilor, care s-a dovedit a fi unul bun.

Apropo, există trei categorii de state prin optica NATO – țările membre, țările cu relații speciale cu NATO și țările care au planuri individuale de acțiuni cu NATO. Din cea de-a doua categorie face parte Ucraina și Georgia. Dacă partenerii noștri din GUAM au avut voință politică să declare că vor să adere la NATO, ar fi trebuit să procedăm și noi la fel. Până și premierul ucrainean Ianukovici, care se presupune că este pro-rus, a afirmat recent la Bruxelles că țara sa va adera la NATO. În mod paradoxal, oficialii moldoveni, care în declarații sunt pro-occidentali și critică politica imperială a Rusiei, resping această perspectivă.

– Sondajele de opinie arată că o bună parte a populației este împotriva aderării la NATO. Cum explicați acest lucru?

– În acestă privință există un mare vid informațional – pentru majoritatea populației colaborarea cu NATO este doar una militară, opinie ce nu corespunde realității. De exemplu, NATO ne-a ajutat să distrugem pesticidele cu termenul de valabilitate expirat și va susține și în continuare acest proiect. Recent, NATO ne-a acordat în acest scop un ajutor nerambursabil de circa 12 mln. lei (700 mii euro). NATO a finanțat și alte acțiuni cu caracter social și economic. Așadar, urmează a fi promovată o politică de informare corectă și obiectivă a populației. Dacă acest lucru se va întâmpla, atitudinea cetățenilor noștri față de NATO se va schimba radical.

Alianța, 17 noiembrie 2006

„Basarabenii nu trebuie să se simtă abandonaţi de România”

– Dle Untilă, la începutul acestei săptămâni ați anunțat demararea unei campanii de colectare a semnăturilor cetățenilor care doresc redobândirea cetățeniei române. Cum a apărut această idee și cum ar putea ea schimba situația persoanelor ce doresc să redobândească cetățenia română?

– La întâlnirile noastre cu alegătorii chestiunea redobândirii cetățeniei române este discutată tot mai des. Cei care doresc să redobândească cetățenia română și-au cam pierdut speranța. Aceasta pentru că Legea cetățeniei române prevede posibilitatea redobândirii cetățeniei, dar nu stabilește totodată și condiții clare în acest sens. Noi ne propunem să sensibilizăm Guvernul român în această problemă și să solicităm stabilirea unui termen concret atât pentru examinarea cererilor de redobândire a cetățeniei, cât și pentru redobândirea propriu-zisă a cetățeniei. Nu mai poate fi tolerată situația când oamenii care merg la București cu intenția de a obține cetățenie, sunt nevoiți să stea zile întregi pe la ușile diferitelor instituții, având de depășit un șir de bariere birocratice, bariere care complică și mai mult procedura respectivă.

– Să înțelegem că doriți să exercitați o anumită presiune asupra Guvernului României?

– Noi ne dăm seama că, în preajma aderării sale la Uniunea Europeană, România are probabil alte priorități. Poate într-un fel e și firesc să fie așa. Misiunea noastră este însă să le amintim autorităților de la București că în Republica Moldova există un număr impunător de oameni pentru care apartenența la tot ceea ce e românesc constituie o prioritate majoră. Pentru acești oameni redobândirea cetățeniei române este în primul rând o recuperare de ordin moral, dincolo de alte privilegii pe care le acordă acest statut. Ei vor să li se redea un drept de care au fost lipsiți cândva – dreptul de a se numi cetățean român. Semnăturile pe care le vom colecta vor fi un argument în plus pe care autoritățile române îl vor putea folosi ori de câte ori se va pune problema cetățeniei pentru locuitorii Republicii Moldova.

– Dar cum rămâne cu sutele de mii de scrisori pe care locuitorii Republicii Moldova le-au expediat în ultimele luni factorilor de decizie români, solicitând redobândirea cetățeniei?

– În lipsa unui mecanism clar care ar stabili modul de luare la evidență a unor astfel de scrisori, ele pur și simplu au fost neglijate. Ambasadorul României la Chișinău, Filip Teodorescu, a recunoscut recent că scrisorile erau primite cu sacii la număr și stocate tot în saci. Nu cred că cineva a deschis acei saci. Este evident că în asemenea condiții eforturilor

oamenilor care au dorit redobândirea cetățeniei române s-au pierdut în van. De altfel, și situația creată cu scrisorile respective ne-a determinat să demarăm campania de colectare a semnăturilor. Nu putem admite ca oamenii să se simtă abandonați. E de datoria noastră să-i susținem.

– Credeți că veți reuși să convingeți autoritățile de la București?

– Atunci când într-o singură noapte oamenilor li s-a furat în mod violent cetățenia română, s-a făcut o mare nedreptate istorică. Este un adevăr pe care îl cunoaște toată lumea. Sunt lucruri pe care trebuie să le spunem cu voce tare, dacă vrem să restabilim dreptatea și adevărul.

– Cum credeți că vor reacționa autoritățile de la București la această inițiativă?

– Sperăm că autoritățile române vor fi înțelegătoare în acest sens. Știm că România caută soluții în problema respectivă. La prima etapă scopul nostru este de a intra în dialog cu oficialii români. În acest context, marți, pe 19 decembrie, am fost invitați împreună cu Serafim Urechean la un For liberal din România. La acest For a participat și Președintele PNL, Prim-ministrul României, Călin Popescu-Tăriceanu, cu care am făcut un schimb de păreri la acest subiect și care s-a arătat interesat de inițiativa noastră. În timpul discuției l-am informat pe Premier despre starea de spirit a celor care așteaptă de atâția ani să redobândească cetățenia română. Deja am stabilit, că în luna ianuarie

2007, AMN va expedia o notă informativă factorilor de decizie români, despre desfășurarea campaniei de colectare a semnăturilor, notă în care vom propune și unele soluții.

– Ce alte probleme ați mai abordat în timpul vizitei la București?

– Vreau să vă amintesc, că AMN a încheiat un Acord de colaborare cu PNL, Acord care ne avantajează în relațiile bilaterale. Lucrăm în prezent la un Plan comun de acțiuni pentru promovarea valorilor liberale în cele două state românești. În acest proces se vor implica activ și organizațiile de tineret ale partidelor noastre. La invitația AMN, Premierul Călin Popescu-Tăriceanu se va întâlni cu conducerea Alianței „Moldova Noastră", în timpul vizitei oficiale pe care o va efectua în Republica Moldova la începutul anului viitor.

– Cât de disponibili vi s-au părut factorii de decizie de la București de a susține Republica Moldova în procesul de integrare europeană?

– M-am convins încă o dată că România dorește și poate fi un avocat sincer pentru Republica Moldova în procesul de integrare europeană. Această susținere ar fi poate unica noastră șansă de aderare la UE. Dar pentru a beneficia de acestor ajutor, Republica Moldova trebuie să vrea cu adevărat să se integreze în Uniunea Europeană. Cu regret, comuniștii au preluat lozinca integrării europene de la opoziție, ghidându-se de instinctul de autoconservare și ignorând interesele țării. Actuala guvernare a înțeles că situația internațională

s-a schimbat mult în ultimii ani și că doar conformându-se noilor realități ar putea evita un fiasco total. Însă nu e cazul să ne închipuim că Partidul Comuniștilor ar fi devenit brusc adeptul valorilor democratice și al integrării europene. Comuniștii nu au mers mai departe de declarații în privința integrării europene și astfel ei au compromis în mare parte această idee. Iar când România a încercat să ne dea o mână de ajutor, reacția guvernării comuniste a fost vehementă, depășind limita diplomației și a bunului simț.

– Cum ați caracteriza actualele relații dintre Chișinău și București?

– După atacurile și acțiunile vădit anti-românești la care s-au dedat comuniștii în ultimele luni (mă refer la introducerea cursului „Istoria Integrată", la valul de isterie bolnăvicioasă stârnită de interviul acordat de Ion Caramitru unui ziar de la Chișinău, la aprecierile „istorice" în adresa României făcute de la tribuna Parlamentului de Victor Stepaniuc, dar și la multe alte acțiuni și declarații similare), nu știu dacă mai poate fi vorba despre relații de prietenie dintre Chișinău și București. De fapt, s-au spulberat niște iluzii, pe care unii și le-au făcut în privința guvernanților comuniști. Este regretabil că, urmărind interesele lor partinice și ideologice, comuniștii au ratat pentru Republica Moldova ocazia de a avansa pe calea integrării europene având susținerea României.

– Exemplul României care, săptămâna curentă, a condamnat comunismul, este de urmat pentru Republica Moldova?

– Mai devreme sau mai târziu, noi va trebui și vom face acest lucru. Însă un asemenea gest va fi posibil doar după schimbarea actualei guvernări. Noi, cei din opoziție, ori de câte ori am propus condamnarea comunismului – atât ca o derivată a Rezoluției Adunării Parlamentare a Consiliului Europei, cu privire la condamnarea regimurilor comuniste totalitare, dar și ca o necesitate de reabilitare a cetățenilor care au avut de suferit de pe urma represiunilor comuniste – fracțiunea majoritară s-a opus de fiecare dată. România a oferit mai multe exemple demne de urmat, pe care însă conducerea comunistă le-a ignorat.

– Cum credeți că vor evolua relațiile moldo-române?

– Relațiilor oficiale dintre Republica Moldova și România vor reveni la normal numai după debarcarea comuniștilor de la putere. Comuniștii au avut și vor avea întotdeauna fobie pentru tot ce este românesc. Important e ca autoritățile de la București să nu uite nici pentru o clipă că Partidul Comuniștilor nu este statul Republica Moldova. Aici trăiesc oameni pentru care România e unica șansă de viitor, și nu doar prin prisma integrării europene. Și ar fi un mare păcat ca, la un moment dat, acești oameni să nu mai creadă în șansa lor. Ar fi poate și mai grav decât atunci când au pierdut, fără voia lor, cetățenia română.

Timpul, 21 decembrie 2006

„Comuniştii ar trebui să-şi pună întrebarea referitor la eficienţa aflării lor la putere”

– La finele anului trecut, ați atenționat în plenul Parlamentului despre înrăutățirea situației social-economice din țară. S-a schimbat ceva de atunci?

– Sunt nevoit să constat cu îngrijorare că tendințele de înrăutățire a situației social-economice din republică au luat amploare, iar starea de lucruri riscă în scurt timp să degenereze într-o criză de proporții. După cum era de așteptat, politica iresponsabilă a Guvernului de stimulare a importurilor în detrimentul producătorului autohton, s-a soldat cu o cifră record de când există Republica Moldova ca stat independent a deficitului balanței comerciale externe. La începutul lunii decembrie a anului trecut, acesta constituia 1,43 miliarde de dolari americani, adică a fost mai mare cu 36,8% decât acum un an. Evident, pe fondul majorării importurilor, au scăzut exporturile producătorilor din Republica Moldova.

Despre ce fel de susținere a producătorilor autohtoni putem vorbi în acest caz?! Mai degrabă este vorba despre distrugerea producătorilor autohtoni,

lichidarea locurilor de muncă și alungarea oamenilor din țară la munci la negru peste hotare.

– Dar cum rămâne cu declarațiile guvernării despre creșterea economică?

– Nu este clar despre ce fel de creștere economică vorbesc comuniștii, dacă din an în an Bugetul se bazează tot mai mult pe banii colectați de Serviciul Vamal. În anul 2006, Serviciul Vamal a transferat la Bugetul de stat 70,7% din totalul veniturilor bugetare. Conducerea unui stat care trăiește în mare parte din veniturile vămii trebuie să-și pună, la modul serios, întrebarea referitor la eficiența și oportunitatea aflării sale la putere.

Despre ce fel de creștere economică poate fi vorba, dacă întreprinderile din industria alimentară și-au micșorat producția cu 19%? Ceea ce înseamnă că oferim populației mai puține alimente. Și asta e grav, căci o bună parte a populației flămânzește sau trăiește la limita subnutriției. Însă acest lucru nu pare să-i îngrijoreze pe comuniști. Ei au alte griji. Ei se ostenesc să acopere urgent golurile apărute în urma unor furturi și delapidări masive ale banilor publici, delapidări comise de către demnitarii și funcționarii comuniști.

– Totuși, avem creșteri constante ale Bugetului de stat. Cum se explică ele?

– Sunt creșteri care-și găsesc reflectare doar în cifre, dar nu și în îmbunătățirea calității vieții populației. Aceste creșteri se datorează stimulării importurilor, dar și granturilor și creditelor din exterior. Comuniștii

nu gândesc în perspectivă – ei sunt preocupați de acoperirea golurilor bugetare la moment, fără a ține cont de consecințe. Apropo, când au văzut că nu le ajung nici granturile și creditele acordate cu multă generozitate de instituțiile occidentale, guvernanții s-au apucat cu un elan aproape pioneresc să privatizeze ceea ce mai rămase neprivatizat în țară. Chiar dacă anterior se pronunțaseră împotriva privatizării, în 2006 veniturile din privatizare au constituit 167,6 mln. lei, depășind cu 8,1% nivelul preconizat în Bugetul de stat. Este bine că privatizarea continuă, dar această privatizare ar trebui să acopere necesitățile statului, și nu ale partidului de guvernământ.

– *Ce vă face să credeți că puterea nu este interesată de susținerea producătorilor autohtoni și a exporturilor?*

– Atâta timp cât vor crește importurile și se vor micșora exporturile, guvernarea comunistă se va putea lăuda cu majorarea veniturilor bugetare. Eu înțeleg că e mult mai ușor să numeri banii proveniți din importuri, decât să organizezi și să stimulezi producția internă și exporturile. Apropo, în 2007, pentru susținerea exporturilor vor fi alocate doar 3,5 mln. lei, în timp ce pentru întreținerea instituțiilor de stat cu destinație generală (Președinție, Guvern etc.) comuniștii au prevăzut peste 800 mln. lei. În anul curent, pentru comodițăți le proprii guvernarea a găsit suplimentar 100 mln. lei, iar pentru exporturi suma suplimentară este doar un singur milion! Dacă așa vor merge lucrurile, defaultul va deveni inevitabil.

– Comuniștii tot timpul fac comparații cu situația care era până la venirea lor la guvernare și afirmă că de atunci au crescut pensiile, salariile, indemnizațiile…

– Această creștere este iarăși doar în cifre, iar puterea de cumpărare a populației este mai mică decât până la venirea comuniștilor la guvernare. Să admitem că salariile și pensiile cresc anual cu 10%, dar inflația este în medie 13-14%. În acest caz, în expresie reală pensiile și salariile nu cresc, ci descresc. De exemplu, inflația în 2006 a fost de 14,1%, iar dacă mai adăugăm și prețurile, care pe parcursul anului au înregistrat o creștere de 12,7%, atunci.... În plus, comuniștii au grijă ca oamenii să „o ducă bine" și majorează periodic presiunea fiscală și a tarifelor.

– La ce vă referiți?

– În primul rând, la introducerea noului impozit pe proprietate începând cu anul curent, deși inițial se preconiza că acest impozit va fi introdus din 2008. Noul impozit presupune că oamenii din orașe și municipii vor plăti mai mult la stat pentru casele lor cu minimum 30%. În același timp, oamenii de la sate vor achita un impozit pe proprietate mai mic decât cel precedent. Numai că prevederea respectivă va intra în vigoare din 2008. Ați sesizat diferența? Pentru cei care urmează să plătească mai mult, impozitul a fost introdus din 2007, iar cei care vor plăti mai puțin, mai au de așteptat un an. Adică, populația de la sate va plăti pe parcursul unui an de zile pentru greșelile comuniștilor.

În al doilea rând, mă refer la faptul că, începând cu 1 ianuarie 2007, s-au scumpit gazele naturale, iar de la 1 februarie, au crescut cu 40% tarifele pentru alimentare cu apă și pentru serviciile de canalizare. Să nu uităm că recent a crescut și prețul la energia termică de mai bine de două ori - de la 233 lei până la 540 lei pentru o gigacalorie. Aceste majorări vor afecta consumatorul final, cetățeanul de rând. Mulți dintre ei pur și simplu nu vor putea face față noilor tarife și urmările vor fi dintre cele mai dramatice.

– Logic ar fi ca, atunci când se fac astfel de majorări, să se evalueze și impactul lor social.

– De ce credeți că pe comuniști i-ar deranja faptul că oamenii vor plăti mai mult pentru apă, căldură, gaze, dacă nu sunt deranjați nici măcar atunci când lasă fără surse de existență zeci de mii de oameni? Mă refer la cei circa 40 mii de deținători de patente de întreprinzător, care nu-și mai pot continua activitatea. Guvernul se ascunde după declarații frumoase precum că acești oameni își vor putea deschide gratis propriile firme, dar, în realitate, nu este greu să ne dăm seama ce interese se urmăresc. Este suficient să amintim în context de rețeaua de 12 supermarkete care vor fi deschise pe întreg teritoriul republicii în locul marilor piețe din centrele raionale. Oare vor putea concura acești oameni cu micile lor firme cu un gigant comercial cum este această rețea de supermakete? Este evident că unicul efect al acestei legi va fi majorarea numărului șomerilor care vor pleca la munci la

negru peste hotare cu încă 40 mii. Așa înțeleg comuniștii să soluționeze problemele oamenilor – îi alungă din țară să lucreze la negru, iar pe banii trimiși de bieții oameni acasă întrețin economia republicii.

– *Ce trebuie de făcut pentru depășirea crizei social-economice în care se află Republica Moldova?*

– E nevoie de o abordare responsabilă și realistă a situației. După care vor urma un șir de măsuri necesare pentru redresarea situației. Dar nu cred că actuala guvernare comunistă e în stare de acțiuni și fapte concrete, care vor asigura o dezvoltare reală a Republicii Moldova. Sunt sigur că votul de neîncredere guvernării și aliaților lor își va găsi expresie în urma apropiatelor alegeri locale. Atunci, va fi pus începutul revenirii Republicii Moldova pe un făgaș normal de dezvoltare.

Alianța, 9 februarie 2007

„Combaterea spălării banilor şi finanţării terorismului necesită măsuri radicale”

– Domnule Untilă, Parlamentul a adoptat recent o nouă Lege cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului. Cum apreciași această lege?

– Fără îndoială, este un document mai bun decât Legea din 15 noiembrie 2001, care a fost în vigoare până acum. Însă, dincolo de unele lacune de ordin conceptual și tehnic, există două impedimente majore în realizarea acestei Legi: 1) politizarea excesivă a instituțiilor abilitate cu îndeplinirea unor asemenea activități; 2) cadrul legislativ incoerent și defectuos.

Este de presupus, că Legea a fost elaborată ținându-se cont de structura și instituțiile puterii comuniste. Relația dintre putere și instituțiile ei este reciproc avantajoasă. Adică, guvernarea înlesnește prin legi și acte normative activitatea instituțiilor pe care le protejează, iar instituțiile la rândul lor îndeplinesc docil orice indicație venită din partea puterii.

– Din câte știu ați avut o atitudine „dublă” față de Legea respectivă. Prin ce se explică aceasta?

– Din cauza politizării instituțiilor abilitate, suntem nevoiți să abordăm această Lege, prin prisma a două

dimensiuni paralele: 1) măsurile care se impun în mod obiectiv; 2) starea de lucruri actuală și specificul Republicii Moldova.

Este o situație paradoxală, căci, în mod normal, ar trebui să pledăm pentru împuterniciri mai largi ale Serviciului pentru prevenirea și combaterea spălării banilor din cadrul Centrului pentru Combaterea Crimelor Economice și a Corupției. Pentru că într-adevăr, prevederile proiectului de lege în acest sens nu sunt suficiente în lupta cu spălarea banilor și finanțarea terorismului. Dar, din alt punct de vedere, noi știm cât de „independent" este acest Centru în activitatea sa, cui i se supune el în realitate și la ce ar putea duce orice împuternicire suplimentară de care ar beneficia.

Cu alte cuvinte, încercând să îmbunătățim Legea, noi riscăm să creăm condiții pentru comiterea de noi abuzuri din partea structurilor care în activitatea lor nu se conduc de buchia legii, ci îndeplinesc unele comenzi politice.

– Ați putea da careva exemple concrete în acest sens, invocând prevederile Legii?

– Un exemplu îl constituie faptul că proiectul de lege nu prevede confiscarea veniturilor și proprietăților ce au rezultat din procesul de spălare a banilor, înghețarea veniturilor suspecte și nici nu se referă la posibilitatea implicării ONG în finanțarea activităților teroriste. Pentru ca Legea să fie funcțională, noi ar trebui să susținem introducerea prevederilor respective. Însă, nu putem să nu luăm în calcul că o asemenea perspectivă s-ar solda cu noi posibilități de abuz din

partea Centrului pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției.

– Adică, capul relelor, în mare parte, este organul abilitat cu funcții de control în acest domeniu. Nu există nici o posibilitate de depășire a acestei situații?

– În situația creată, trebuie să punem la modul serios întrebarea privind oportunitatea încredințării unui domeniu atât de important, cum este lupta cu spălarea banilor și cu finanțarea terorismului unei structuri politizate. Și cred că pe viitor va trebui să revenim asupra acestei probleme. Fie că vom discuta despre încredințarea competențelor respective altei structuri, fie că vom discuta despre măsuri ce vor conduce la depolitizarea CCCEC.

– Dacă e să privim Legea din două unghiuri de vedere – interesele agenților economici și interesele CCCEC – care dintre ele prevalează?

– În linii mari, proiectul lasă impresia că autorii lui au fost mai mult preocupați de obligațiile pe care trebuie să le aibă organizațiile ce vor prezenta rapoarte Serviciului pentru prevenirea și combaterea spălării banilor, decât de lupta cu acest fenomen în ansamblu, care presupune acțiuni mult mai ample decât transmiterea unor rapoarte.

– Poate că ar fi fost cazul să încep cu această întrebare, dar nici acum nu e târziu să vă întreb: de ce a fost necesară adoptarea unei noi Legi? Să fi fost cea veche atât de imperfectă?

– Este foarte straniu că Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției, care a fost

responsabil direct și de implementarea vechii Legi cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului nu a prezentat un raport despre executarea ei. Ar fi fost cazul ca deputații să afle ce nu a mers bine cu vechea Lege, precum și despre rezultatele activității Centrului în acest domeniu. Și poate că în urma unor atare audieri, am fi ajuns la concluzia că noi căutăm soluția problemei nu acolo unde trebuie.

– *Credeți că situația se va schimba în bine după adoptarea noii Legi?*

– În lumina celor spuse de mine mai sus, am tot temeiul să declar că adoptarea noii Legi nici pe departe nu ne oferă garanția că în Republica Moldova nu vor mai avea loc operațiuni de spălare a banilor și de finanțare a activităților teroriste. Aceasta pentru că nu există o coerență în actul legislativ, multe legi se adoptă în grabă, fără a se evalua impactul lor asupra stării reale de lucruri.

Astfel, chiar recent în Parlament s-a votat Legea ce permite legalizarea capitalurilor. Mulți s-au grăbit să o salute ca pe un document benefic pentru economia țării. Numai că, la o analiză detaliată, se vede că această Lege poate fi un paravan perfect pentru spălarea banilor și finanțarea terorismului. Nu este doar opinia mea, ci și a experților occidentali. Aceștia ne-au atras deja atenția că Legea menționată permite practic legalizarea oricărui capital, inclusiv a celui provenit din trafic de droguri, de armament, de ființe umane, din alte activități criminale. Așa ceva este posibil

deoarece nu poate fi verificată sursa de proveniență a capitalurilor. Mai mult decât atât, divulgarea proveniенței capitalului este interzisă. Unicul filtru stabilit de legislație în acest sens este ca acel ce declară capitalul să menționeze că acesta nu provine din activități criminale. Adică, trebuie să credem orice criminal pe cuvânt, fără a-l verifica.

Astăzi, orice traficant de droguri, de armament sau de carne vie de peste hotare poate oferi cheș unui cetățean al Moldovei un milion de dolari; acesta se duce și-l declară; achită pentru el 5%; îl legalizează și-l transferă înapoi traficantului peste hotare, plătind pentru transfer 13%. Urmând această schemă, cu doar 18% din sumă în Moldova poate fi legalizat orice capital, în timp ce peste hotare legalizarea capitalurilor criminale îi costă pe infractori mult mai mult.

– În opinia Dvs., ce trebuie să facem pentru ca Legea respectivă să dea rezultatul scontat?

– Dacă dorim cu adevărat ca Legea cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului să lucreze, trebuie să întreprindem măsuri radicale. Cred că este cazul să luăm o decizie politică privind organul abilitat cu prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului. Cred că este cazul să revenim la Legea privind legalizarea capitalurilor și să eliminăm din ea prevederile ce favorizează spălarea banilor și finanțarea terorismului. Dacă nu vom face acest lucru, situația din domeniu nu se va schimba.

Alianța, 10 august 2007

„Concepţia securităţii naţionale nu ţine cont de interesele statului”

– Domnule Untilă, Parlamentul a adoptat, în prima lectură, Concepția securității naționale a Republicii Moldova. Ați fost printre cei care au criticat acest document. Ce v-a făcut să aveți o atare atitudine?

– Actuala guvernare abordează unele problemele prin prisma intereselor de moment, care nici măcar nu sunt ale țării, ci ale partidului comunist. Concepția securității naționale nu exprimă clar obiectivele de securitate, nu prevede racordarea Republicii Moldova la complexele regionale de securitate. Unele componente de bază ale securității unui stat, cum ar fi, securitatea alimentară, nici nu sunt schițate, iar altele (de exemplu, securitatea economică) sunt abordate cu superficialitate. În context, nu pot să nu menționez cele trei direcții de bază ale acestei Concepții: 1) o pronunțată politică anti-NATO și eliminarea oricărei posibilități de apropiere a Moldovei de cel mai puternic spațiu internațional de securitate; 2) diminuarea responsabilității ce îi revine Rusiei pentru gravele probleme de securitate pe care le are Republica Moldova; 3) promovarea unei politici neadecvate în adresa unui stat membru al Uniunii Europene și NATO, care este România.

Invocarea statutului de neutralitate permanentă nu consună nici pe departe cu dezideratul transformării R. Moldova în generator de securitate, ci dimpotrivă, plasează țara noastră în poziția de consumator permanent de securitate, care așteaptă garanții de la alte state.

– În ce măsură amenințările în adresa securității naționale, identificate în Concepție, pot fi soluționate în baza principiului de neutralitate?

– Pedalarea pe principiul de neutralitate permanentă nu ar aduce prea multe avantaje Republicii Moldova. În plus, statutul de neutralitate nu reprezintă în sine o garanție de securitate. În același timp, lista de amenințări identificate de comuniști în Concepție relevă multe puncte de convergență cu obiectivele de securitate ale NATO, de unde vine și concluzia, că ele ar fi mai bine tratate prin intensificarea cooperării cu NATO. De altfel, chestiunea respectivă a devenit și mai actuală după summit-ul NATO de la București, care a acordat Ucrainei perspective clare de avansare în colaborarea cu Alianța Atlanticului de Nord. Comuniștii nicidecum nu vor să înțeleagă că timpurile s-au schimbat și NATO nu mai este un bloc strict militar. Astăzi NATO este un spațiu unde se garantează securitatea politică, securitatea economică, securitatea identitară etc. Adică, apropiindu-ne de acest spațiu, noi am putea construi o relație reciproc avantajoasă cu structurile NATO și am avea mult mai multe șanse de a rezolva problemele cu care se confruntă R. Moldova.

– Bine, dar există o situație concretă – problema transnistreană – și unii cred că neutralitatea ar putea crea premise pentru soluționarea ei…

– Republica Moldova este un stat neutru din momentul adoptării Constituției. Însă pe parcursul acestor ani am avut un statut de neutralitate care s-a dovedit a fi gol de conținut, deoarece pe teritoriul nostru se află trupele și armamentul unui stat străin. Oare prezența unei forțe militare străine pe teritoriul R. Moldova nu constituie o sfidare a principiului de neutralitate, asupra căruia insistă actuala guvernare? Cu toată neutralitatea noastră nu am avansat deloc în problema transnistreană.

Deși conflictul transnistrean este considerat prima amenințare de securitate, în Concepție nu se indică asupra tuturor factorilor care împiedică soluționarea lui. Nici măcar nu se face trimitere la necesitatea înlocuirii așa-numiților pacificatori ruși cu o misiune cu mandat internațional. Fără astfel de prevederi documentul nu face decât să limiteze voit șansele de rezolvare a diferendului transnistrean.

– Ați afirmat mai sus că autorii Concepției încearcă să diminueze implicarea Rusiei în problemele de securitate națională pe care le are Moldova. Aveți careva argumente în acest sens?

– Este evident că Rusia s-a implicat nu numai în conflictul transnistrean, ci și în problemele economice și chiar în cele pe care guvernanții le numesc în Concepție ca „amenințarea coliziunii sociale". Dar

comuniștii se tem să spună lucrurilor pe nume. În Concepție se cere retragerea din Moldova a forțelor militare străine, dar nicăieri nu se face măcar aluzie că ar fi vorba de trupele rusești. Se vorbește despre formațiunile militarizate din regiunea estică a Republicii Moldova, dar nu despre forțe militare. Nu cred că este o simplă omisiune pe care o putem trece eventual pe seama nivelului nesatisfăcător de pregătire a celor care au elaborat proiectul. Cu siguranță, din comisia ce a pregătit documentul au făcut parte și specialiști în domeniul militar, care știu în ce constă diferența dintre o formațiune militarizată și forțe armate ale unui stat străin. Asistăm la o schimbare în premieră a accentelor privind problema transnistreană și chiar la o negare a deciziilor Curții Europene a Drepturilor Omului, care a recunoscut Rusia ca stat ce a contribuit la apariția și menținerea în toți acești ani a regimului separatist din stânga Nistrului. Prin această Concepție se sugerează că toate problemele ce țin de separatism sunt legate de formațiunile militarizate ale lui Igor Smirnov. Și nici un cuvânt despre rolul prezenței militare ruse în Republica Moldova.

– În cea de-a treia direcție a Concepției,ați identificat, într-adevăr, o „substanța" antiromânească a documentului?

– Prin această Concepție, comuniștii insistă asupra semnării cu România a celor două tratate – de bază și de frontieră. Numai că documentul ar fi trebuit corelat la realitățile existente încă din 2007. România, ca

membru al UE, urmează a nu fi tratată separat, și să nu i se impună semnarea celor două tratate, deoarece acestea nu au nici o relevanță atunci când e vorba de securitate. Mai mult chiar, formulările din Concepție la această temă, care au un vădit caracter conflictual, subminează relația cu un stat membru al UE.

– *Ce se spune în Concepție despre relațiile cu UE?*

– În ceea ce privește Uniunea Europeană, în Concepție se remarcă o confuzie deliberată, propagandistică între obiectivele de etapă ale Republicii Moldova (Planul de Acțiuni RM-UE, Politica Europeană de Vecinătate) și accederea ca membru deplin al acestei organizații. De asemenea, extinderea UE și integrarea RM sunt prezentate ca o garanție a dezvoltării politice, economice și sociale, când, în realitate, UE fixează anumiți parametri de dezvoltare în cele trei domenii drept criterii/condiții a admiterii. Este semnificativ faptul că referirile la integrarea în UE permit eludarea completă a problematicii de securitate, care rămâne netranșată în tot documentul.

– V*a contribui această Concepție la soluționarea problemelor de securitate pe care le are Republica Moldova?*

– Proiectul acestei Concepții are legătură cu reluarea procesului de negocieri în problema transnistreană. Documentul a fost elaborat în grabă și nu ține cont de interesele statului, ci de interesele și ambițiile partidului de guvernământ. Proiectul denotă legături profunde cu mentalitatea comunistă. Se

enumeră, fără a fi analizate și ierarhizate mecanismele și responsabilitățile de aplicare a unor măsuri. Tocmai de aceea, Concepția în varianta ei actuală nu poate asigura securitatea noastră națională. Cred că următoarea guvernare va trebui să revină neapărat asupra problemei securității naționale.

Timpul, 21 mai 2008

„Soluţionarea conflictelor prin metode paşnice”

– Dle Untilă, pe marginea evenimentelor din Osetia de Sud se fac multe speculații, inclusiv în privința unor posibile urmări pentru Republica Moldova. Ce concluzii ar trebui să tragă Moldova din recentele evenimente ce au avut loc în Georgia?

– Nu pot să nu-mi exprim regretul pentru faptul că situația în Caucaz a degradat din nou până la faza unui conflict armat, soldat cu victime omenești de ambele părți. Însă, dincolo de acest regret, nu vom trece cu vederea comportamentul Rusiei, care a dovedit încă o dată că nu poate fi un mediator și un garant echidistant în procesul de soluționare a conflictelor din spațiul post-sovietic. Rusia a fost și este parte în aceste conflicte și trebuie acceptată la soluționarea lor doar în postura respectivă. În cazul Republicii Moldova, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a constatat rolul de parte al Rusiei în conflictul transnistrean. Mai mult decât atât, CEDO a calificat Rusia drept stat agresor. În cazul Georgiei, acest lucru s-a văzut acum, în urma evenimentelor din Osetia de Sud. Numai pentru cei care nu doresc să vadă acest lucru Rusia poate apărea în altă postură decât cea reală – de agresor militar al unui stat suveran și independent cum este Georgia.

Cu toate acestea, nu cred că evenimentele din Osetia de Sud ar putea fi reeditate în cazul conflictului transnistrean. De fapt, Rusia are acum posibilitatea de a demonstra lumii întregi că poate soluționa conflictele înghețate nu numai cu ajutorul tancurilor și artileriei, ci și prin metode pașnice. Dacă nu se vrea o sperietoare a Europei, Rusia ar putea contribui decisiv la soluționarea diferendului transnistrean și la reîntregirea teritorială a Republicii Moldova pe cale pașnică. În același timp, pentru a evita situația când Rusia și-ar putea impune interesele ei imperiale, Moldovei nu-i rămâne decât să lărgească la maximum cadrul de discuții privind reglementarea transnistreană, cu acceptarea a tot mai mulți actori internaționali credibili, pentru a stabili locul și rolul Rusiei în acest conflict.

– Se aud voci precum că se impune și revizuirea statutului forțelor militare rusești dislocate în regiunea transnistreană.

– Am afirmat în mai multe rânduri că trupele rusești din zona de securitate nu pot avea statut de forțe de pacificare, deoarece ele reprezintă de facto o parte în conflict. Nimeni nu a invitat (mă refer la oficialii de la Chișinău) aceste forțe în Moldova și nici măcar nimeni nu le-a acceptat, când s-a constatat că ele se află în zonă neinvitate. Din contra, la un moment dat, până și conducerea comunistă a Republicii Moldova a promovat un mesaj internațional destul de clar în acest sens – forțele militare rusești sunt de ocupație și trebuie evacuate din Republica Moldova, cu tot cu armamentul fostei armate sovietice a 14-cea, în conformitate cu

deciziile summit-ului OSCE de la Istanbul din 1999. Acum comuniștii și-au schimbat poziția și nici măcar nu doresc să recunoască statutul militarilor ruși ca forțe de ocupație. Este foarte stranie această abordare, ca să nu zic mai mult. Or, pe de o parte, comuniștii vin cu concepții și strategii ale securității naționale, în care pun accentul pe statutul de neutralitate al Moldovei, iar pe de altă parte, tot ei refuză să recunoască faptul că Rusia încalcă acest statut de neutralitate. Dacă am fi avut o guvernare consecventă, ea ar fi trebuit să insiste permanent asupra retragerii neîntârziate a trupelor militare rusești de pe teritoriul Republicii Moldova.

– Ce credeți despre viitorul Moldovei în cadrul GUAM?

– Speculațiile privind o eventuală ieșire a Moldovei din GUAM sunt lansate anume de forțele pro-ruse de la Chișinău care, presupun, își coordonează acțiunile și declarațiile cu factorii de decizie de la Moscova. Nu e un secret că pentru Rusia GUAM a fost ca un os în gât și la un moment dat se prezenta ca o alternativă serioasă pentru CSI. Orice avansare pe linia de dezvoltare a GUAM era privită chiorâș de Kremlin. Tocmai de aceea, GUAM trebuie fortificat și păstrat ca un eficient instrument regional, care ar putea da un impuls real colaborării dintre statele ex-sovietice, iar Moldova urmează să joace un rol de bază în acest proces. Din păcate, Republica Moldova nu a știut să se alăture demersurilor anti-rusești ale Georgiei și Ucrainei și să încerce să formuleze o poziție clară a GUAM în timpul evenimentelor din Osetia de Sud.

– Pe cât de oportună vi se pare aflarea din continuare a Moldovei în CSI?

– CSI nu a fost niciodată un mecanism viabil de colaborare internațională, deoarece a fost concepută pentru a asigura divorțul civilizat al fostelor republici membre ale URSS. Însă această etapă e deja depășită. În prezent, CSI este convenabilă doar Moscovei, care astfel păstrează unele pârghii suplimentare de a-și menține controlul asupra fostelor republici sovietice. Moldova s-a convins, în 2006 și 2007, (în timpul crizei exporturilor de vin, produse fitosanitare și carne) că această organizație nu este eficientă în plan economic, iar Georgia s-a convins recent că aceeași situație este și pe dimensiunea securității. Noi nu mai avem ce căuta în CSI, iar acordurile pe linia acestei organizații pot fi lesne înlocuite prin acorduri bilaterale cu diferite state ex-sovietice.

Unii politicieni de la noi susțin că nu trebuie să luăm decizii pripite, mai ales în cazul CSI. Nici eu nu sunt adeptul deciziilor pripite, dar acum avem o situație specifică. O eventuală decizie de abandonare a CSI nu ar fi una pripită. Or, problema a fost pusă în discuție de nenumărate ori pe parcursul ultimilor ani și în toți acești ani argumentele pentru ieșirea din CSI erau tot mai convingătoare. Eu aș spune că momentul ieșirii din CSI a sosit demult, iar evenimentele din Osetia de Sud ar putea constitui doar un imbold în acest sens.

Timpul, 19 august 2008

„Un buget de consum, dar nu pentru consumatori”

– Dle Untilă, recent a fost dat publicității proiectul Legii Bugetului de Stat pentru anul viitor. În anii precedenți, v-ați remarcat prin analize destul de minuțioase ale proiectelor de buget, pe care le-ați făcut publice în cadrul dezbaterilor în Parlament, dar și în presă. De aceea, vreau să vă întreb: care este opinia Dvs. despre proiectul de buget pentru 2009?

– Acest proiect de buget nu conține nimic nou – ca structură, este practic identic cu bugetele din ultimii șapte ani, unica diferență constituind-o cifrele. La investirea actualului Guvern în funcție, în luna martie a anului curent, am atenționat că acest Executiv este nou doar prin denumire și că nimic nu se va schimba, deoarece din componența sa fac parte cam aceeași oameni, cu aceeași abordare a problemelor majore. O confirmă și proiectul Legii bugetului pentru anul viitor.

Voi aduce câteva exemple în acest sens. Prima și cea mai importantă remarcă este că și în 2009 vom avea un buget asigurat de vamă. Din totalul de venituri de 17,2 mlrd. lei, TVA la mărfurile importate va fi de 8,8 mlrd. lei, accizele – 1,7 mlrd. lei, taxa vamală și taxa pentru efectuarea procedurilor vamale –

1,14 mlrd. lei. Deci, iată că doar trei impozite și taxe, percepute de vamă, aduc sub 12 mlrd. lei, adică mai bine de două treimi din mult lăudatul buget comunist. Așa stând lucrurile, este cel puțin cinic să te lauzi cu o creștere a bugetului. Or, această creștere nici pe departe nu are nimic în comun cu pretinsa relansare a economiei.

– Bine, dar mai rămân circa 5 mlrd. lei din venituri, care pot fi atribuiți la creștere economică. Și aceasta nu e o cifră mică.

– Problema este că nici cele circa 5 mlrd. rămase la capitolul venituri nu reprezintă o creștere economică, ci sunt mai degrabă rezultatul unor măsuri represive ale guvernării împotriva cetățenilor. Spre exemplu, din colectarea taxelor și plăților administrative în 2009 în buget vor fi vărsate 255 mln. lei. Aceasta înseamnă nimic altceva decât venituri ca urmare a faptului că oamenii vor achita taxe de stat umblând prin judecăți (circa 60 mln. lei); vor achita amenzi la poliția rutieră – 500 mii lei; vor vărsa peste 8 mln. lei la vestitul Minister comunist al dezvoltării informaționale pentru pașapoarte.

Apropo, în proiectul de buget am găsit o cifră de-a dreptul șocantă – în 2009, amenzile și sancțiunile administrative vor constitui 70 mln. lei (!), ceea ce este de două ori mai mult decât în 2008. Interesant, de unde știu cei care elaborează bugetul câte încălcări vor fi comise în anul viitor și care va fi sumă penalităților pentru aceste încălcări? Nu cumva se știe deja

concret cui și ce amenzi îi vor fi aplicate într-un an electoral! Iată cum vede noul Guvern completarea bugetului țării – din acumulări de la vamă, din amendarea și sancționarea cetățenilor, din distrugerea fondului agricol care a mai rămas!

– Ce legătură ar avea aici distrugerea fondului agricol, despre care ați pomenit?

– Nu întâmplător am atins și acest subiect. Analizând proiectul bugetului, m-am convins că guvernarea pune la cale o scoatere masivă a terenurilor din circuitul agricol. Astfel, sumele care se crede că vor fi vărsate în buget în 2009 de pe urma scoaterii terenurilor din circuitul agricol depășesc de peste opt ori sumele prevăzute în bugetul pe 2008! Mă întreb și vă întreb: nu cumva se pregătește totul pentru ca cineva care a pus sau va pune mâna la un preț de nimic pe terenuri agricole să câștige de pe urma scoaterii lor din circuitul agricol de sute de ori mai mult decât a investit?

– Care este „tabloul bugetar" al gestionării patrimoniului de stat?

– Constat cu îngrijorare că timp de un an gestionarea patrimoniului de stat nu numai că nu s-a îmbunătățit, ci chiar s-a înrăutățit. Acum un an ne-am arătat nemulțumiți de suma de 132 de mln. lei, obținută de stat sub formă de dividende aferente cotei de participare în diferite societăți pe acțiuni. În 2009, ea se va diminua și mai mult, și va fi de 100 mln. lei. Și mai mică va fi suma obținută din defalcările din

profitul net al întreprinderilor de stat – 80 mln. lei, ceea ce ne permite să facem concluzia că întreprinderile la care statul este acționar nu se dezvoltă. Și nu e vorba doar de întreprinderile respective, ci de economie în general. Spre exemplu, în 2009, bugetul de stat va obține sub formă de impozit pe venit numai 110 mln. lei, adică ceva mai mult de jumătate de procent din totalul veniturilor bugetare. Despre ce fel de creștere economică poate fi vorba, despre ce fel de creștere a nivelului de bunăstare al populației?! Dacă e să vorbim de bunăstarea cuiva, apoi putem vorbi doar despre bunăstarea actualei guvernări.

– Ce aveți în vedere?

– Ca și în anii precedenți, guvernarea a avut grijă să-și ia partea leului pentru comoditățile proprii. Astfel, serviciile de stat cu destinație generală – Președinția, Guvernul, Parlamentul – vor înghiți peste un miliard din cele 17 mlrd. prevăzute la venituri. Probabil, pentru că 2009 este un an electoral, guvernanții au decis să majoreze substanțial – până la 1,38 mlrd. lei alocațiile pentru organele represive, folosite destul de activ de putere în lupta cu oponenții politici. În buget, ele figurează sub denumirea frumoasă de organe pentru menținerea ordinii publice și securității naționale. Cum mențin ei ordinea publică și ce subînțeleg prin securitate națională, știe toată lumea.

– Cum rămâne cu caracterul social al bugetului?

– Comuniștii spun că bugetul este unul orientat social și că-i preocupă ocrotirea sănătății și

învățământul. Dar, haideți să comparăm niște cifre elementare: pentru comoditățile proprii și pentru organele represive, guvernanții au alocat circa 2,4 mlrd. de lei, pentru ocrotirea sănătății, tot cam aceeași sumă – 2,5 mlrd. lei, iar pentru învățământ, în genere, mai puțin – 1,9 mlrd. lei. Cu alte cuvinte, comuniștii și-au evaluat necesitățile proprii și ale organelor represive, care-i slujesc, la același nivel cu necesitățile întregii țării în domeniul ocrotirii sănătății și la un nivel mult mai înalt decât necesitățile întregului sistem de învățământ! Iată și adevărul despre caracterul social al bugetului.

Ca să ne dăm seama care sunt prioritățile adevărate ale acestui buget, mă voi referi și la alte domenii importante, care nu sunt suficient finanțate: pentru industrie și construcții în 2009 se vor aloca 28 mln. lei, pentru agricultură, gospodăria silvică, gospodăria piscicolă și gospodăria apelor – 870,5 mln. lei, pentru transporturi, gospodăria drumurilor, comunicații și informatică – 535,2 mln. lei etc. Adică, toate aceste domenii de maximă importanță pentru Moldova au necesități mai mici, în opinia comuniștilor, decât guvernarea și organele represive împreună!

– Acum un an finanțarea teritoriilor din bugetul de stat a fost un subiect de discuții aprinse în Parlament. Care este situația la acest capitol în anul curent?

– Era de așteptat că guvernarea va continua și în 2009 să pedepsească raioanele unde la putere au venit democrații, iar cifrele bugetare confirmă acest

lucru. Astfel, transferurile din bugetul de stat către bugetele unităților administrativ-teritoriale vor fi cu puțin peste 3 mlrd. lei – o sumă care, distribuită după criterii politice, nu va însemna nimic pentru teritoriile guvernate de democrați. Vreau să vă atrag atenția că suma respectivă este doar un pic mai mare decât cea prevăzută în bugetul pentru anul 2008. Deci, în timp ce comuniștii se laudă că bugetul de stat a crescut cu peste 3 mlrd. lei în decurs de un an, alocările pentru unitățile administrativ-teritoriale au fost majorate numai cu câteva milioane de lei. Aceasta vorbește despre multe, mai ales acum, când suntem în ajun de alegeri.

– Ce ar mai trebui să rețină cetățenii atunci când este vorba despre proiectul Bugetului de Stat pentru anul 2009?

– Aș putea să aduc o mulțime de exemple privind imperfecțiunea acestui buget, dar consider că și cele invocate sunt suficiente pentru ca cetățenii să-și dea seama cu ce proiect a venit noul-vechi Guvern. Este absolut evident că avem în față un buget falimentar, dacă doriți – un buget de agonie. Este un buget de consum, dar nu pentru consumatori. Unicul lucru care mă consolează este că acest buget va fi ultimul de o calitate atât de proastă în istoria Republicii Moldova.

Pro-Consumator, noiembrie 2008

„Reformarea SIS este o necesitate stringentă”

– Dle Untilă, în ultimii ani s-a vorbit mult despre necesitatea reformării Serviciului de Informații și Securitate (SIS). Știm că s-au adoptat și unele legi cu referire la atribuțiile SIS. Care este situația în privința reformării acestei structuri?

– Legile despre care ați pomenit nu au condus la sporirea nivelului de transparență în activitatea SIS, la precizarea atribuțiilor acestuia după modelul statelor cu democrații avansate, la stabilirea concretă a locului și rolului SIS într-un stat democratic cum este Republica Moldova. Din contra, fiecare lege adoptată, care avea tangență cu activitatea SIS, a luat în calcul interesul acestei instituții, dar și cel al partidului de guvernământ (care, nu este un secret, a transformat Serviciul într-un instrument de presiune asupra oponenților și, mai nou, asupra cetățenilor), dar nicidecum interesul societății.

– Ați putea da careva exemple în acest sens?

– Să ne amintim de proiectul de lege care acordă SIS dreptul exclusiv de a intercepta convorbirile telefonice. Până la momentul adoptării acestei Legi dreptul respectiv îl mai aveau și Ministerul Afacerilor Interne, Centrul de Combatere a Crimelor Economice

și a Corupției, Serviciul Vamal și organele Procuraturii. Am avut atunci o intervenție în plenul Parlamentului în cadrul căreia am declarat că din acel moment SIS va putea să asculte neautorizat practic orice convorbire telefonică, pentru că nimeni nu va avea acces în sediul SIS, unde va fi amplasat echipamentul, ca să verifice cum se utilizează acesta. Cu noul echipament, SIS va putea stabili oricând, după semnalul telefonic, locul în care se află o anumită persoană.

Sau, un alt exemplu, mai recent – Parlamentul a adoptat o Lege care acordă SIS dreptul de a efectua verificarea candidaților la funcții publice și a actualilor funcționari. Cred că vă dați seama ce înseamnă o verificare în stil SIS. Astfel, SIS a obținut posibilitatea de a colecta, sub paravan legal, date despre persoane și membrii familiilor lor, de a-i fila, de a le ține sub control fiecare pas. Se urmărește scopul unei epurări masive de cadre în rândurile funcționarilor publici, ca să rămână în funcții doar persoane loiale comuniștilor, dar și scopul de a îngrădi accesul în funcții publice a persoanelor incomode. Or, chiar dacă se va dovedi, în urma verificărilor SIS, că o persoană este „curată", acest Serviciu va găsi oricând un motiv formal pentru a-i refuza accederea în funcție.

– Dar cum rămâne cu argumentul că în alte țări, inclusiv cu democrații avansate, serviciile secrete au acest drept? În Occident chiar și marile companii au servicii proprii de securitate care se ocupă de verificarea candidaților la diferite funcții.

– S-o începem cu marile companii. Nu văd nici o problemă în faptul ca ele să efectueze astfel de controale și în Moldova. Din câte știu, acest gen de companii și la noi fac anumite verificări înainte de angajarea persoanei. Este un lucru absolut normal și companiile nu pot fi suspectate de eventuale abuzuri, pentru că interesul lor este unul îngust – de a recruta profesioniști adevărați. Alta e situația în cazul verificărilor SIS și a recrutării funcționarilor publici. Aici interese sunt mai multe și, vă asigur, nici pe departe interesul țării și al societății nu e pe primul loc. Eu aș fi de acord ca SIS să aibă funcția respectivă, însă nu acum. Inițial, se impune o reformă totală a acestei instituții, o democratizare și o depolitizare definitivă, iar apoi putem vorbi și de astfel de funcții pentru serviciile speciale. Cu certitudine, în țările în care serviciile speciale au dreptul de a verifica aspiranții la anumite funcții, nivelul democrației este unul foarte înalt, după cum înalt este și nivelul controlului societății asupra serviciilor speciale.

– Acestea sunt mai degrabă niște supoziții, iar eu aș prefera să judecăm în baza acțiunilor concrete...

– Păi și aici avem o mulțime de exemple. În luna februarie a anului curent, președintele Vladimir Voronin, în mod public, a dat indicații SIS să se ocupe preponderent de finanțarea de peste hotare a presei și a partidelor politice. Cu alte cuvinte, acestei structuri i s-a indicat direct – să găsească capete de acuzare a oponenților politici și să pregătească răfuiala cu

aceștia. Desigur, șeful statului s-a străduit să-și ambaleze apucăturile dictatoriale într-un înveliș perfect democratic. Chipurile, „partidele de opoziție au un rol foarte important într-o societate democratică, dar numai dacă activitatea acestora nu este îndreptată împotriva statului". Prin stat, comuniștii se aveau în vedere pe ei. Evenimentele ce au urmat au fost o dovadă că îndemnul președintelui a fost auzit, iar SIS a făcut exces de zel în îndeplinirea sarcinilor puse în fața sa. Persecutarea presei și a opoziției a căpătat proporții înspăimântătoare.

Un alt caz este intimidarea forumiștilor, demarată de SIS, prin intermediul Procuraturii Generale, la mijlocul lunii aprilie 2008. Atunci s-a încercat obținerea adreselor IP ale unor persoane care au expus pe forumul unui portal de știri opinii critice la adresa guvernării. Evident, a fost vorba de limitarea dreptului la libera exprimare, care nu putea fi restrâns din simplul motiv că forumiștii au criticat guvernarea. S-au solicitat doar adresele forumiștilor care au formulat opinii critice sau ironice în adresa comuniștilor, dar nu și ale forumiștilor ce au criticat opoziția.

– Aceste acțiuni datează cu perioada ultimului an, de când în fruntea Serviciului a venit un nou director. Este aici vre-o legătură sau e o simplă coincidență?

– Nimic în ceea ce fac comuniștii nu poate fi catalogat drept simplă coincidență. Probabil, noului director al SIS i s-au dat indicații să schimbe unele accente în activitatea SIS, pentru ca acesta să devină

mai util puterii. SIS tot timpul a fost la cheremul guvernării și, în special, a președintelui țării, și nu putem afirma că precedentul director al Serviciului a fost înlăturat din funcție pentru că nu ar fi slujit intereselor puterii. Pur și simplu, actualul director, până la numirea în funcție, a fost mai bine de șase ani consilier prezidențial. Probabil, comuniștii s-au gândit că el poate fi mai eficient pentru putere în această funcție, că nu va aștepta indicații, ci se va autosesiza și va acționa corespunzător. Și nivelul de încredere al guvernării față de el este mai mare, o dovadă în acest sens fiind toate legile adoptate pe parcursul ultimului an în scopul sporirii influenței SIS.

– Care alte indicii ale sporirii influenței SIS mai există, în afară de cele de ordin legislativ?

– E vorba de „ramificarea" Serviciului și extinderea controlului lui asupra tuturor instituțiilor de stat, precum și de sporirea injecțiilor financiare către acesta. La primul capitol ar fi de menționat că mai multe funcții importante în stat ajung să fie ocupate de colaboratori ai SIS. Spre exemplu – funcția de șef al secției partide și organizații neguvernamentale a Ministerului Justiției sau funcția de șef al Centrului național pentru protecția datelor cu caracter personal. Putem presupune că în aceste posturi sunt plasați ofițeri sub acoperire ai SIS, detașați pentru îndeplinirea unor misiuni speciale. La cel de-al doilea capitol, m-am referit într-o recentă declarație în Parlament, pe marginea bugetului de stat pentru anul viitor. Deoarece 2009

este un an electoral, guvernanții au decis să majoreze substanțial, până la 1,38 mlrd. lei, alocațiile pentru organele represive (inclusiv, SIS), folosite destul de activ de putere în lupta cu oponenții politici. Iar ulterior, comuniștii au modificat și Legea bugetului de stat pentru anul 2008 și au alocat suplimentar poliției, SIS și „Teleradio-Moldova" (adică celor trei instrumente electorale de bază ale guvernării) alte 200 mln. lei. Sunt sume enorme, care dau de gândit la modul serios.

– Când se va produce totuși o reformă reală în cadrul SIS?

– Atâta timp cât la guvernare se vor afla comuniștii, ei nu vor accepta nici o inițiativă, nici o idee ce ar contraveni intereselor partidului lor. Premise reale pentru o eventuală reformare a acestei instituții vor apărea după alegerile parlamentare din 2009, când la putere în Moldova va veni o forță cu adevărat democratică și care își va asuma plenar responsabilitatea pentru destinul democrației în Republica Moldova.

Timpul, 22 ianuarie 2009

„Efortul comun al opoziţiei va da rezultate”

– Dle Untilă, recent a fost constituit Consiliul Politic pentru dialog și cooperare, din componența căruia fac parte Alianța „Moldova Noastră”, Partidul Liberal și Partidul Liberal Democrat din Moldova. Care a fost scopul creării acestui Consiliu?

– Prin crearea Consiliului Politic pentru dialog și cooperare, noi am dat un răspuns adecvat așteptărilor electoratului democrat – de a ne conjuga eforturile în campania electorală în vederea sporirii eficienței luptei împotriva comuniștilor. Este un pas consecvent ce se înscrie în comportamentul și mesajul celor trei principale partide de opoziție, manifestat după alegerile din 5 aprilie. Or, după acea dată noi în permanență ne-am consultat referitor la acțiunile pe care urmează să le întreprindem în interesul alegătorilor.

Activitatea Consiliului ne va permite să venim cu un mesaj comun, să excludem cazurile de dublare a eforturilor. Societatea a primit un semnal clar privind maturitatea politică a opoziției din Moldova și acest mesaj trebuie consolidat. Numai așa vom putea contribui la sporirea încrederii populației că opoziția știe să se unească atunci când o cere interesul cetățenilor și al țării.

– În calitatea Dvs. de Secretar executiv al Consiliului Politic pentru dialog și cooperare, care sunt obiectivele acestui Consiliu?

– Sarcinile și obiectivele Consiliului Politic pentru dialog și cooperare au fost stabilite în Acordul de constituire a acestui Consiliu:

- Coordonarea acțiunilor ce se încadrează în contextul scrutinului electoral și crearea unui front comun anticomunist.
- Monitorizarea și desfășurarea unor alegeri libere și corecte, în conformitate cu normele democratice internaționale, ca singura modalitate de depășire a crizei social-politice din Republica Moldova.
- Mobilizarea și determinarea electoratului democratic de a se implica activ în procesul electoral.
- Instituirea unei guvernări reprezentative, profesioniste și responsabile, care va contribui efectiv la consolidarea instituțiilor democratice în Republica Moldova.

– Aveți deja careva rezultate concrete ale activității Consiliului?

– Sigur că da. Însuși faptul că cele trei partide sunt solidare și promovează un mesaj anticomunist comun în plan național este o dovadă în acest sens. Mai mult chiar, și în plan internațional reușim să facem același lucru. Voi invoca drept exemplu recenta vizită pe care am întreprins-o la Strasbourg eu, împreună cu prim-vicepreședintele PLDM, Alexandru Tănase, și vicepreședintele PL, Corina Fusu. Am reușit să

promovăm punctul de vedere al opoziției despre starea de lucruri din Republica Moldova, astfel încât acesta să-și găsească reflectare în Rezoluția cu privire la Republica Moldova, pe care urmează să o adopte Adunarea Parlamentară a Consiliului Europei. Or, acolo am constatat că oficialii europeni nu cunosc anumite subtilități, chiar dacă au vizitat Republica Moldova și sunt permanent cu ochii pe situația de aici. Este o premieră absolută când opoziția vine cu un mesaj comun la un asemenea nivel și aceasta este tot o reușită a Consiliului Politic pentru dialog și cooperare.

– *Ați putea să deschideți parantezele referitor la această vizită?*

– Noi le-am demonstrat oficialilor europeni că, chiar și în spatele unor acțiuni aparent democratice, cum ar fi reducerea pragului minim de prezență a alegătorilor la votare, necesar pentru validarea alegerilor, sau reducerea pragului electoral de la 6% la 5%, stau interesele de partid ale comuniștilor, dar nu cele ale țării și ale alegătorilor. Astfel, comuniștii au dorit să se asigure că-și vor ocupa locurile în Parlament, chiar dacă vor fi aleși de o parte relativ mică a populației și, totodată, au încercat să facă tot posibilul pentru a-și trece eventualii aliați în Legislativ.

În același timp, ei au refuzat să opereze un șir de modificări electorale care într-adevăr erau necesare pentru asigurarea unui scrutin liber și corect. Mă refer aici la posibilitatea de participare la votare a moldovenilor de peste hotare, la obligațiunile

Audiovizualului public, la posibilitățile de utilizare a resurselor administrative etc. Adică, comuniștii au promovat doar acele modificări legislative care le-au convenit lor. Impresia mea este că la Strasbourg aceste detalii nu prea erau cunoscute.

– Cum credeți, de ce la Strasbourg se cunoștea doar un punct de vedere?

– Am rămas mirat să constat la Strasbourg, împreună cu colegii mei că, în ultimii ani, pretinșii membri ai opoziției din Moldova promovau, la Adunarea Parlamentară a Consiliului Europei, același mesaj deopotrivă cu reprezentanții comuniștilor. Astfel, pretinsa opoziție moldovenească mai mult a dezinformat decât a informat factorii de decizie europeni despre starea de lucruri din Moldova.

Apropo, noi, reprezentanții AMN, PL și PLDM, am fost la Strasbourg la invitația coraportului Consiliului Europei pentru Republica Moldova, Jossette Durieu. Aceasta pentru că se dorea să fie auzită și vocea opoziției într-o situație destul de interesantă care s-a creat – noua delegație a Parlamentului Moldovei la APCE încă nu a fost aleasă și aprobată, iar din cea veche au rămas doar trei deputați comuniști. Închipuiți-vă cât de informați vor fi oficialii europeni, dacă li se va aduce la cunoștință doar punctul de vedere al comuniștilor!

– Care credeți că va fi eficiența de ordin practic a vizitei Dvs. la Strasbourg?

– Imediat după evenimentele care au urmat după alegerile din 5 aprilie, am fost într-o vizită similară,

numai că la Parlamentul European. Atunci, de asemenea, am promovat un punct de vedere obiectiv asupra stării de lucruri din Republica Moldova. Am făcut o retrospectivă a recentei campanii electorale şi am solicitat efectuarea unei investigaţii transparente, cu participare internaţională, a revoltelor care au avut loc pe 7 aprilie la Chişinău, deoarece guvernarea şi-a compromis imaginea de forţă conciliantă şi nu poate pretinde la încredere din partea societăţii, fiind convins că doar aprecierile obiective din partea factorilor de decizie occidentali, doar disponibilitatea lor de a ne acorda şi în continuare susţinere, poate reda cetăţenilor Republicii Moldova încrederea într-un viitor democratic şi european. Drept urmare, inclusiv și a declarației mele, a apărut Rezoluția Parlamentului European privind situația din Republica Moldova – un document care oferea posibilități reale pentru depășirea situației postelectorale complicate. Numai că PCRM a ignorat cu desăvârșire prevederile acelui document și, în rezultat, am ajuns în acea situație de criză politică profundă în care suntem și în prezent.

Sunt convins că și de această dată efortul pe care noi, reprezentanții Consiliului Politic pentru dialog și cooperare, l-am depus la Strasbourg se va solda cu rezultate benefice. Altceva este dacă guvernarea comunistă va fi capabilă să abordeze preconizata Rezoluție a APCE printr-o optică diferită decât cea de care a dat dovadă vizavi de Rezoluția Parlamentului European.

Alianța, 3 iulie 2009

„Noi am vrut să salvăm partidul”

– La 12 ianuarie curent, aripa liberală din AMN a declarat că părăsește partidul. Dle Veaceslav Untilă, cum s-a ajuns la o asemenea decizie?

– După cum știți, în cadrul Congresului al VIII-lea ordinar al AMN, desfășurat pe 12 decembrie 2009, un grup de peste 150 de delegați au părăsit sala în semn de protest față de derapajele antidemocratice și gravele încălcări ale legislației în vigoare comise de către președintele AMN, Serafim Urechean. În acest context, noi am adresat o sesizare Ministerului Justiției și recent am primit un răspuns. Cum era de așteptat, Ministerul Justiției s-a spălat ușor pe mâini, n-a vrut să se implice și ne-a sugerat să ne adresăm în judecată. Dar noi știm cum se soluționează și cât durează aceste procese de judecată, atunci când e vorba de un conflict politic. Iar noi nu avem timp de pierdut. În plus, se făceau presiuni din partea lui Urechean și a susținătorilor lui fervenți, asupra președinților de raioane și asupra președinților organizațiilor raionale AMN care au semnat această sesizare. Se foloseau diferite metode: unii au fost ademeniți cu funcții, cu promisiuni tentante, alții au fost șantajați și intimidați. Așa-zisa noua conducere AMN a intrat în

panică, deoarece organizațiile ce au contestat rezultatele congresului reprezintă peste 11 mii de membri, adică, mai mult de jumătate din membrii AMN.

– *De fapt, ce ați vrut să obțineți prin această sesizare?*

– Noi am semnalat încălcări ce țin de limitarea pluralismului politic și a libertății de exprimare, precum și de falsificarea rezultatelor votării. Pentru ca delegații să nu poată exprima opinii anti-Urechean, la congres au fost instalate numai două microfoane, unul dintre care era la S.Urechean, iar altul la tribună, unde aveau acces oameni loiali președintelui partidului. Doritorii de a lua cuvântul din sală au fost tratați cu refuz, contrar normelor democratice. Lista vorbitorilor nu a fost adusă la cunoștința delegaților, fiind substituită pe parcursul congresului de către Urechean, cu o listă proprie. Liderul AMN a întrerupt discursurile când i-a convenit lui, fără a lua în considerare faptul că delegații din sală insistau să se continue discuțiile. Astfel, a fost limitat dreptul la libera exprimare a membrilor de partid și dreptul acestora de a participa la luarea deciziilor pe interior. Intuind că ar putea să piardă alegerile, diriguitorii congresului au introdus abuziv în sală circa 60 de persoane, care nu au fost delegate de nimeni, dar cărora li s-au înmânat mandate. Prezența în sală a acestor indivizi a deturnat mersul congresului și a influențat decisiv adoptarea unor importante decizii. Spre exemplu, prin votul lor și prin falsurile enunțate de numărători, nu a fost acceptat votul secret ca modalitate de alegere a președintelui partidului.

Cât privește falsificarea rezultatelor alegerii președintelui partidului, probele sunt concludente. La momentul votării, în sală erau prezenți 422 de delegați, cifră anunțată de S.Urechean. În urma votului privind alegerea președintelui, s-a constatat că pentru candidatura lui Serafim Urechean au votat 328 delegați, pentru candidatura lui Veaceslav Untilă – un delegat, iar câți s-au abținut, în genere, nu s-a anunțat. Un calcul elementar arată că, dacă din 422 de delegați, 150 au părăsit sala, nu aveau cum să rămână și să voteze minimum 329 persoane. Iar dacă la cifra de 329 adăugăm 150, obținem 479. Din 479 scădem 422, numărul delegaților aflați în sală la momentul votării, și obținem 57 – numărul pseudo-delegaților introduși ilegal la congres. Întru susținerea afirmațiilor noastre, putem prezenta drept probă, înregistrarea video integrală a Congresului VIII al AMN.

– *Ce l-ar fi întrebat pe S.Urechean delegații care nu au avut acces la microfon?*

– Întrebări s-au adunat multe: cu privire la prima campanie electorală din 2009, cu privire la perioada dintre campanii, cu privire la unele decizii luate după a doua campanie electorală. De exemplu, în campania electorală din primăvara lui 2009, alegătorii ne tot întrebau despre sicriele lui Urechean, care declarase în Parlament, că se pregătesc sicrie din plastic și oamenii întrebau unde-s sicriele lui Urechean. Cei care aveau mai multă imaginație, ne spuneau deschis, că ar putea comanda ei un sicriu din plastic, doar unul,

special pentru Urechean. Și nu glumeau, deoarece era clar că o asemenea tâmpenie nici comuniștilor nu putea să le treacă prin cap. Cineva l-a încercat de minte pe Urechean, iar oamenii se fereau de noi ca de niște păgâni.

După alegerile din 5 aprilie 2009, atât alegătorii, cât și membrii partidului, nu prea înțelegeau care este strategia AMN și am fost suspectați că suntem unicul partid din opoziția parlamentară care a cochetat cu comuniștii. Se vorbea că Urechean a avut niște înțelegeri secrete cu liderul comunist și oamenii se întrebau, ce căuta domnul Urechean în hulubăriile (în "golubeatni") lui Voronin? Aceste tertipuri făceau parte din planurile „secrete" ale lui Urechean, planuri ce erau cunoscute unui număr foarte restrâns de persoane, de obicei, din afara partidului.

Apropo, despre oamenii din afara formațiunii s-a vorbit mai ales atunci când s-a constatat că AMN înaintează la funcții importante în stat, persoane total străine partidului și că aceste promovări au la bază interesul liderului partidului. Și nu e vorba doar de un interes politic, căci se vorbește despre milioane de dolari care sunt oferite în schimbul acestor funcții.

– Să înțelegem că politica a devenit un business profitabil pentru S.Urechean?

– Un partid este o echipă, la care membrii aderă pornind de la convingerile lor politice, dar și urmărind anumite interese, inclusiv avansarea pe linie profesională. Fiecare formațiune își „crește" potențialii

candidați la funcții importante în stat și îi promovează. Un vechi coleg de partid, care merita să fie promovat, dar care a fost neglijat și nedreptățit, nu și-a pierdut simțul umorului și a venit cu propunerea ca AMN să organizeze o licitație de posturi bănoase: „Poate câștigăm și noi ceva. Căci am muncit la partid și nu ne-am ales cu nimic. Am rămas și fără bani, și fără posturi".

S.Urechean nu scapă nicio ocazie să declare că el finanțează integral partidul. Însă alegătorii se întrebau, ce căuta Urechean la Moscova în toiul campaniei electorale și ce legătură o fi avut el cu Grigore Caramalac? De asemenea, circulă zvonuri, atât în interiorul partidului, cât și în afara lui, că liderul AMN nu numai că finanțează activitatea partidului din mijloace financiare „tenebre", dar și mai „economisește" o parte din acești bani pentru sine, pentru „zile negre".

Totuși, dincolo de acestea și multe alte probleme, noi am fi vrut ca la congres să se vorbească despre starea reală de lucruri din AMN la momentul respectiv.

– Și care era situația în AMN în preajma congresului?

– La precedentul congres, AMN și-a trasat drept obiectiv pentru anul 2009, să devină „din lider al opoziției, lider al viitoarei guvernări democrate". La începutul anului 2009, AMN încă mai era considerată principala forță de opoziție. Însă numai în câteva luni, din principala forță de opoziție, partidul nostru a ajuns la un pas de a nu trece pragul electoral. Iar ultimul sondaj sociologic ne dădea doar 1,2% din

simpatiile electoratului. În același timp, liderul partidului încerca să ne prezinte acest evident eșec, drept o mare victorie. N-a avut curajul să recunoască: AMN a suferit o înfrângere iar obiectivul propus nu a fost realizat. E trist, dar e adevărat.

După ce a avut un trecut atât de promițător, AMN a ajuns să aibă un rating în continuă scădere, să aibă un deficit de imagine, să aibă prognoze foarte sumbre pentru următoarele alegeri, să aibă o dispoziție internă deprimantă. S.Urechean a instaurat în partid un soi de dictatură „moale" iar el a devenit un fel de dictator „blând". Când a simțit că pământul îi fuge de sub picioare și că membrii de rând ai partidului nu-l mai vor președinte, a început să-i intimideze, și a insistat să fie înaintat numai un singur candidat la funcția de președinte al partidului, și acest candidat trebuia să fie neapărat S.Urechean. Așa e cu democrația în AMN, ea vine în formă de directivă, de indicație și e obligatorie pentru toți. Noi n-am acceptat o asemenea democrație de partid! Noi am vrut să promovăm un alt gen de democrație, o democrație a tuturor membrilor de partid.

– *Considerați că responsabilitatea pentru eșecul relativ al AMN trebuie să și-o asume doar liderul formațiunii?*

– Atunci când grupul de experți în tehnologii electorale ne-a propus un proiect modern de campanie electorală, S.Urechean a refuzat acest proiect, deoarece el nu reflecta suficient grandomania

respectivului. El avea un plan al campaniei electorale elaborat cu zece ani în urmă. Așa am și mers: fără culoare, fără idei originale, absolut neinteresanți pentru alegători. Oamenii, atât în interiorul partidului, cât și în exteriorul lui, au sesizat impotența liderului AMN, iar lucrurile au mers tot mai prost și mai prost. Dar asta pentru domnul Urechean a contat mai puțin. El a vrut să devină președinte de țară cu orice preț. Așa îi plăcea lui, să se vadă președinte. Dormea și se vedea președinte. Nu-l interesa faptul că alegătorii îi dădeau numai 2% ca politician. Nu-l interesa că lumea râde de noi și că potențialii noștri alegători, alegătorii AMN, din cauza acestei ambiții nesăbuite, au dat votul lor altor formațiuni și altor lideri mai credibili. Domnul Urechean avea calculele lui strategice, pe care noi nu le cunoșteam. Când i-am spus că oamenii din teritoriu refuză să ia calendarele cu imaginea lui Urechean sau le aruncă demonstrativ, el a declarat că va obține 52 de mandate în Parlament. Urechean garantează!

În preajma Congresului VIII al AMN, ca să-și mai îmbărbăteze echipa, S.Urechean s-a lăudat că la următoarele alegeri AMN va lua cel puțin 10%, fără ca el să deschidă gura. Poate că are dreptate. Dacă în campaniile electorale din anul 2009 el nu ar fi deschis gura, noi am fi luat mult mai mult decât 10%! Și am să vă aduc un exemplu elocvent. E vorba de două raioane din aceeași zonă a republicii. În campania electorală, în primul raion lui S.Urechean i se organizează niște întâlniri fastuoase, cu o prezență de peste

o mie de oameni. În al doilea raion, S.Urechean este purtat pe la niște întreprinderi mici, unde lucrau câte 20-30 de oameni. Înfuriat, liderul național îl cheamă pe președintele raionului respectiv la Biroul partidului, să-i ceară socoteală. Și atunci președintele raionului i-a spus în față: „Eu vreau să câștig alegerile în raionul meu. Oamenii m-au prevenit, să nu-l aduc pe Urechean, că nu-l votează. Pentru mine au zis că votează, pentru Urechean – nu!". Așa s-a și întâmplat. În primul raion, AMN a acumulat câteva sute de voturi, în al doilea – câteva mii. Pentru ambițiile exagerate ale lui S.Urechean a plătit întreg partidul.

– Credeți că schimbarea liderului AMN ar fi generat o schimbare reală în cadrul formațiunii?

– Există partide care au ales schimbarea și aceste partide s-au afirmat în ultimii ani pe arena politică. Aceste formațiuni au demonstrat capacitatea de a se adapta timpurilor noi, au operat modificări calitative la nivel de echipă centrală, au promovat lideri moderni. Dar există și partide care au rămas în stagnare, care s-au împotmolit în vechile deprinderi, care nu s-au reformat și au pierdut considerabil din terenul electoral. Din păcate, Alianța „Moldova Noastră" a ajuns să facă parte din cea de-a doua categorie.

Cu câteva zile înainte de congres, S.Urechean ne-a propus, mie și lui Iurie Colesnic, să ne retragem candidaturile la funcția de președinte al AMN, să fim „cuminți" la congres, iar el, în schimb, ne va lăsa în funcții mai departe. Evident, noi nu am putut accepta un

asemenea târg. Noi aveam elaborată o strategie clară de redresare a situației și de dezvoltare a partidului, pe care urma să o prezentăm congresului. Noi am vrut să salvăm partidul!

Colegii care ne-au susținut, de asemenea, erau gata să pună umărul și să purcedem neîntârziat la renașterea și la fortificarea partidului. Acești oameni au stat la temelia AMN. Noi am muncit enorm la construcția și consolidarea partidului. Nu ne-am ferit de greutăți și nu ne-am temut să ne asumăm anumite responsabilități. Dar nu am trișat niciodată, nu am trădat pe nimeni și nu am mers împotriva unor valori și principii în care am crezut. Am fost înțelegători și am făcut sacrificii în numele unei idei, care ne-a unit pe toți în acest colectiv.

Serafim Urechean are și el unele merite față de AMN. Nici nu punem în discuție faptul. Dar aceste merite țin de domeniul trecutului. S.Urechean este un politician al trecutului, nu este un politician al prezentului și, cu atât mai mult, nu este un politician al viitorului.

– Ați anunțat demararea unui nou proiect de consolidare a forțelor democratice. Până unde va merge acest proiect?

– Vreau să vă spun că alături de mine se află oameni cu tărie de caracter, care, de-a lungul timpului au dat dovadă de devotament față de idealurile cu care am pornit la drum. Tocmai de aceea, noi am decis să continuăm lupta pentru unificarea forțelor

democratice într-o formulă nouă. Această formulă vizează crearea unei forțe care să redea speranța tuturor celor ce nu se regăsesc în niciun partid politic.

Noi ne propunem constituirea unui pol puternic format din partidele extraparlamentare, din personalități ale vieții publice neangajate până acum în politică, din tineri cu o nouă mentalitate și din politicieni valoroși care vor să facă o politică axată pe agenda publicului și nu pe agenda liderilor de partide. Am demarat dialogul cu Mişcarea Acțiunea Europeană, care s-a dedicat fără rezerve luptei împotriva comunismului, luptei pentru valorile europene, care are în rîndurile sale oameni oneşti şi de calitate, care au demonstrat voință politică şi multă implicare în ultimele două competiții electorale. Noi suntem încrezători că vom realiza un proiect politic de anvergură, ce va corespunde așteptărilor celor mai importanți parteneri ai noștri: cetățenii Republicii Moldova.

Timpul, 15 ianuarie 2010

„Formatul hexagonal – o soluţie pentru conflictul transnistrean”

– Dle Untilă, acum câțiva ani ați venit cu o inițiativă legislativă, care prevedea declararea Zilei de 2 martie drept zi de comemorare a celor căzuți în timpul conflictului armat de pe Nistru din 1992. Care este soarta acestei inițiative?

– Guvernarea comunistă a ținut această inițiativă pe raft mai mult de doi ani de zile. Aș vrea să cred că a procedat astfel, doar din motivul că ea a venit de la un reprezentant al opoziției. De altfel, indiferent de motiv, mi se pare amoral să te opui instituirii unei zile de comemorare a celor care și-au dat viața pentru patrie. Ei au fost adevărați eroi și faptul că Republica Moldova este astăzi un stat suveran și independent, iar integritatea sa teritorială este recunoscută în plan internațional e și meritul lor.

În prima perioadă după venirea democraților la guvernare, nu am pus această chestiune. Înțelegeam prea bine că existau probleme social-economice stringente, care necesitau soluții rapide și eficiente. Dar odată cu stabilizarea situației, am propus revenirea la acest proiect de hotărâre. În primă fază, unii colegi s-au opus. Am încercat să înțeleg care sunt

motivele și să întreprind acțiunile ce se impuneau. Am avut senzația că ei erau ușor deranjați de faptul că această zi de comemorare urma să fie inclusă într-o hotărâre adoptată de Parlament la începutul anilor 90 ai secolului trecut care, în denumirea sa, se referea doar la zile de odihnă și sărbătoare, deși în cuprinsul legii erau și zile de comemorare. Spre exemplu, Ziua de comemorare a lui Mihai Eminescu, care nu este nici zi de odihnă, nici zi de sărbătoare. Pentru a înlătura acest impediment, am elaborat un nou proiect de hotărâre prin care am modificat denumirea hotărârii respective, menționând că ea se referă și la zilele de comemorare. Dar nu am simțit o careva schimbare de atitudine, indiferent de argumentele aduse. În situația creată, am fost nevoit să insist și în final am reușit introducerea chestiunii în ordinea de zi și acum sper că ea va fi adoptată de Parlament.

– Dar între timp a venit și de la Guvern o inițiativă similară…

– Aș vrea să cred că apariția acestui proiect de lege se datorează lipsei de comunicare în cadrul Alianței pentru Integrare Europeană. Sunt departe de gândul că noua guvernare ar prelua vechile practici comuniste, când proiectul opoziției era pus pe raft, iar între timp se elabora un proiect similar, care avea însă un alt autor. Dar trebuie să recunosc că, la un moment dat am admis și această idee, și am expus-o în public. Mi-am întrebat colegii de alianță: care a fost necesitatea unui nou proiect? Am înțeles că e

vorba de denumirea acestei zile. Le-am spus atunci că nu era nici o problemă dacă puneam proiectul de hotărâre elaborat de mine în discuție ca principiu, iar denumirea o stabileam prin consens în Parlament. Pentru mine nu atât contează cine este autorul acestui proiect de lege, eu sau Guvernul, cât faptul ca un asemenea proiect să fie adoptat și să existe o zi de comemorare a celor căzuți la Nistru. Sper că mesajul pe care l-am transmis va fi auzit de colegi și vom găsi o ieșire onorabilă din situație. Altfel, intenția de a promova o inițiativă nobilă în esență, va avea un singur rezultat – ne vom face de râs și vom batjocori memoria eroilor.

– Dle Untilă, nu o dată ați venit cu inițiative în susținerea celor care au luptat la Nistru. Acest lucru se datorează faptului că ați luptat în acel război?

– Inclusiv. Știu mai bine ca oricine prin ce au trecut foștii mei camarazi de arme în timpul conflictului, dar și ulterior în perioada de după război. Spre regret, nici una din precedentele guvernări nu a fost preocupată suficient de soluționarea problemelor cu care se confruntă această categorie de cetățeni. Ba mai mult, uneori s-a încercat lipsirea combatanților și de unele din puținele facilități de care beneficiau. De fiecare dată am intervenit, prin instrumentele legale pe care le-am avut la dispoziție, și mă bucur că uneori efortul meu s-a încununat de succes. Este de datoria mea morală și civică să pledez cauza combatanților și voi face acest lucru ori de câte ori va fi nevoie!

– La ce v-ați referit când ați spus că s-a încercat lipsirea celor care au luptat la Nistru de facilități și că ați reușit contracararea acestor tentative?

– De exemplu, guvernarea precedentă a încercat să-i lipsească pe participanții la conflictul armat de pe Nistru, care mai sunt încă încadrați în efectivul organelor de interne, de pensia ce li se cuvine și pe care au obținut-o apărând suveranitatea, independența și integritatea țării. Nu am reușit să obțin stoparea acestei fărădelegi în Parlament, deoarece atunci eram în opoziție, în schimb am inițiat un proces în Curtea Constituțională pe care l-am câștigat în partea ce ținea de pensia categoriei de combatanți menționați mai sus. Era clar că Parlamentul a adoptat o lege neconstituțională și eu am sesizat Curtea Constituțională, pentru a restabili dreptatea.

– Aș vrea să vă întreb și ca politician, și ca participant la războiul din Transnistria: cine și cu cine a luptat în 1992?

– Am spus-o și o mai spun: atunci a avut loc un război dintre tânărul stat Republica Moldova și Rusia, care dorea să mențină acest teritoriu în sfera sa de influență. Decizia Curții Europene a Drepturilor Omului în cazul Ilașcu și alții contra Moldovei este o confirmare în acest sens. Armata a 14-ea a Uniunii Sovietice, dislocată în regiunea transnistreană a Republicii Moldova, nici pe departe nu a avut rolul pe care încearcă să i-l atribuie unii. Prezența acestei armate în stânga Nistrului și atunci, dar și în toți acești ani a consolidat

regimul separatist de la Tiraspol și a zădărnicit eforturile întreprinse în vederea reglementării conflictului atât de către conducerea Republicii Moldova, cât și de către comunitatea internațională.

– Să înțeleg că orice reglementare a problemei transnistrene este imposibilă, atât timp cât în regiune staționează trupele rusești?

– Din păcate, lucrurile stau anume așa. Eu sunt adeptul strategiei celor trei D, expuși consecutiv după cum urmează – Demilitarizare, Decriminalizare, Democratizare. Numai în această formulă putem obține o soluție durabilă pentru diferendul transnistrean. Acesta nu este un conflict etnic, religios sau care ar purta un caracter mai greu de depășit, după cum e situația în cazul altor conflicte din Europa. Acest conflict este unul politic, cu unele conotații comercial-economice. Prin urmare, identificarea unei soluții pentru el este posibilă, dacă vom merge pe schema expusă mai sus. Nu trebuie să inventăm nimic în acest sens – urmează doar ca Rusia să-și respecte angajamentele sale internaționale privind retragerea trupelor și armamentului său din regiunea de est a Republicii Moldova, iar noi să punem în aplicare legile adoptate anterior de Parlamentul de la Chișinău cu referire la conflictul transnistrean și să implementăm acele înțelegeri la care s-a ajuns deja, în primul rând, cele ce țin de consolidarea măsurilor de încredere între două maluri ale Nistrului.

Apropo, în noiembrie 2008, fiind membru al delegației parlamentare la NATO, am promovat un

amendament istoric în Rezoluția „Viitorul relațiilor NATO – Rusia". În acel amendament, s-a indicat asupra necesității respectării deciziei summit-ului OSCE de la Istanbul, privind retragerea trupelor și armamentului rusesc din Republica Moldova.

– Există mai multe opinii referitor la eficiența actualului format de negocieri. Dvs. ce părere aveți?

– Cred că actualul format 5+2 este mai bun decât precedentul format (cel pentagonal), dar pentru sporirea eficienței lui, se impun totuși unele schimbări. Anterior, am lansat ideea formatului hexagonal și insist că acest format ar fi cel mai bun în situația actuală. Transnistria urmează să fie exclusă ca parte a procesului de negocieri. În lumina deciziei CEDO în cazul grupului Ilașcu și alții contra Moldovei, rolul de parte în conflict urmează să-i revină Rusiei care, respectiv ar pierde calitatea de mediator și ulterior garant. De rând cu aceste schimbări, SUA și UE ar trebui să devină mediatori și garanți, astfel fiindu-le substituită calitatea de observatori în procesul de negocieri, pe care o au în prezent. Adică, formatul de negocieri s-ar prezenta în felul următor: Republica Moldova și Rusia – părți în conflict, iar Ucraina, OSCE, SUA și UE – mediatori și garanți. O asemenea formulă ne va permite să ne mișcăm înainte și să obținem o soluție echitabilă pentru conflictul transnistrean.

Timpul, 26 februarie 2010

„Chiar dacă supărăm pe cineva, legea "Pensii şi salarii" trebuie votată!"

– Domnule Untilă, ați făcut zilele trecute o declarație curajoasă: spuneați că sunteți gata să puneți condiții Alianței pentru Integrare Europeană, contra sprijinului acordat de către MAE din Parlament. Nu ați mai vorbit despre asemenea condiții până acum, de unde această schimbare de atitudine?

– Declarația la care faceți referire a fost făcută odată cu depunerea, în Parlament, a Legii MAE privind aducerea pensiilor și a salariilor minime pe economie, prin majorări în etape, până la nivelul minimului de existență. Este o lege în care credem și pentru care suntem gata să luptăm, indiferent cine se supără pe noi.

Am cerut public sprijin din partea partidelor democratice parlamentare pentru adoptarea acestei legi. Am anunțat public că suntem responsabili ca această lege să treacă înainte de dizolvarea Parlamentului. Nu este o poziție cuminte, așa cum i-am obișnuit până acum pe colegii din AIE, dar este o poziție constructivă. Nu dăm semnalul unei schimbări de macaz, ci încercăm să facem cunoscute voința și forța politică a MAE. Pe termen scurt și mediu, sperăm ca

acest proiect pe care îl propunem spre adoptare, prin care pensiile și salariile minime vor fi majorate până la nivelul minimului de existență, să contribuie chiar la creșterea unității AIE.

– Înțeleg din declarația dumneavoastră că doriți să impuneți pe agenda guvernării acest proiect… Sunteți nemulțumit de activitatea AIE?

– E vorba doar de o ordonare a priorităților. Noi vrem să aducem agenda politică spre agenda cetățenilor. Credem în continuare că Alianța trebuie să funcționeze, să acționeze unitar, să facă o politică coerentă. Necesitatea AIE nu trebuie pusă la îndoială, pentru că dacă AIE eșuează, PCRM va crește fără să miște un deget, ceea ce ar însemna un dezastru pentru societatea noastră! Putem vorbi însă despre prioritățile acestei Alianțe pe care și MAE o susține, dar care – haideți să recunoaștem – trebuie să facă și mai multe. Vă dau un exemplu: Republica Moldova trece printr-o situație extrem de delicată, din punct de vedere politic. Din această cauză, în ciuda ritmului susținut al creșterii economice – această creștere economică nu este resimțită de cei care au cea mai mare nevoie de ea: cetățenii. Sigur că există colegialitate, sigur că există sprijin între partenerii Alianței, dar nu putem să ne trecem cu vederea unii altora astfel de erori.

– Păreți foarte hotărât să obțineți adoptarea unei legi-minune, prin care pensiile și salariile vor fi majorate. Pe ce vă bazați când faceți aceste afirmații?

– Proiectul "Pensii și salarii" pornește de la o problemă reală și vine cu o soluție posibil de realizat. Suntem oameni politici responsabili, de aceea am să vă rog să îmi permiteți să vorbesc despre "minuni" într-un context diferit. Când la mijloc ne confruntăm cu o problemă reală – sărăcia – vreau să răspund tot cu o soluție realizabilă, concretă. Proiectul de față constituie o astfel de soluție.

În proiectul de lege, solicităm o creștere în etape, începând cu Bugetul anului 2011, pentru aducerea nivelului pensiei și salariului minim la nivelul minimului de existență. Vorbim de majorări în etape ale pensiilor și salariilor minime pe economie tocmai pentru că suntem conștienți că nu putem asigura peste noapte creșterea nivelului de trai. Dar avem la dispoziție, alături de partidele din AIE, șase luni pentru a stabili etapele în care se vor realiza majorările și sursele de finanțare.

Iar dacă doriți să vorbim despre minuni, ei bine – putem considera o reușită foarte mare faptul că proiectul asigură că cei care vor conduce țara, indiferent de culoarea politică, vor fi nevoiți să respecte acest calendar al creșterilor pensiilor și salariilor!

– În cât timp credeți că e reală adoptarea și intrarea în vigoare a acestei inițiative?

– Mi-aș dori ca acest lucru să se întâmple cât mai degrabă, dar există și câteva etape care trebuie urmate. Să luăm, de exemplu, numai etapele legislative – depunerea documentului, discuțiile la Biroul

Permanent, în fracțiuni, în comisii, în plenul Parlamentului, adoptarea, publicarea, intrarea în vigoare. Vom încerca să urgentăm la maximum aceste proceduri, astfel încât, până la dizolvarea Parlamentului, legea să fie deja publicată în Monitorul Oficial.

– Toate etapele de care vorbiți implică nu doar coordonare, dar și implicare susținută din partea celorlalte formațiuni politice. Revin și întreb: există sprijin politic pentru acest proiect?

– Dacă nu există în acest moment, el trebuie obținut: cât mai repede și cât mai eficient. Noi nu degeaba am acordat un termen de 30 de zile Parlamentului pentru a lucra și pentru a adopta acest proiect! Dar avem încredere că vom găsi înțelegere și cooperare din partea partidelor democratice parlamentare. Dacă eforturile AIE se vor coaliza în acest sens, începând cu anul 2011 și pe o durată de doi ani, pensiile și salariile vor crește, în etape, astfel încât să atingă nivelul necesarului minim de existență.

Acest obiectiv ar trebui să îi mobilizeze pe politicienii moldoveni. La fel cum ar trebui să îi motiveze datele oficiale, privind numărul oamenilor care trăiesc de pe o zi pe alta, cu venituri sub nivelul pragului minim de existență. Conform datelor oficiale, 205.000 de salariați și 130.000 de pensionari au în prezent niveluri ale veniturilor sub cele ale pragurilor nivelului de trai minimal. Pentru acești oameni, nu contează înțelegerile politice, ci doar cum

să depășească ziua de azi și ziua de mâine. Pentru acești oameni, clasa politică este responsabilă să se implice.

– Este acest proiect pe care îl propune MAE un test pentru clasa politică?

– Un test de maturitate, aș completa eu. Avem problema: sute de mii de oameni care trăiesc în sărăcie, cu venituri sub minimul de existență. Avem soluția: un proiect de lege care propune majorări realiste ale pensiilor și salariilor minime pe economie, în următorii doi ani de zile, în etape. Atât trebuie să conteze în momentul în care omul politic cântărește decizia de a vota sau nu un astfel de proiect. Nu contează inițiatorii, nu contează pozițiile partidelor politice. Pentru că proiectul "Pensii și salarii" nu îi vizează pe politicieni și nici măcar pe oamenii care vor să trăiască foarte bine. Legea aceasta ar răspunde la nevoile celor care au probleme în a-și asigura un nivel de trai decent. Este o lege care nu acordă beneficii în plus cuiva, ci care face dreptate, aducând noțiunea de "trai decent" de pe hârtie, în viața cetățenilor Moldovei.

– Cine a lucrat pentru realizarea acestui proiect?

– Proiectul, în forma pe care o puteți găsi în Parlament, înregistrat cu numărul 1579/ 24.05.2010, prevede inclusiv soluții pentru asigurarea finanțării, precum și etapele în care ar urma să fie implementate majorările. Este rezultatul muncii de peste două luni de zile a specialiștilor noștri. Și, totodată, el

reprezintă un prim pas pe care îl face MAE în evoluția sa pe scena politică. Am depășit etapele de consolidare și organizare internă, iar acum începem să venim cu soluții reale pentru oameni. Avem proiecte, avem soluții și vom fi extrem de activi în a ne lupta politic pentru ele în perioada următoare, pentru că vrem să întoarcem prioritățile politice spre nevoile cetățenilor.

Timpul, 28 mai 2010

„Este momentul adevăratei reforme politice, prin introducerea votului uninominal şi micşorarea numărului de deputaţi”

– Domnule Untilă, partidul pe care îl conduceți, Partidul Mișcarea Acțiunea Europeană, s-a impus și pe parcursul anilor, iar de câteva luni s-a afirmat în mod deosebit. Dintre toate formațiunile înregistrate pe segmentul politic – fie liberale, fie de centru, fie de stânga MAE a formulat sloganul cel mai actual: mai multe fapte – mai puțină politică. Din punctul meu de vedere, acest slogan vă dă șanse pentru scrutinul electoral anticipat din 28 noiembrie. Considerați că veți accede în legislativ?

– Este momentul ca Republica Moldova să fie guvernată, în sfârşit, de o politică a faptelor, nu de o politică a vorbelor goale. Pentru prea mult timp, toată clasa politică s-a aplecat asupra luptelor de orgolii şi ambiții, asupra satisfacerii mai întâi a intereselor unora sau altora şi abia la final, a interesului național. Partidul Mișcarea „Acțiunea Europeană” speră să intre în Parlament cu cât mai mulți deputați, pentru a ne putea îndeplini obiectivele pentru Moldova. Din sondajele de opinie interne ale noastre, dar și din ale altor

partide – rezultă că MAE are cea mai spectaculoasă creștere dintre toate partidele.

– Cei trei președinți, Parlamentele de până acum, Guvernele care s-au perindat, au făcut cu preponderență politică – ne orientăm în continuare spre CSI ori rămânem pe cam 200 de ani prizonierii iluziei, sau ne orientăm spre Uniunea Europeană. Cam asta e toată politica din RM. În consecință, suntem anume astfel tratați, decât asemenea politică, mai bine pentru orice partid, cu atât mai mult pentru orice lider să se pătrundă de cum trăiește și gândește de azi pe mâine omul de rând.

– Noi suntem partidul care se consultă cu oamenii, care îi vizitează, care le cere părerea, care îi susține în fața autorităților. Pentru noi, oamenii reprezintă adevăratul partener politic. Noi avem parteneriat cu oamenii și negociem doar în numele lor. Electoratul este atent acum într-o măsură mult mai mare la oferta cu efect direct asupra nivelului de trai al cetățenilor. MAE a demonstrat că acționează altfel decât celelalte partide, că pune accent pe realizări, nu pe conflicte și pe urmărirea propriului interes electoral. MAE a determinat creșterea pensiilor, a acționat în Parlament împotriva abuzurilor, care ar fi dus la majorarea nejustificată a tarifelor la gaze. Există, așadar, dovada că MAE face lucruri concrete, pozitive, în acord cu ceea ce își doresc oamenii obișnuiți.

– Vă diferențiați de celelalte partide de la noi. Aveți un mesaj mai proaspăt, spuneți că faceți politică mai

întâi pentru oameni. Dar celelalte partide pentru ce anume acționează, nu tot pentru cetățeni?

– Clasa politică, în ansamblul ei, este falimentară. Referendumul a consfințit această stare de fapt. Poporul a întors spatele partidelor. Este timpul să oferim altceva populației: să facem agenda politică în funcție de ce au nevoie oamenii, nu în funcție de ce au nevoie politicienii.

Noi nu ne-am certat, noi am tăcut şi am făcut. Ne-am dus pe străzi, am vorbit cu oamenii, am strâns semnături de la oameni pentru a creşte pensiile şi cu ele ne-am dus înapoi la Parlament. Am făcut presiuni şi am reuşit să determinăm creşterea pensiilor. Pe noi ne defineşte ce am făcut, nu ce am spus. Fără a fi lăudăroşi, credem că MAE poate fi motorul care poate genera reforma adevărată a clasei politice.

– Ați vorbit mult în această campanie despre necesitatea reformării clasei politice.

– O dovadă că actuala clasă politică trebuie reformată o constituie refuzul liderilor forțelor democrate de a semna un Acord prin care se angajau să nu facă alianță cu PCRM după alegeri. Noi i-am invitat pe liderii forțelor democrate - PLDM, PL, PDM și AMN - să semneze un Acord de stabilitate politică prin care se angajează să rămână uniți și după alegeri, în fața PCRM. Dar aceștia nu au onorat invitația. Ce dovadă în plus mai doriți?

Dacă semnau, liderii partidelor democratice își luau angajamentul să nu facă alianță cu PCRM după

alegeri, să desemneze candidatul la funcția de Președinte prin votul majorității semnatarilor și să facă din crearea de locuri de muncă și integrarea în Uniunea Europeană priorități naționale. Sunt lucruri pe care oamenii le așteaptă de la clasa politică, iar acești oameni nu trebuie să fie dezamăgiți. Ce propune MAE este introducerea votului uninominal și reducerea numărului de deputați, astfel încât politicienii să direct răspunzători în fața alegătorilor.

– Dintre cititorii noștri vor cunoaște, posibil, „planul de modernizare a RM prin crearea locurilor de muncă". Vă oferim spațiu, oricât, să-i cunoaștem tezele. De unde începeți și până unde se va merge.

– Planul de modernizare al Moldovei prin crearea de locuri de muncă prevede un set clar de acțiuni prin care estimăm că vor fi generate 60.000 de locuri anual, începând cu 2011. Este un program bine fundamentat, realizat de specialiştii MAE şi de partenerii noştri din societatea civilă şi din mediul universitar. MAE vine cu un program economic de modernizare a Moldovei, în centrul căruia se află obiectivul național de a înmulți locurile de muncă existente.

Proiectul cuprinde 5 măsuri pentru crearea de locuri de muncă noi și mai bine plătite. Să le luăm pe rând.

1. Reducem dobânzile la creditele acordate economiei și gospodăriilor, micșorând rata de refinanțare a BNM până la 2-4%. Ca urmare a scăderii ratei de refinanțare a Băncii Naționale, băncile care acordă

credite, inevitabil, vor scădea ratele dobânzii. Astfel, vom obține credite mai ieftine pentru antreprenori. Aceștia vor fi motivați să facă credite și să își dezvolte afacerile. Deci, vor fi create și mai multe locuri de muncă. La rândul lor, cetățenii simpli vor putea lua împrumuturi de la bănci, fără să plătească înapoi dobânzi nejustificat de mari.

2. Reducem impozitele pentru persoane fizice și juridice, introducând cota unică de impozitare, de 12%. Este o procedură aplicată deja cu succes în țările postsocialiste. Se reduce inechitatea – aceeași rată de impozitare pentru toți! Atragem în Republica Moldova mai mulți investitori din străinătate, pentru că o cotă unică reprezintă garanția unui sistem de taxe și impozite "fără surprize".

3. Creștem puterea de cumpărare a populației, majorând pensiile și salariile. Mai mulți bani în buzunar înseamnă mai mulți bani în circuitul economic, deci – o economie în mișcare. Piața se va revitaliza, se va dezvolta pentru a face față dorinței de cumpărare. Aceasta înseamnă mai multe afaceri noi, mai multe locuri de muncă noi și bine plătite.

4. Impunem acordarea salariului minim special și condițiilor de muncă corecte în lohn-uri (întreprinderi care folosesc materie primă importată și exportă produsul finit), pentru a bloca abuzurile celor care caută mână de muncă ieftină în Republica Moldova. Trebuie să încurajăm producătorii să vină în Moldova, să fabrice aici, dar respectând condițiile de muncă și

salarizare drepte pentru cetățenii noștri. Oamenii vor avea unde să muncească și oricum vor fi mai bine plătiți decât în alte sectoare.

5. Aducem industria prelucrătoare în 1450 de localități. Printr-un proiect de lege, urmează a fi create, cu susținere financiară de la stat, o rețea de centre de prestare a serviciilor agrotehnice, agrochimice, agronomice și zootehnice, precum și a sistemelor de colectare și cumpărare a mărfurilor agricole (laptelui, cărnii, strugurilor, fructelor, legumelor, cerealelor etc.).

– În „mesajul integral al Președintelui MAE către cetățenii RM", publicat și în Literatura și Arta, Nr. 43, Dvs. precizați: „din păcate, partidele care s-au perindat până acum la putere, indiferent de culoarea lor politică, au folosit această putere numai pentru a-și satisface propriile ambiții". Aveți dreptate. Așa spun oamenii. Admit că la 28 noiembrie reușiți. Nu veți urma aceeași cărare străbătută?

– Noi avem nevoie de sprijinul alegătorilor în măsura în care alegătorii au nevoie de fapte din partea politicienilor. MAE crede că politica trebuie făcută pentru oameni şi face politică pentru oameni. MAE a venit în această campanie nu cu un mesaj politic, ci cu o soluție politică la problemele reale ale oamenilor. Nu venim cu promisiuni deşarte, ci cu proiecte clare, care vor deveni legi în beneficiul cetățenilor Moldovei. MAE a demonstrat deja că știe să facă politică pentru oameni. Noi am demonstrat că ne ținem de cuvânt şi

că vom promova o clasă politică reformată. Că vom stopa politica vorbelor goale şi vom aduce mai multe fapte. Noi chiar și fără să fim la guvernare, cu doar doi parlamentari, am reușit să impunem pensia minimă. În momentul în care vom avea puterea reală de a face agenda guvernamentală, să fiți siguri că vom realiza înzecit. Cetățeanul este partenerul nostru de guvernare. Dacă nu ne respectăm cuvântul, nu mai avem partener.

Literatura și Arta, 4 noiembrie 2010

„La congres vom lua decizii cardinale”

– Domnule Untilă, MAE este unicul partid care a declarat deschis că este dispus să ajute noul Guvern să soluționeze problemele stringente cu care se confruntă țara și chiar ați venit cu o inițiativă în acest sens. Ce a stat la baza acestei decizii?

– Un partid serios nu trebuie să aibă altă prioritate decât interesul cetățeanului. Așa se întâmplă la noi că partidele își amintesc de interesele cetățenilor de cele mai multe ori în campania electorală. În alegeri toți vin cu propuneri, inițiative, strategii, dar după alegeri majoritatea se fac a uita de intențiile „nobile” pe care le-au avut. Pentru noi, indiferent de faptul că suntem în Parlament sau în afara lui, contrează ca problemele oamenilor să fie rezolvate. De aceea, am declarat că avem o echipă de profesioniști, avem un potențial și suntem gata să ajutăm Guvernul astfel încât să trăim într-o țară cu mai puține probleme, cu un anume nivel de bunăstare. Iar pentru a demonstra că nu facem doar declarații, am propus Guvernului proiectul *Strategiei naționale privind ocuparea forței de muncă în localitățile rurale*, document elaborat de specialiștii noștri. Această strategie identifică direcțiile de acțiune în vederea deschiderii de noi afaceri la sate

și prevede și implicarea statului în procesul de creare a locurilor de muncă. Implementarea strategiei va permite relansarea industriei prelucrătoare în 1450 localități ale Republicii Moldova. Astfel, în următorii trei ani, în fiecare localitate vor apărea în jur de 50 de locuri de muncă, ceea ce în total ar constitui circa 72 mii locuri de muncă.

– *Și dacă actualul Guvern va neglija propunerile MAE?*

– Dacă Guvernul își va axa acțiunile pe prioritățile omului simplu, va soluționa problemele stringente ale societății, noi vom spune deschis că acesta este un Guvern bun care trebuie susținut. Dacă însă acest lucru nu se va întâmpla, vom fi de partea cetățeanului și vom critica Guvernul pentru lipsa de acțiune și rezultate. În relația noastră cu Guvernul, mult depinde și de modul în care vor fi tratate inițiativele cu care venim. Dacă Executivul le va lua în calcul, le va implementa întru binele cetățeanului, atunci vom continua să colaborăm, iar dacă nu… Noi ne dăm seama că s-a mers pe formula răului mai mic. Deși am avea unele rezerve față de partidele ce au constituit alianța, precum și față de unii reprezentanți ai acestora în parte, coaliția de centru-dreapta este o soluție mai bună decât revenirea comuniștilor la guvernare. Dar trebuie să ne concentrăm pe eficiența actului guvernării. Nouă, partidelor extraparlamentare de orientare democratică, ne revine o misiune extrem de importantă. Avem datoria morală de a veghea și de a interveni ori

de câte ori va fi nevoie, pentru a ne asigura că agenda guvernamentală nu deviază de la interesul cetățenilor. Iar aceasta înseamnă nu doar critică sau, cum se mai spune la noi, opoziție constructivă, ci și un suport concret în vederea realizării intereselor cetățenilor.

– Ce părere aveți despre Programul noului Guvern?

– La nivel declarativ, Programul noului Guvern este unul complex. În el își găsesc reflectare mai multe obiective cu adevărat prioritare pentru țara noastră – integrarea europeană, reintegrarea țării, o politică externă echilibrată și eficientă, supremația legii, combaterea sărăciei etc. Dar trebuie să rămânem cu picioarele pe pământ și să fim conștienți că nu este suficient să ai un program bine structurat. E nevoie ca acțiunile de ordin practic să asigure implementarea lui cu maximum de eficiență. De exemplu, precedentul program de guvernare prevedea elaborarea unei strategii de soluționare a conflictului transnistrean, lucru care însă nu a fost îndeplinit. O situație similară este și în cazul altor domenii – economic, bugetar-fiscal, organe de drept etc. E adevărat – contextul în care a activat precedentul Guvern a fost unul specific, dar nimeni nu garantează că acum va fi altfel.

– Scumpirile ce s-au înregistrat în ultimul timp au produs o stare de neliniște în societate. Cum credeți, va reuși Guvernul să diminueze efectele acestor scumpiri?

– Cred că Guvernul urmează să intervină și să fie puse în funcțiune mecanismele existente de control, pentru a nu admite majorări nejustificate. Este vorba

despre Serviciul Vamal, care trebuie să vegheze ca mărfurile de import să nu fie declarate la prețuri ce nu corespund realității. Este vorba despre Serviciul Fiscal, care trebuie să vegheze formarea prețurilor pe întreg lanțul valoric. Este vorba despre Agenția Națională pentru Protecția Concurenței, care trebuie să vegheze ca să nu existe înțelegeri de cartel. Este vorba despre organele Procuraturii, CCCEC, MAI, alte organe de stat, care au atribuții concrete. Dacă Guvernul va asigura o situație în care toate structurile abilitate își vor face datoria conștiincios, vom avea doar majorări de prețuri justificate. Iar aceste majorări pot fi compensate în cazul păturilor social-vulnerabile de către stat. Guvernul are posibilitatea să facă acest lucru. Cel puțin, așa arată statistica oficială, care indică o creștere economică de 6,5%. Rămâne însă să vedem cum va proceda Executivul în continuare. Soluții sunt, dar e nevoie de voință pentru implementarea lor.

– Cum apreciați situația ce s-a creat după alegerile parlamentare anticipate din 28 noiembrie?

– E bine că, și după aceste alegeri, comuniștii au rămas în opoziție. Este un lucru extrem de important prin prisma perspectivelor de dezvoltare a țării. În același timp, sigur că am fi vrut ca MAE să facă parte atât din noul Parlament, cât și din coaliția de guvernare. Aceasta ne-ar fi oferit mai multe posibilități pentru a contribui la soluționarea problemelor stringente ale societății. Însă, înțelegem că situația a fost una specifică – mobilizarea societății a fost semnificativă, a

existat teama ca nu cumva un vot dat altor partide democratice decât celor considerate cu șanse sigure de a accede în Parlament să favorizeze PCRM. Această stare de spirit generală din societate s-a regăsit și în rezultatul alegerilor. Din păcate, noi nu am reușit să valorificăm tot potențialul echipei pe interior și a lăsat de dorit capacitatea de planificare și poziționare corectă în raport cu evenimentele și actorii politici.

– Chiar dacă a crescut puțin în preferințele alegătorilor, comparativ cu precedentul scrutin, MAE nu a trecut, totuși, pragul electoral.

– Le mulțumesc tuturor acelor care și-au dat votul pentru MAE, dar trebuie să recunosc că, deși am înregistrat o ușoară creștere, rezultatul nu poate fi considerat unul satisfăcător pentru noi. De vreme ce nu am acces în Parlament, înseamnă că am ratat un obiectiv pe termen scurt. Însă conducerea MAE nu s-a grăbit să dea note activității formațiunii și a inițiat o dezbatere în ziarul partidului, pe marginea alegerilor. Vom sistematiza toate aceste păreri și atitudini, după care vom trage concluziile de rigoare. Fiecare va fi apreciat după merite și în funcție de rezultatul obținut. Membrii partidului au rămas nedumeriți și dezamăgiți, caci după o muncă atât de încordată, ei sperau la un scor mai bun. Urmează să stabilim unde s-a greșit, cine a greșit, din ce cauză au fost comise aceste greșeli, pentru a le putea evita pe viitor. Nimeni nu încearcă să dea vina pe altcineva. Fiecare este gata să-și asume partea sa de vină pentru

rezultatul alegerilor. Mă bucură determinarea colegilor mei de a continua lupta și de a demonstra că ei sunt capabili de mai mult.

– *Să înțelegem că MAE revine treptat la activitatea intensă pe care a desfășurat-o în ultimul an?*

– Ținând cont de prestația MAE în recenta campanie electorală, se impune aplicarea neîntârziată a unui șir de acțiuni radicale și necesare pentru redresarea situației. La Congresul V Extraordinar al MAE, care va avea loc la începutul lunii februarie, se va face bilanțul activității partidului în perioada respectivă și vor fi trasate obiectivele formațiunii pentru un nou ciclu electoral. De asemenea, vom propune unele schimbări pe dimensiunea politică, doctrinară și vom opera modificări structurale în interiorul formațiunii. Vom modifica Statutul partidului. Vom modifica Programul partidului. Vom aduce oameni noi în partid. Nu vreau să anticipez, dar cred că la congres vom lua unele decizii cardinale pentru MAE. Imediat după congres se va purcede la identificarea candidaților la funcțiile de primari și consilieri locali, municipali și raionali. Misiunea partidului e să aibă ce le oferi potențialilor candidați, pentru a-i convinge să meargă anume cu formațiunea noastră în alegerile locale: un nou brand, o nouă imagine, o nouă perspectivă. Este un teren larg de activitate pentru toți acei care și-au asumat un angajament față de partid, implicându-se într-o competiție politică.

– *Care sunt perspectivele MAE?*

– În ultimul timp, în Republica Moldova se atestă un activism electoral și civic în creștere, iar asta presupune un nivel destul de avansat de maturitate politică. Oamenii s-au deprins deja să separe grâul de neghină în politică. După ce vom depăși această perioadă de polarizare a electoratului și de acțiuni în baza principiului „alegem răul cel mai mic și nu riscăm nimic", vom trece la o nouă etapă de dezvoltare politică. Această etapă va avantaja partidele politice serioase, atașate cu adevărat interesului cetățeanului și al țării. Din această perspectivă, sunt optimist și cred că MAE are în față un mare viitor.

Timpul, 28 ianuarie 2011

„Să întărim segmentul liberal”

– Domnule Untilă, Partidul Liberal și Mișcarea „Acțiunea Europeană” și-au anunțat intenția de a fuziona. Cum s-a ajuns la o asemenea decizie?

– Necesitatea consolidării forțelor de orientare liberală este absolut evidentă. Dispersarea opțiunii pro-liberale favorizează formațiunile pseudo-liberale, dar și alte formațiuni, care-și sporesc în final prezența în organele de conducere ale țării din contul liberalilor. În rezultat, au de suferit o parte considerabilă din cetățenii țării care sincer sunt adepții valorilor liberale. Am să vă dau un singur exemplu. În Parlamentul precedent, ponderea liberalilor (a reprezentanților MAE și PL) în structurile statutului a fost una semnificativă și liniile directorii ale precedentei guvernări au fost mult mai calitative decât ale actualei guvernări, în cadrul cărora ponderea liberalilor este un pic mai mică. Principiile și valorile care erau puse la baza precedentei guvernări acum au ajuns mai degrabă niște noțiuni ilare, compromise, punându-se accentul pe cu totul alte interese. Datoria noastră este să readucem în prim-plan valorile și principiile liberale, să asigurăm prezența lor practică în actul guvernării, să susținem opțiunea

unei importante părți a electoratului. Sunt sigur că fuziunea MAE cu PL va contribui decisiv la realizarea acestor aspirații.

– Credeți că există o mare diferență între precedenta și actuala guvernare, chiar dacă, în linii mari, actorii ce exercită actul guvernării (mă refer la partide) au rămas aceeași?

– Deși în linii mari, după cum ați remarcat și Dvs., actorii politici în cadrul guvernării au rămas aceeași, situația este total diferită. Să ne amintim care au fost temele ce au predominat în timpul precedentei guvernări: depășirea recesiunii, creșterea economică, reabilitarea democrației, restabilirea adevărului istoric etc. Acum însă predomină astfel de teme ca: „Moldtelecom", „Banca de Economii", privatizarea întreprinderilor de stat, cine pe cine va trăda etc. Rezultatele guvernării precedente au fost relativ bune, iar care vor fi rezultatele actualei guvernări – rămâne de văzut. Personal, sunt sceptic în această privință, iar explicația este una simplă – diminuarea acțiunii factorului liberal s-a produs pe fondalul creșterii influenței factorului social-democrat. Tonul în precedenta guvernare l-au dat cei care împărtășesc valorile liberale. Cine dă tonul în actuala guvernare – nu este un secret pentru nimeni. De aceea, avem datoria de a întări segmentul liberal, de a contribui la reconfigurarea decisivă a scenei politice autohtone.

– Urmărind acțiunile Dvs. recente, nu aveți impresia unui deja-vu?

– Într-adevăr, eu și echipa pe care o conduc, avem o experiență bogată în ceea ce ține de consolidarea forțelor liberale și, în genere, a forțelor democratice. Începând cu 2001, am fost unul dintre promotorii activi ai ideii de fuzionare, inițial a forțelor liberale, apoi a forțelor democratice. Astfel, am pornit cu echipa mea de la Partidul Ordinii și Dreptății (pe care l-am fondat și l-am condus) și am tot fuzionat până am ajuns să constituim partidul Alianța „Moldova Noastră". În baza AMN, am format, în 2005, blocul „Moldova Democrată", care a obținut peste o treime din numărul de mandate de deputat în Parlament, asigurând reprezentarea adecvată a intereselor unei importante părți a electoratului democratic. Dacă nu am fi fost trădați atunci de unii pseudo-democrați, la sigur reușeam să facem o opoziție puternică și să scăpăm țara de dictatura comunistă încă la acea perioadă. Oricum, anume noi am fost acei care am pus începutul debarcării comuniștilor de la putere în 2007 și, împreună cu alte partide democratice, am finalizat acest proces în 2009. În tot acest răstimp, indiferent de formulele politice la care am participat, am avut onoarea să conduc și să reprezint o adevărată echipă de purtători de valori liberale. Și acum, această echipă vine să-și facă din nou datoria, contribuind la consolidarea liberalismului, la promovarea valorilor pe care le-a împărtășit dintotdeauna.

– Nu pot să nu vă întreb: de ce la un moment dat Dvs. și echipa pe care o conduceți ați părăsit AMN,

formațiunea la constituirea și promovarea căreia ați muncit din greu?

– Nu a fost o decizie ușoară, deoarece într-adevăr am muncit din greu la afirmarea AMN ca un partid cu adevărat democratic. Dar din cauza managementului prost, la un moment dat AMN ajunsese într-o situația destul de dificilă. Se impuneau schimbări radicale, altfel riscam să pierdem și echipa, și susținătorii, și toate acele rezultate frumoase pe care le avusem de-a lungul anilor. Partidul era gata de reformă, însă acest lucru nu convenea unor persoane din conducerea lui. Astfel, dorința de schimbare venită din interior a fost înăbușită într-un mod brutal, făcându-se uz de metode necivilizate și chiar ilegale. În această situație, datoria noastră, a celor care constituiam aripa liberală în AMN, a fost să păstrăm echipa fortificată de-a lungul anilor, să găsim o formulă pentru a continua să promovăm aceleași valori liberale în societate. Și anume așa am și procedat. Nu a fost o decizie ușoară, dar nu am avut atunci alte soluții.

– De ce ați optat pentru varianta MAE, dar nu ați revenit din start la mesajul unirii liberalilor sau, în general, a democraților?

– Aș vrea să vă amintesc că imediat după venirea aripii liberale la MAE, am lansat mesajul și apelul privind necesitatea unificării forțelor liberale, democratice. Din păcate, situația era de așa natură încât am fost nevoiți să constatăm că nu exista sol fertil pentru promovarea ideii respective. Am revenit la același

mesaj în ajunul alegerilor parlamentare anticipate din noiembrie 2010, dar rezultatul a fost același. De aceea, am fost nevoiți să ne conformăm situației, deși eram siguri că partida democrată avea să iasă în pierdere ca urmare a acestei atitudini, lucru care s-a și întâmplat.

– Ce a determinat luarea deciziei de fuziune dintre MAE și PL? S-au negociat careva algoritme, funcții?

– La baza deciziei de fuziune a stat dorința de a ne uni, exprimată de miile de membri ai partidelor noastre, precum și îndemnul societății de unificare politică a dreptei, pentru a întări acest segment vital de pe eșichierul politic din Republica Moldova. Cu siguranță, noi avem mult mai multe lucruri care ne unesc, decât ne despart, iar micile divergențe, inevitabile în asemenea proces, se vor rezolva pe parcurs. De aceea, Consiliul Național al MAE a votat unanim decizia de fuziune cu Partidul Liberal. Totodată, nu aș fi sincer dacă nu aș recunoaște că am convenit și asupra unor aspecte tehnice, cum ar fi, spre exemplu, prezența membrilor echipei noastre în organele colective de conducere a PL. Dar nu aceste momente au determinat fuziunea. Oricât de straniu ar părea, noi într-adevăr am pornit de la valori și principii, de la interesele cetățenilor care împărtășesc cu adevărat doctrina liberală. În context, cred că greșesc amarnic acei care subapreciază electoratul și care își închipuie că oamenii de la noi nu se descurcă în doctrine.

– Vor adera pe viitor la PL și alte partide de orientare liberală?

– Nu am discutat această problemă, dar vreau să vă asigur că la acest capitol avem o poziție comună: contează calitatea fuziunii, nu cantitatea. Anume de acest principiu de vom conduce, dacă, la un moment dat, vom ajunge să discutăm noi aderări posibile în sensul consolidării segmentului liberal. Cu regret, majoritatea politicienilor ajung prizonierii unei gândiri politice conflictuale, se împiedică în orgolii, sunt ca niște copii care nu vor să-și împartă jucăriile. Din acest motiv ei merg mai greu la alianțe și fuziuni.

– Ce impact va avea fuziunea MAE cu PL asupra alegerilor locale?

– Impactul va fi unul hotărâtor. Nu este de ajuns să crezi în democrație, mai trebuie să și lupți pentru aceasta. Nu este de ajuns să reprezinți oamenii de bună-credință, mai trebuie și să lucrezi în interesul lor. Pe lângă faptul că transmitem un mesaj clar societății, un mesaj de mobilizare celor care cred în viitorul liberalismului în Republica Moldova, prin consolidarea potențialului uman, prin punerea în valoare a experienței comune pe care o au echipele noastre, vom oferi cu siguranță noi soluții cetățenilor. Sunt absolut convins că aceste soluții se vor bucura de susținerea societății, lucru care se va regăsi în rezultatul final al alegerilor.

Timpul, 11 martie 2011

„În AIE-2 trebuie să predomine raţiunea”

– Dle Untilă, se știe că situaţia din Alianța pentru Integrare Europeană este una complicată. De ce credeți că s-a ajuns până aici?

– Este regretabil să constatăm că acele principii și scopuri de la care am pornit noi în 2009, atunci când am creat Alianța pentru Integrare Europeană, au trecut pe un plan secund, iar unii politicieni prea degrabă au uitat de faptul că PCRM rămâne pericolul numărul unu pentru Republica Moldova. Aceasta ar putea să ne joace festa. Sigur că între partidele politice există o competiție, însă aceasta nu trebuie să se manifeste atunci când vorbim de responsabilitate și eficiența actului guvernării. Ceea ce se întâmplă acum în Alianță nu seamănă nici pe departe a competiție civilizată. Ceea ce se întâmplă acum în Alianță nu ne dă impresia de cooperare, atât de necesară pentru această perioadă dificilă pe care o traversăm. În cadrul AIE-2 este vizibilă nu numai lipsa unei conlucrări eficiente, ci și o lipsă acută de comunicare între partidele care au constituit Alianța, fapt ce complică și mai mult situaţia. Unii dintre liderii Alianței, cum apare o neînțelegere în interiorul Alianței, nu încearcă

să o rezolve înăuntrul Alianței, ci preferă să scoată gunoiul din casă și merg imediat la Bruxelles să se plângă, evident, pe unul dintre partenerii de coaliție. Cu siguranță, un asemenea comportament și o asemenea prestație a politicienilor noștri afectează imaginea Republicii Moldova în exterior.

– Cum ar putea fi depășită această stare de lucruri?

– Din păcate, am ajuns să discutăm mai mult despre reglările de conturi dintre unele componente ale Alianței, decât despre căutarea unor soluții pentru probleme țării. Astăzi, absolut orice chestiune pusă pe ordinea de zi, devine un potențial subiect de conflict. Spre exemplu, Legea Bugetului de stat pentru anul 2001. În loc să se anunțe societatea că cea mai mare parte a acestui buget este orientată social, că vor crește salariile unor importante categorii sociale, vor fi indexate pensiile, acordate compensații sociale, efectuate substanțiale investiții capitale etc., totul a fost trecut pe filiera unui scandal politic. Cum să nu jubileze comuniștii?! Cum să nu crească dezamăgirea în societate? De aceea, este foarte important să ne concentrăm pe calitatea actului de guvernare, să fie lăsate deoparte ambițiile și să ne ridicăm la nivelul așteptării oamenilor. Ce folos că un partid din Alianța își va crește ratingul cu unu-două-trei procente, dacă în ansamblu Alianța va pierde competiția și comuniștii vor reveni la guvernare.

– Ați pomenit despre Legea Bugetului de stat. În acest context au răsunat diferite declarații, inclusiv referitor la

interesele economice care ar exista din partea anumitor componente ale Alianței.

– A fost unul dintre cele mai proaste mesaje pe care le-am putut transmite societății. Lansând doar declarații, fără a discuta în prealabil problema și fără a veni ulterior cu acțiuni concrete ce ar fi făcut lumină la acest capitol, noi am lăsat oamenii cu gustul amar că nimic nu s-a schimbat pe segmentul respectiv – după cum umblau comuniștii cu interese, așa umblă și cei AIE. Colegii mei de partid au declarat că, dacă cineva din Alianță are interese, trebuie să vedem care sunt acestea și ce avem de făcut în continuare. Noi avem un singur interes – cel al cetățeanului și nu vom permite nimănui să aibă un comportament ce nu s-ar încadra în această poziție principială a noastră.

– Dintr-o parte se creează impresia că AIE-1 și AIE-2 sunt două alianțe total diferite. Dacă acum un an discutam despre valori naționale și adevăr istoric, acum tot mai mult vorbim despre interese economice: cine și ce vrea să privatizeze, cine și unde-și trece conturile, cine și cât câștigă etc. Cum se explică această schimbare de macaz?

– Din păcate, nu noi dăm acum tonul discuțiilor în Alianță. Nu aș vrea să vorbesc din partea actualilor mei colegi (pentru că la momentul constituirii AIE-2 eu eram în opoziție extraparlamentară), dar nu pot să trec cu vederea că liberalii au avut și au un comportament corect și că au făcut numeroase cedări în numele interesului general. Acum câteva luni,

preşedintele Mihai Ghimpu a declarat că a mers pe calea constituirii Alianţei, pentru că acest lucru şi l-a dorit enorm societatea, dar a recunoscut deschis că Partidul Liberal a fost privat de importante pârghii de influenţă. Bunăoară, la moment PL nu deţine nici una din primele funcţii în stat, nu are controlul asupra vreunei instituţii de drept etc. Diferenţa despre care vorbiţi se explică inclusiv şi prin faptul că în precedentul mandat de guvernare, Partidul Liberal avea un spaţiu de manevră mai mare, că avea o anumită influenţă asupra procesului decizional, că putea da tonalitatea anumitor procese şi evenimente. Acum, din păcate, PL este într-o poziţie uşor defensivă şi acest lucru se răsfrânge negativ asupra situaţiei din întreaga ţară. Sigur, aceasta nu înseamnă că ne vom resemna şi vom face doar figuraţie la guvernare. Vom acţiona şi în continuare în interesul cetăţenilor şi sper că vom reuşi să influenţăm benefic calitatea actului guvernării.

– Care sunt, în opinia Dvs., priorităţile imediate pentru Alianţă?

– Prioritatea numărul unu este depăşirea crizei politice şi gestionarea eficientă a situaţiei social-economice. După doi ani de instabilitate politică, oamenii îşi doresc linişte şi claritate. Greşesc amarnic cei care cred că, tulburând în continuare apele politice, vor putea prinde mai mult peşte. Enormul credit de încredere acordat Alianţei pentru Integrare Europeană este pe cale să se epuizeze, iar perspectivele sunt

incerte. Dezamăgirea electoratului va genera absenteism, iar acesta, la rândul său, în lipsa unei alternative politice, va favoriza comuniștii. Am desenat acest scenariu sumbru nu pentru că aș fi pesimist din fire, ci în dorința ca și unele componente ale Alianței să înțeleagă pericolul pe care-l implică acțiunile sau inacțiunile lor. Sper, totuși, că rațiunea va domina și că Alianța pentru Integrare Europeană va fi la înălțimea așteptărilor electoratului.

– *Se apropie alegerile locale. Credeți că acestea vor afecta starea de lucruri din Alianță?*

– Nu aș fi sincer dacă aș spune că totul va fi perfect. La sigur, fiecare formațiune își va căuta propriul interes și nu exclud că situația în interiorul coaliției de guvernare ar putea deveni și mai tensionată. De aceea, pentru a preveni o asemenea situație, este foarte important să ajungem la câteva înțelegeri de principiu. Prima – încheierea unui pact de neagresiune între partidele membre ale Alianței. A doua – angajamentul că în localitățile în care în turul doi vor ieși un exponent al partidelor din AIE și un comunist, noi vom susține solidar candidatul democrat. A treia – semnarea unui acord prealabil privind constituirea alianțelor postelectorale democratice. Acesta ar fi și un semnal clar transmis societății privind unitatea forțelor democratice și intenția fermă de a transpune la nivel local mecanismele utilizate la nivel central. Sunt câteva dintre propunerile cu care am putea veni și care ar garanta succesul forțelor democratice în preconizatul scrutin.

– Cum rămâne în privința candidaturii la primăria capitalei, care reprezintă miza cea mare în alegerile locale?

– Cu riscul de a provoca nemulțumirea unor politicieni și lideri de partide, voi face și în acest caz apel la rațiune. În opinia mea, toate partidele democratice trebuie să susțină un singur candidat la primăria capitalei și acest candidat este actualul primar de Chișinău, Dorin Chirtoacă. Trebuie să lăsăm la o parte emoțiile și unele interese de partid și să pornim de la un calcul lucid, care ar avea la bază câteva raționamente clare. În primul rând, trebuie să recunoaștem că Dorin Chirtoacă are prima șansă în acest scrutin, dat fiind rezultatele înregistrate pe durata aflării sale în această funcție: a scăpat orașul de mirosul urât, a demarat un amplu proces de reconstrucție a străzilor capitalei, modernizează transportul urban. În plus, Dorin Chirtoacă e un om cinstit, nu este corupt și a asigurat o transparență exemplară a deciziilor luate de primar și de Consiliul municipal. Credibilitatea sa, bazată pe rezultate concrete, va fi mai mare decât a oricărui alt candidat. În al doilea rând, toate partidele democratice trebuie să conștientizeze că participarea lor cu propriii candidați, va turna apă la moara comuniștilor în acest scrutin. Dacă e să presupunem că un comunist va câștiga primăria capitalei, aceasta va fi o lovitură directă pentru întreaga Alianță, deoarece comuniștii vor obține resurse administrative și o excelentă tribună politică. De aceea, candidatura pentru funcția de

primar al capitalei trebuie tratată cu maximă responsabilitate.

– Chiar credeți că partidele din Alianță vor susține ideea unui candidat comun pentru primăria capitalei?

– De ce nu? După scrutinul din 28 noiembrie 2010, când exista pericolul revenirii comuniștilor la guvernare, conducerea Partidului Liberal a dat dovadă de înțelepciune politică și nu a pretins la cele mai înalte funcții în stat, a pus în prim-plan interesul țării și a susținut ideea unui candidat comun din partea AIE-2 la postul de președinte al Republicii Moldova. Situația în municipiul Chișinău este aproape identică sau nu diferă prea mult de situația din țară și ar trebui să procedăm exact la fel, adică să avem un singur candidat din partea Alianței, pentru a înlătura pericolul accederii comuniștilor la primăria capitalei.

– Și în final, aș vrea să vă întreb: pe cât de posibile sunt alegerile parlamentare anticipate?

– Eu cred în continuare în capacitatea Alianței pentru Integrare Europeană de a identifica o soluție pentru depășirea crizei politice și asigurarea stabilității de care are atât de mult nevoie Republica Moldova pentru a se dezvolta în continuare. Și sunt convins că o asemenea soluție va fi găsită.

Timpul, 25 martie 2011

„Să nu admitem o revanşă comunistă”

– Dle Untilă, recent, MAE a fuzionat cu Partidul Liberal. V-ați regăsit deja în noua echipă?

– Răspunsul la această întrebare ar trebui să fie împărțit în două – partea politică și partea practică. Din punct de vedere politic, echipele MAE și PL sunt perfect compatibile, avem aceleași principii, aceleași valori, aceleași obiective etc. Aici nu sunt și nici nu puteau să fie careva probleme. Dacă e să mă refer la aspectul practic al întrebării, trebuie să recunosc că procesul de fuziune la nivel de teritorii încă nu s-a finalizat, iar pe alocuri avem și unele situații, depășirea cărora implică un anumit efort. Și nu e vorba de principii sau valori, ci de faptul că în mai multe raioane și MAE și PL au structuri destul de bune, din care motiv închegarea echipei comune necesită un mare compromis. Ecuația fuzionării presupune și unele pierderi, însă aceste pierderi trebuie reduse la maximum. De aceea, scopul nostru este acum sa facilităm de la centru fuziunea în fiecare raion, fiecare oraș, fiecare sat nu doar pentru a păstra potențialul uman pe care-l au aceste două componente, ci și pentru a avea în consecință organizații teritoriale mult mai puternice.

– Exemplul Dvs. de fuzionare a fost urmat și de alte formațiuni politice. Putem vorbi despre demararea unui proces de consolidare a partidelor democratice?

– Este un proces absolut normal și mă bucur că politicienii noștri înțeleg necesitatea consolidării segmentului democratic. Fărâmițarea excesivă a spectrului politic ne-a jucat festa de multe ori și Republica Moldova a pierdut enorm în dezvoltarea sa ca stat independent. Să ne referim doar la cei mai bine de opt ani de guvernare comunistă care, apropo, au fost o consecință directă a incapacității democraților de a fi uniți măcar în chestiuni principiale și de importanță majoră pentru viitorul țării. Din acest considerent, procesele de consolidare a segmentului democrat pot avea doar consecințe benefice. Cu cât mai uniți vom fi, cu atât mai puține șanse de revanșă vor avea forțele antidemocratice și antinaționale.

– Actuala campanie electorală ar putea afecta relațiile dintre forțele democratice din Republica Moldova?

– Depinde de modul în care o vor aborda politicienii din tabăra democrată. Noi, cei din PL, am anunțat că vom avea o campanie curată, că ne vom promova reprezentanții, programul, ideile, că nu vom ataca oponenții etc. Aș vrea să cred că și celelalte partide din tabăra democrată vor proceda de aceeași manieră, deși primele săptămâni de campanie nu ne inspiră optimism din acest punct de vedere. Cu regret, trebuie să constatăm că unii politicieni democrați nu

au înțeles miza enormă a acestui scrutin. Or, pericolul revanșei comuniste încă nu a trecut – acest partid rămâne destul de influent și, dacă nu dă Doamne, iese învingător din acest scrutin, vom ajunge să recunoaștem că efortul nostru din ultimii ani de a reda Republicii Moldova un viitor european și democratic a fost în van.

– Faptul că principalele partide din tabăra democrată vin cu diferiți candidați la primăria capitalei este o problemă sau o manifestare democratică normală?

– Desigur, în condițiile unei societăți democratice, e normal să aibă posibilitate să candideze oricine dorește și întrunește condițiile legale în acest sens. Dar nu putem trece cu vederea nici specificul situației în care ne aflăm. De aceea, încă până la demararea campaniei electorale, eu am venit cu un apel public în care am îndemnat partidele din Alianța pentru Integrare Europeană să susțină un singur candidat la primăria capitalei. Este clar că anume Dorin Chirtoacă are cele mai mari șanse de a deveni primar al capitalei pentru al doilea mandat consecutiv. Susținerea lui de către întreaga Alianță ar fi constituit un semnal transmis întregii societăți că democrații pot fi uniți, atunci când e vorba de viitorul cetățenilor și ar fi exclus orice speculație privind o eventuală câștigare de către comuniști a primăriei municipiului Chișinău. În plus, ar fi fost evitate situațiile de tensiune între partidele democratice care, în ultimul timp, se înregistrează tot mai des.

– Unii analiști susțin că unica șansă de păstrare a AIE ar fi ca PCRM să câștige alegerile locale din acest an. Ce părere aveți?

– Eu nu aș vrea să ajungem în situația în care să ne căinăm: dă-ne, Doamne, mintea cea de pe urmă. Dacă comuniștii câștigă alegerile locale (ceea ce mie nu mi se pare real), se va crea din nou o ruptură între puterea centrală și cea locală. Societatea noastră nu se va putea mișca înainte ca un tot întreg, vor apărea blocaje, situații tensionate etc. Asta ne dorim noi? Asta așteaptă de la noi oamenii? Sigur că nu! Dacă ținem cu adevărat la alegătorii noștri, ar trebui să luăm în calcul și părerea lor, care ne îndeamnă la consolidarea forțelor împotriva adversarului comun. Iar o primă condiție în acest sens ar fi un comportament decent în campania electorală, abținerea de la atacuri reciproce și colaborarea între forțele democratice în fiecare teritoriu concret, deja la această etapă, pentru a nu admite o revanșă comunistă. Evident, alegerile locale vor constitui un examen serios nu numai pentru AIE-2, nu numai pentru clasa politică, ci și pentru întreaga societate. În funcție de rezultatul acestor alegeri, vom putea stabili care este impactul reformelor promovate de actuala guvernare și în ce măsură e dispusă populația să susțină aceste reforme.

– Aveți în vedere acel credit de încredere acordat partidelor din alianța de guvernare?

– Exact. Miza a fost mare și așteptările sunt la fel de mari. Dacă nu vom putea demonstra că ne

interesează în primul rând soarta cetățeanului și nu interesele înguste de partid, unul dintre cele mai grave handicapuri cu care se confruntă actuala guvernare, atunci încrederea oamenilor se va epuiza treptat și riscăm să ne alegem cu un vot de protest. Eu nu întâmplător insist pe ideea unui comportament civilizat dintre componentele alianței în cadrul alegerilor locale. Lumea s-a săturat de cearta dintre politicienii de la guvernare, de reglările de conturi și loviturile de teatru ce s-au produs din abundență pe scena politică moldovenească în ultima vreme. Și nu ar fi deloc înțelept să încercăm la nesfârșit răbdarea oamenilor.

– Totuși, până la urmă, o confruntare directă dintre candidații AIE-2, oricum va avea loc?

– Eu sunt convins că anume reprezentanții AIE-2 vor obține cele mai multe mandate în alegerile locale, de aceea, îndemnul meu este pentru o competiție corectă, indiferent de rezultatul pe care-l va obține un partid sau altul. Evident, vor sări și scântei, dar este important ca această luptă să nu depășească limitele unei competiții electorale, ca această concurență firească până la un anumit moment să nu treacă în dușmănie. Dacă se vor respecta regulile jocului, cu siguranță vor învinge cei mai buni. Important este, repet, să ne gândim și la ziua de mâine.

– Credeți că ne așteaptă iarăși alegeri parlamentare anticipate?

– Nu știu. Alegerile parlamentare anticipate ar fi echivalentul unei catastrofe pentru Republica

Moldova. Ar fi al șaselea scrutin republican în mai puțin de trei ani. Noi nu ne putem permite o asemenea irosire de bani și de timp. Eu cred că forțele politice din Republica Moldova, în primul rând cele care formează Alianța pentru Integrare Europeană, vor avea suficientă înțelepciune pentru a depăși criza politică și pentru a readuce țara pe un făgaș normal de dezvoltare.

Timpul, 6 mai 2011

CUPRINS

A t i t u d i n i

Rădăcinile corupţiei trebuie căutate în interiorul puterii 7
Să nu loviţi în demnitatea noastră naţională 12
O lege cu prea multe restricţii 17
Unitatea noastră ca neam 21
Guvernul nou – Guvernul vechi 25
Drepturile omului şi guvernarea comunistă 29
Guvernarea îşi bate joc de militarii pensionaţi 34
O lecţie de demnitate civică 38
Integrarea europeană a fost compromisă de comunişti 42
Investirea unui Guvern democrat 46
Să luăm măsurile de rigoare 50
Despre necesitatea alegerii preşedintelui 54
Nimeni nu poate fi deasupra legii 57
Suntem abia la început 61
Unele aspecte ale corupţiei 65
Politică pentru Moldova 69
Condamnarea regimului comunist 75
În acest referendum nu există învingători 79
Baza alianţelor postelectorale trebuie pusă acum, înainte de alegeri! 83
Un protocol pentru Alianţă 88
Politica noastră sunt faptele 92
Un mandat în serviciul poporului 97
Strategia naţională privind ocuparea forţei de muncă în localităţile rurale 107
Eşecurile guvernării democratice 114
Un exerciţiu democratic eşuat 119
Un proiect de viitor 126
O soluţie fără preşedinte 131

Interviuri

„A face politică înseamnă a schimba lucrurile în bine” 139
„Demilitarizarea ar trebui să înceapă prin retragerea trupelor militare ruseşti din stânga Nistrului” 149
„Aderarea la NATO ne va permite să avansăm în dialogul nostru cu UE” 155
„Basarabenii nu trebuie să se simtă abandonaţi de România” 160
„Comuniştii ar trebui să-şi pună întrebarea referitor la eficienţa aflării lor la putere” 166
„Combaterea spălării banilor şi finanţării terorismului necesită măsuri radicale” 172
„Concepţia securităţii naţionale nu ţine cont de interesele statului” 177
„Soluţionarea conflictelor prin metode paşnice” 183
„Un buget de consum, dar nu pentru consumatori” 187
„Reformarea SIS este o necesitate stringentă” 193
„Efortul comun al opoziţiei va da rezultate” 199
„Noi am vrut să salvăm partidul” 204
„Formatul hexagonal – o soluţie pentru conflictul transnistrean” 214
„Chiar dacă supărăm pe cineva, legea “Pensii şi salarii” trebuie votată!” 220
„Este momentul adevăratei reforme politice, prin introducerea votului uninominal şi micşorarea numărului de deputaţi” 226
„La congres vom lua decizii cardinale” 233
„Să întărim segmentul liberal” 240
„În AIE-2 trebuie să predomine raţiunea” 246
„Să nu admitem o revanşă comunistă” 253